ÆSOPI PHRYGIS Fabulæ.

AM- RECENTER EX COLLATIONE OPTI morum exemplarium emenda iùs excusæ, cum nonnullis ejusdem & Poggii Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori adjuncto.

CANTABRIGIÆ:
Ex typographia celeberrimæ Academiæ Typographorum.
MDCXXVIII.

John Lead

John Lead

Lib Baks

Anon 1631

John Lead

Lib Baks

Anon. 1631

ÆSOPI VITA, BREVISSIME
ex Maximo Planude ſelecta.

Erum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt; Æſopus verò videtur, non abſque divino afflatu cùm moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperâſſe. Genus quidem traxit ex Ammorio oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, ſed fortunâ fuit ſervus: verùm ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolùm ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acuto fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus, & incurvus, &, quod erat omnium peſſimum, tardiloquentiâ, & voce obſcurâ, ſimul & inarticulatâ; quæ omnia ſervitutem ei parâſſe videri poſſunt. Sed cùm tali eſſet, támque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo emittitur: quò digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumq; ejus domino ficus agricola quidam dono dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicitè devorarent, cauſarenturq; poſteà Æſopum furto ablatas ediſſe, ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopo parantur flagra. Procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: quâ impetratâ, aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit: ſervi, unâ cum humore, & ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones flagro miſerè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æſopi. Cùm Sacerdotes Dianæ conveniſſent Æſopum, rogáſq; éntque ut viam illis monſtraret, quæ in urbem ducebat: Is priùs frugali cœnâ refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem, Sacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam bene de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomniúmque lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus Æſopus, expergiſcitur, beneficiúmque in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim ampliùs loquendo tardus erat, ſed linguâ ſolutâ expeditè loquebatur. Quo

cùm Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens nè quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atque gravissimâ accusatione in odium domini induxit, adeò ut eidem præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans num jumentum aliquod velit divendere: Respondit Zenas, jumentorum se potestatem non habere; verùm Æsopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset mercator; Vnde hæc tibi olla, inquit? Anne truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer: atq; indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, Mane, inquit. Ille verò conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator; non inutile tibi sum futurus mancipium. Nam tibi domo sunt mali pueri, & in otio flentes: his me præfice Pædagogum; omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit, Quanti vas hoc malum vendis? Ille tribus ait obolis: Mercator tres obolos exponens, Nihil emi, inquit, nihil expositi. Mercator ille cùm Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi; Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregiè ornatis, Æsopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Zanthus; atq; hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, cùrnam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem, Cujas fuit; Respondit, Cappadox sum. Quid sciret; Respondit, Omnia. Quo dicto, risit Æsopus. Quæsivit & à Grammatico Xanthus, Cujas esset; Dixit se Lydium esse. Quid facere sciret rogante Xantho; Omnia, inquit Grammaticus: atq; iterum risit Æsopus. Discedente Xantho, rogant discipuli, ut Æsopum emat: nam reliquos nimis magno pretio æstimârat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat, Vnde sit; Nigrum se esse, respondit. Ille verò, Non hoc volebam, ait, sed, Vnde natus sis? Ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis? Æsopus respondit, Matrem non renunciâsse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret percontatur; & ille, Nihil. Quomodo, dixit Xanthus? Quoniam hi duo se omnia professi sunt nôsse: mihi verò nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit usquam inter mortales, cui cognita exploratáq; sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum, dixit, Si emero te, âne es fugiturus? Cui Æsopus respondebat. Hoc si facere voluero, haudquaquam te uterer consultore. Quæ cùm maximè placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atq; ille respondit, O Philosophe, non faciem sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cùm solesset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens, Æsopus, dixit se confestim fugiturum. Xantho, cùrnam id facere vellet, exquirente; Quoniam, inquit, si tu, cùm herus sis, Naturæ non potes morem gerere, quid servo mihi faciendum? Nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum

dum eacare deberem? Post hæc accidit, Xanthum die quodam amicos ad convivium invitâsse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandavit ut lentem coquat. Commodè parata & coctâ, Xanthus eam jubet apferri. Æsopus jussa exequitur. Xanthus, lente accepta, probaturus antè cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas adhuc superesse putans, quas jubens Æsopum afferre, præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, cur non lentes apponeret mensæ: respondit, Se, veluti jussisset, non lentes, sed lentem coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ, hæ videlicet; Deum ante omnia cole. Regem honora. Bene agentibus nè invide. Linguæ continens esto. Mulieri nunquam credas secreta. Nè pudeat te semper discere meliora. Facquæ te non mœstificent. Bonum esse, non te pœniteat. Æsopus cùm apud Samios ageret, libertate donatus est: missúsq; Cræso regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia, tum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum exceperunt: qui, discedens ex insula, orbem peragravit: cui maximam familiaritatem fuisse memorant cùm Licero rege, à quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragratâ Græciâ, Delphos pervenit, à quibus nullo affectus est honore; sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus est: cujus mors gravi pestilentiâ ulta, injustè occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

MARTINVS DORPIVS IOANNI Leupi, Iacobo Papæ, & Ioanni Ninivitæ, eruditissimis in Flandria Ludimagistris. S.

EQuidem in ea & sum, & fui semper sententia, viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim; ut impendiò plùs nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostrâ memoriâ viris qui classicos Auctores castigatè ediderunt, quàm à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occupárunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, penè dixerim minimum, nempe fabulas Aesopicas rursus emittere, non carmine quidem illas sub-rusticè conscriptas, sed prosâ oratione mirum quàm lepidè concinnatas; utpote à Gulielmo Gaudano tanto viro, ut ab Erasmo meo, literatorum quasi Phœnice, seriò sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eò utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarum linguarum scribiliginem priùs abradant, quàm Lilianum nostrum vetus, atq; adeò primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito, sed selecta: Quòd si genio quopiam aspirante, levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculùm aliquando, & quædam meæ fœturæ, quæ interim parturio, pariam; dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim, quæso, non ausim? quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Thesei quondam vestri, nunc & mei Nicolai Ruscoduensis (viri, quem, tacente me, ipsi probè nostis) exquisitè docti, sive Philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit: in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis sinistrâ Minervâ natis, hoc verò mihi palmarium; quando sui similes, & omnes, & solos, in cœlum ferre destinaverunt. Valete. Lovanii, ex nominatissimo Lilianorum Gymnasio, ad 10 Kalend. Decemb.

Ex Philoſtrati imaginibus.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſuâ in eum benevolentiâ, conferunt, quod ſatagit ſui: Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, necnon & Archilocho in Lycambem curæ fuit: ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temerè impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei leo quiſpiam agit, & vulpes; & per Iovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum; accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturę, coronâque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei, & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere, non latuit. Philoſophatur autem pictura & fabularum corpora; Bruta enim cum hominibus cõferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcena confictum. Chori dux vulpes depicta eſt. Vtitur enim eâ Æſopus miniſtrâ argumentûm plurimorum, ceu Davo Comœdia.

A 4

NDEX FABVLARVM OMNIum quæ in hoc libro continentur, ſecundum ordinem Alphabeti.

De

Abiete & dumis 37
Accipitre columbam inſequente 58
Accipitribus inter ſe inimicis 91
Adoleſcentibus duobus 18
Adoleſcente & cato 19
Adoleſcente ex coitu infirmo & Lupo 88
Adoleſcente in funere matris canente 78
Adoleſcente & coquo 119.100
Adoleſcente & hirundine 132.
Ægroto & medico 27. 102. 132
Ægyptio ad fidem hort. 170
Æthiope 150
Agno & lupo 19.122
Agricola 151
Agricola & filiis 20.118
Agricola & canibus 23.98.117
Agricola & ciconia 24
Agricola mercaturam & militiam affectante 75
Agricola & poeta 83
Agricola filios ſuos docente 98
Agricola & pelargo 122
Alcedine 153
Alite & pullis 37
Amicis duobus & urſo 34.99
Amicis duobus & urſa 119. 76
Amne ſuum fontem convitiante latraſſente 76
Anguilla conquerente 62
Anſere 40
Anſere & grue 146
Anſeribus 30
Anu & ancillis 28
Anu dæmonem accuſante 67
Ape & Iove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æſopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro & Aſino 3
Apro & ruſtico 40
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 107
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 52
Arboribus pulchris & deformi 61
Ariete cum tauro pugnante 84

Arione

INDEX.

Arione & delphino 50
Artubus humanis & ventre 57
Arundine & olea 100
Asino 28.33.44
Asino & equo 29.134
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino, simia, & talpa 62
Asino & scurra 76
Asino ægrotante & lupis visitantibus 79
Asino laborum finem non inveniente 79
Asino qui hero ingrato serviebat 80
Asino tubicine, & lepore tabellario 90
Asino & lupo 102.135
Asino & Iove 133
Asino & leone 147
Asino sylvestri 160
Asinis 161
Asino & vulpe 161.162
Asino & ranis 161
Asino & corvo 162
Avaro 145
Avaro & invido 38
Aucupe 124
Aucupe & palumbo 21
Aucupe & frigilla 70
Aucupe & vipera 102
Aucupe & merula 103
Avibus & quadrupedibus 13
Avib. scarabeos timentibus 6
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Auriga & rota currus stridente 86

B

BOve & juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 21
Butali 150

C

CAlamo, sive canna, & oliva 110
Camelo 33.162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro & vulpe 156
Cancris, matre, & filio 32
Cane & umbra 2
Cane & asino 5
Cane venatico 9
Cane & lanio 18. 102
Cane invido & bove 25
Cane mordaci 33
Cane & leone 42
Cane & hero 69
Cane oves domini occidente. 48
Cane ad cœnam vocato 112
Cane & lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane & gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanibus villaticum insequentibus 67
Cantilena tabellario placita 171
Caponibus pinguibus & macro 60
Carbonario & fullone 21.95
Carbonatio & lotore 113
Carduele & puero 71

Castore

Castore virilia sibi amputante 101
Cassita 145
Cato & gallo 109
Cata in fœminam mutata 116
Cera duritiem appetente 75
Cerva 146
Cerva & leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharædo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Iove ut suã domum secum ferre possit 81
Columba 163
Columba & pica 59
Columba & cornice 163
Columbis & milvo 8
Coriario emente pellem ursi, à venatore, non-dum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo ægroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibum ab ape petente 90
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente prehenso à ciconia 63

D

Derisione hominis porcum occidere volentis 109
Divite 163
Divite & servo 66

E

Epistolis Laurentii tribus 54. 55. 56
Equite calvo 34
Equo & leone 12
Equo & asino 13. 96
Equo & cervo 17
Equo inculto sed veloci, & cæteris eum deridentibus 87
Eremita ægrotante 66
Eremita & milite 74

F

Fabula ex Iamia Polit. 48
Fabula Mancini 175
Fabro & cane 123
Facetum de eruditione asini dictum 171
Facetum Minacii consilium 174
Feli in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino qui equum emerat 170
Formica 27. 159

Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

G

GAllina & vulpe 136
Gallina & hirundine 162
Gallina auripara 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter se certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Graculo 11

H

HErinaceo viperam hospitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 9.28.156
Homine quem canis momorderat 99. 118
Homine & ligneo deo 112
Homine qui in somnis aurum reperiebat 169

I

IMpossibilia promittente 143
Inimicis duobus 119
Iove 141. 158. 159
Iove & simia 30
Iove & corvo 122
Iudæo Christiano facto 172
Iuvene senis curvitatem irridente 64

L

LEæna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 63
Leone sene 5. 127
Leone rustici filiam amante 128
Leone & aliis 2. 28
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27. 127
Leone & capra 29
Leone & tauro 31. 128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum sibi socium eligente 90
Leone, Asino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urso 144
Leone & lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9. 134
Lepore sese vulpi præferente 82
Lepore calliditatem, & vulpe celeritatem à Iove petentibus 87
Lepore & testudine 138
Lignatore 133
Lupo suadente histrici ut tela deponeret 81

INDEX.

Lupo ovis pelle induto 83
Lupo piſce fluvii maris regnum affectante 85
Lupo & agno 1. 129
Lupo & grue 2. 129
Lupo & ſucula 8
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 13
Lupis & agnis 15
Lupo & cane 22
Lupo & ove 159
Lupo & vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente 179

M

Marito & uxore 155
Medico ægroto 124
Medico qui inſanos curabat 173
Membris & ventre 15. 50
Mercurio 158
Mercurio & ſtatuario 154
Mercurio & Tireſia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam 168
Milvo ægroto 6
Minacei luſoris reſponſione 174
Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere quæ pro viro ſe mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99. 118. 135
Muliere & medico 117
Muliere & ancillis 151
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculoſum vocante 167
Mulo & equo 72
Mure & rana 1
Mure urbano & ruſtico 3
Mure in ciſta nato 57
Mure amicitiam cum fele ineunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus & cato 121
Muſca 132
Muſca quæ quadrigis inſidens, pulverem ſe excitâſſe dicebat. 62
Muſca & formica 11
Muſcis 154
Muſtela ſenicula & muribus 26

N

NAutis Sanctorum auxilium implorantibus 62
Nuci, aſino, & mulieri proſunt verba 79
Nutrice & lupo 32

O

OLitore & cane 147
Ollis duabus 34
Opilione & agricolis 24

INDEX.

Ove paſtori convitiante 86

P

PArdo & vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Paſtore 163
Paſtore artem nauticam exercente 104
Paſtore & mari 139
Paſtore & lupo 148
Patre & filiis 98
Patre filium ad virtutes fruſtrà hortante 83
Pavone & Luſcinia 25
Pavone & pica 27
Pavone & grue 36
Pavone & monedula 144
Paupere monoculo 175
Philomela & accipitre 108
Pigritia adoleſcentis 166
Piſcatore 114. 163
Piſcatoribus 44. 114. 115
Piſcatore & piſciculo 31. 37
Piſcatore & cinaride 96
Piſcatore & ſmaride piſce 110
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientes 63
Porco & equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero & fure 39
Puero & matre 104. 138
Puero & Fortuna 120
Puero oves paſcente 125
Puero & ſcorpione 137
Pulice 141
Pulice & homine 142
Punica & Malo, arboribus 140

Q

QVadrupedibus ſocietatem adverſus aves &c. 63
Quercu & arundine 30. 36

R

RAnis 143. 152
Ranis & earum rege 7
Rana & bove 12
Rana & vulpe 33. 135
Ranis regem petentibus 116
Rege & ſimiis 43
Ridenda, de paucitate amicorum, Dei reſponſione 172
Ruſtico & colubro 3
Ruſtico & angui 10
Ruſtico & equo 20
Ruſtico & Fortuna 35
Ruſtico & juvenco 39
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico amnem tranſituro 58
Ruſtico & mure 65
Ruſtico per vocem Hœdi ad jurisconſultum admiſſo 88

S

SAcerdote & pyris 72
Sacerdote qui caniculum ſepelivit. 167
Sacerdote, Epiphania, an vir vel fœmina eſſet ignor. 172
Salice & Securi 138
Sancti Antonii fratre, & laico & lupo 172

Satyro

INDEX.

Satyro & viatore 39
Satyro & ruſtico 45
Scarabeo & aquila 45
Scurra & Epiſcopo 71
Sene puellam in uxorem accipiente 64
Sene, ob impotentiam, carnis libidinem relinquente 82
Sene, juvenem poma ſibi furripientem, ſaxis dejiciente 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene qui aſinum portavit 168
Serpente 163
Serpente & agricola 136
Serpente & cancro 184
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 35
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simio & delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & Aquilone 32
Sue & cane 70. 148
Sylva & ruſtico 15

T

TAlpa & matre 140
Tauro & capro 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Teſtudine & aquila 32. 146
Teſtudine & ranis 68
Tigride & vulpe 36
Trabe, & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 71
Tubicine 100. 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno & delphino 101. 124

V

VAte 130
Vaticinatore 93
Venatore & perdici 138
Verme & vulpe 164
Veſpis, perdicibus & agricola 140
Veſpertilione, rubo, & mergo 144
Veſpertilione & muſtela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 160. 152
Vidua virum petente 67
Viduo & aſino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro, Cardinali nuper creato, gratulaturo 64
Viro & uxore bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 78
Viro clyſteres recuſante 79
Viro amicos experiri volente 86
Viro avaro ſacculum nummorum alloquente 92
viro jactabundo 95
Viro Apollinem tentante 95
Viro & Satyro 96

INDEX.

Viro agricola 113
Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitula & cerva 131
Vlmo & silere 75
Vpupa indignè honorata 72
Vrso & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & mustela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 137
Vulpe & leone 23. 94. 109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & feli 43
Vulpe, & mulieribus gallinas edentibus 60
Vulpe carnem leporis cani laudante 87
Vulpe & capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe sine cauda 110
Vulpe & rubo 110
Vulpe & crocodilo 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe esuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe & rustico in palea absconditâ 170
Vulture aliisque avibus 29
Vxore in flumine peremptâ. 167

Finis Tabulæ.

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Gulielmus Gaudanus.
Gulielmus Harmanus.
Ioannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicolaus Gerbellius Pborcensis.
Petrus Crinitus.
Rainus secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI

PETRI ÆGIDII ANTVERPIANI
Hendecasyllabon ad Lectorem.

QVisquis noscere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec tersior est, venustiórque,
Nec jucundior est, facetiórve:
Seu parum inspicias stilum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis,
Vt vita instituenda cuique monstrant.
Hunc nec barbarus ore Zoilæo
Pinset, deprimet, atque lancinabit:
Hunc vel religiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel, quæ lædere testulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus:
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSO-

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

Gallus Gallinaceus, dum vertit ſtercoratium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſo nitidam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo latius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nullis eſt uſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. Per *gemmam*, artem ſapientiámq; intellige; per *gallum*, hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant, cùm ullum earum neſciant: nec voluptuarius, quippe cui una placeat voluptas.

De Lupo & Agno.

Lupus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infrà bibentem: accurrit: agnum increpat, quòd turbarit fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat; Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſeduló mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodiè pœnas.

MOR. Verus dictum eſt; *Vt cuivis cædas, facilè invenîri baculum.* Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam. Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.

De Mure & Ranâ.

Bellum gerebat mus cum ranâ. De paludis certabatur imperio. Pugna erat vehemens & anceps. Mus callidus ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, aperto Marte hoſtem laceſſit. Haſta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dumque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

Si hæc fiant blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviam, subsilit, pulsat unguilis. Exclamante hero, accurrêre servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. *Non omnia possumus omnes*, ut ait Virgilius in Bucol. Nec *omnes omnia decent. Id quisque velit, id tentet, quod possit.* Nam scimus id quod Græcè significantiùs dicitur, ὄνος λύρας, id est, *Asinus lyrarum vel lyræ.* Sic autem Boetius, *Asinus ad lyram positus.* Repugnante naturâ irritus est labor.

Tu nihil invitâ dices faciesve Minervâ: teste Horatio.

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúq; defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo irascatur: clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas: rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos; laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit; leo è plagis evadit.

MOR. Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut [illegible] humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum [illegible] vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere: qui autem non timet nocere alteri, valdè desipit. Quid ità? Quia etsi jam potentiâ fretus, neminem metuit, forsan o[illegible]erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium homuncionum vel gratiâ indiguerint, vel iram metuerint.

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens: Matrem orat precatum ire deos. Mater respondit; Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. Decet venerari superos. Illi enim pios juvant, impiis adversantur,

las, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiuncula illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum corvum pudet, pigétq; sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno amentur assentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quòd si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris. *Si tu velis esse Thaso, nusquam deerit tibi Gnatho.* Terent.

De Leone senectute confecto.

LEo, qui juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui, jam vicissim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, jam vicissim non prosunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutârit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,

En ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Vt fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis!

De Cane & Asino.

DVm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit. Cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensâ herili, idq; otio, ludóque consequi: sese contrà portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum.

MOR. Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane & Vmbra.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente sole, ità ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primùm stupuit: deinde animum recipiens, sic elatravit; Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satis supérque erat, ni desipuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. Monemur hac fabellâ modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio; Ego, inquit, *spem pretio non emam.*

De Leone & quibusdam aliis.

CVm ove quibusdámq; aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulas singulis partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit; Vna, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera itidē mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. Rara semper fuit fides; apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. *Cum æquali æquale tibi jus erit.*

De Lupo & Grue.

LVpo voranti ovem fortè ossa hæsêre in gula: ambit, orat opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribúsq; promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem præmium illu-

sit

sit: Inepta, inquit, abi: non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. Tritum est, *Perire quod facis ingrato.*

De Rustico & Colubro.

RVsticus, repertum in nive colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim vitæ recipiens, deinde flammam non ferens, omne tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correpta fuste verberibusq; cum eo injuriam expostulat; Num hanc referat gratiam; num vitam erepturus sit illi, qui vitam ipsi dederit.

MOR. Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris; & malè de te mereanturii, de quibus tu bene sis meritus.

De Apro & Asino.

DVm iners asinus irrideret aprum; ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. Demus operam, ut, cùm indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui oblatrantes canículos cum contempu prætereunt.

De Mure urbano & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitârat, re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus splendidè comparârat.

lementem sint deprecata, jam ferant inclementem.

MOR. Perinde atque ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulò manuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur; optat aliquando, contingere sibi virum. Contrà, si quando nacta est regem strenuum, hujus sævitiem damnat, prioris laudat clementiam: sive quòd semper præsentium nos pœnitet, sive quod verum est verbum, *Nova veteribus esse potiora.*

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum gessêre cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex saltus, hostem agit, non regem. Non segnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse putantes, pati bella milvi, quàm tyrannidem accipitris.

MOR. Neminem suæ sortis nimiùm pigeat. *Nihil est* (teste Flacco) *ab omni Parte beatum.* Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, novâ sorte quæsitâ, veterem rursus optârunt. Ità plerique ingenio sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut fileat) porrigenti quippe *respondit Canis, Insidias tuas novi: panem das quo desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.*

MOR. Cave parvi commodi causâ amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantùm benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

PArturiebat Sucula. Pollicetur Lupus se custodem fore fœtus. Respondit puerpera, Lupi obsequio se non egere; si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longiùs abeat: Lupi enim officium constare, non præsentiâ, sed absentiâ.

MOR. Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui, suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR.

tur. In felicitate neglecti, in miseria non exaudient. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine & aliis aviculis.

CVm primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dicitans sibi fieri insidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari segetem. Cùm ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt rètia & laquei.

MOR. Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cùm in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superq; consilii est, hoc inquiunt & illud factum oportuit. Sed præstat esse *Prometheum* quàm *Epimetheum*. Puere hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem, quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege.

GEns ranarum cùm esset libera, Iovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Iupiter vota ranarum. Ille tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Eamoles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Iovem: erant regem dari qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Is perstrenue perambulans paludem, quicquid ranarum obviam sit, vorat. De hujus igitur sævitiâ rana frustra questa sunt. Iupiter non audit: nam & hodiè adhuc queruntur. Vesperi enim clamoribus cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu miserantur, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regem

Inter epulandum auditur in ſera murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando. Ruſticus, & inſuetus & loci ignarus, agrè ſe tueri. Diſcedente famulo, redit urbanus ad menſam; vocat ruſticum. Ille vix tandem metu depoſito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum, percontatur num hoc periculum crebrum ſit. Reſpondit ille quotidianum eſſe; contemni oportere. Tum ruſticus, Quotidianum, inquit? Mehercule, tua dapes plus fellis quàm mellis ſapiunt. Equidem malo cum ſecuritate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. Divitiæ præ ſe ferunt quidem voluptatem, ſed ſi introſpicias, habent pericula & amaritudinem. *Entrapelus* quidam fuit, qui, cùm inimicis ſuis quàm maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ità ſe eos ulciſci, quippe accepturos cum divitiis ingentem ſarcinam curarum.

De Aquila & Corniculâ.

Aquila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piſcem. Accedens cornicula dat conſilium: ſuadet ſubvolare, & è ſublimi cochleam in ſaxa præcipitare, ſic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præſtoletur caſum. Præcipitat aquilâ, frangitur teſta, ſubripitur piſcis à cornicula, dolet eluſa aquila.

MOR. Noli quibuſvis habere fidem; & conſilium, quod ab aliis acceperis, fac inſpicias. Multi enim conſulti, non ſuis conſulvoribus, ſed ſibi conſulunt.

De Corvo & Vulpecula.

Præda nactus ſtrepitat in ramis corvus. Videt vulpecula geſtientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ ſalute impertit vulpes. Sæpenumero audieram famam eſſe mendacem, jam re ipsâ experior. Nam ut hâc fortè jam præterco, ſuſpiciens te in arbore, advolo, culpans famam. Fama enim eſt, te nigriorem pice eſſe, & video candidiorem nive. Meo ſanè judicio cygnos vincis, & hederâ formoſior albâ es. Quòd ſi ut plumis, ità & voce excel-

las, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hac assentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto, vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum corvum pudet, pigetq; sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno ament assentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quòd si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris. *Si tu velis esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho.* Terent.

De Leone senectute confecto.

LEo, qui juventute complures suâ ferocitate fecerat inimicos, in senectute exolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Inprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi quibus olim nocui, jam vicissim nocent, & meritò. Sed hi quibus aliquando profui, jam vicissim non profunt, imò etiam immeritò offunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos, stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutarit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen. Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ; quæ quidem fortuna simulac mutata fuerit, & illi mutabuntur: bene tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,

Ex ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Vt fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis!

De Cane & Asino.

DVm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit. Cœpit eum pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascíque de mensâ herili, idq; otio, ludóque consequi: sese contrà portare clitellas, cadi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum.

MOR. Itidem evenire solet factiosis civibus, qui accensi libidine dominandi, dum inter se certant fieri magistratus, opes, plerumque etiam vitam in periculo ponunt.

De Cane & Vmbrâ.

CAnis tranans fluvium rictu vehebat carnem. Splendente sole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis: quam ille visam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaq; tum rei, tum spei jacturâ perculsus, primùm stupuit: deinde animum recipiens, sic elatravit; Miser! deerat cupiditati tuæ modus. Satis superque erat, si desipuisses: jam per tuam stultitiam minus nihilo tibi est.

MOR. Monemur hac fabellâ modestiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati sit modus, ne certa pro incertis amittamus. Astutè certè Terentianus ille Sannio; *Ego*, inquit, *spem pretio non emam.*

De Leone & quibusdam aliis.

CVm ove quibusdámq; aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum: capitur cervus: partiuntur. Singulas singulis partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit; Una, inquiens, pars mea est, quia sum dignissimus. Altera itidē mea est, quia viribus præstantissimus. Porrò, quia in capiendo cervo plus sudaverim, vendico tertiam. Quartam denique partem ni concesseritis, actum est de amicitia. Socii, hoc audito, discedunt vacui & taciti, non ausi mutire contra leonem.

MOR. Rara semper fuit fides: apud hoc seculum rarior est; apud potentes & est & fuit semper rarissima. Quocirca satius est, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, necesse habet sæpe de suo jure concedere. *Cum æquali æquale tibi jus erit.*

De Lupo & Grue.

LVpo voranti ovem fortè ossa hæsere in gula: ambit, orat opem. Opitulatur nemo. Omnes dictitant, tulisse eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribúsq; promissis gruem inducit, ut, collo longissimo in gulam inserto, os infixum eximeret: petenti autem præmium illu-

sit:

tur. In felicitate neglecti, in miseria non exaudiene. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.

De Hirundine & aliis aviculis.

Cvm primùm cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementem, dictitans sibi fieri insidias. Irrident illæ, stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Maturescit linum, hortatur populari segetem. Cùm ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam: init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

Mor. Multi nec ipsi consulere sibi nôrunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cùm in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat superq; consilii est, hoc inquiunt & illud factum oportuit. Sed præstat esse *Prometheum* quàm *Epimetheum*. Fuere hi fratres. Nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem fuit, alteri post rem: quod declarat interpretatio nominum.

De Ranis & earum Rege.

Gens ranarum cùm esset libera, Iovi supplicabat dari sibi regem. Ridere Iupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propiùs: tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt rursum Iovem: erant regem dari qui strenuus sit. Dat Iupiter ciconiam. Is perstrenue perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur sævitiâ rana frustrà questæ sunt. Iupiter non audit: nam & hodiè adhuc queruntur. Vesperi enim ciconiis cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Iupiter, ut quæ regem

Inter epulandum auditur in sera murmur clavis: Trepidare illi, & fugitare fugitando. Rusticus, & insuetus & loci ignarus, agre se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam; vocat rusticum. Ille vix tandem metu depositio prorepit. Invitantem ad pocula urbanum, percontatur num hoc periculum crebrum sit. Respondit ille quotidianum esse; contemni oportere. Tum rusticus, Quotidianum, inquit? Mehercule, tua dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. Divitiæ præ se ferunt quidem voluptatem, sed si introspicias, habent pericula & amaritudinem. *Eutrapelus* quidam fuit, qui, cùm inimicis suis quàm maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ità se eos ulciscî, quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarum.

De Aquila & Corniculâ.

Aquila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium: suadet subvolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare, sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut prædetur casum. Præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur pisces à cornicula, dolet elusa aquila.

MOR. Noli quibuslvis habere fidem, & consilium, quod ab aliis acceperis, facinspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.

De Corvo & Vulpecula.

Prædam nactus strepitat in ramis corvus. Videt vulpecula gestientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sæpenumero audieram famam esse mendacem, jam re ipsâ experior. Nam ut hâc fere [illegible] prætereo, suspiciens te in arbore, advolo, cupiens [illegible] Fama enim est, te nigriorem pice esse, & vide[illegible] nive. Meo sanè judicio cygnos vincis, & [illegible] [illegible] Quòd si ut plumis, ità & voce excel-

sit? Inepta, inquit, abi: non sat habes quòd vivis? vitam debes mihi: si libuisset, licuit præmordere collum tuum.

MOR. Tritum est, *Perire quod facit ingrato.*

De Rustico & Colubro.

RVsticus, repertum in nive colubrum frigore propè enectum, domum tulit, adjecit ad focum. Coluber, ab igne vim virúsq; recipiens, deinde flammam non ferens, omnem tugurium sibilando infecit. Accurrit rusticus, correptum fuste verberibúsq; cum eo injuriam expostulat: Num hanc referat gratiam; num vitam erepturus sit illi, quam vitam ipsi dederit.

MOR. Fit interdum ut obsint tibi, quibus tu profueris; & malè de te mereantur ii, de quibus tu bene fis meritus.

De Apro & Asino.

DVm iners asinus irrideret aprum; ille indignans frendebat: Malum quidem, ignavissime, fueras meritus: sed etiamsi tu pœnâ fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas sumam. Irride tutus, impunè tibi licet: tutus enim es ob inertiam.

MOR. Demus operam, ut, cùm indigna nobis audiamus, aut patiamur, ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent si quispiam bonorum eis resistat: magni pendunt, haberi se dignos ultione. Imitemur equos & magnas bestias, qui ublatrantes canículos cum contemptu prætereunt.

De Mure urbano & Mure rustico.

LIbitum est urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus rusticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Depromit rusticus quicquid reposuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hospitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis subinde laudat copiam. Remeans, ducit secum in urbem rusticum, ut, quæ verbis jactitarat, re comprobaret. Incunt convivium, quod urbanus splendidè com-

lementem sint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. Perinde atque ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse causatur; optat aliquando, continere sibi virum. Contrà, si quando nacta est regem strenuum, hujus sævitiem damnat, prioris laudat clementiam: sive quòd semper præsentium nos pœnitet, sive quod verum est verbum, *Nova veteribus esse potiora.*

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum gessêre cum milvo: quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas incœpti, satius fuisse pati bella milvi, quàm tyrannidem accipitris.

MOR. Neminem suæ sortis nimiùm pigeat. *Nihil est* (teste Flacco) *ab omni parte beatum.* Equidem meam sortem, modò tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, novâ sorte quæsitâ, veterem rursus optârunt. Ità plerique ingenio sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut fileat) porrigenti respondit Canis, Insidias tuas novi: panem das quò desinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. Cave parvi commodi causâ amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantùm benignè dicunt, sed & benignè faciunt.

De Lupo & Sucula.

PArturiebat Sucula. Pollicetur Lupus se custodem fore fœtus. Respondit puerpera, Lupi obsequio se non egere; si velit pius haberi, si cupiat gratum facere, longiùs abeat: Lupi enim officium constare, non præsentiâ, sed absentiâ.

MOR. Non sunt cuncta credenda cunctis. Multi suam operam pollicentur, non tui amore, sed sui; suum quærentes commodum, non tuum.

De partu montium.

OLim rumor erat parturire montes: homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes, exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR.

MOR. Hanc fabellam tangit Horatius. *Parturiunt montes*, inquit, *nascetur ridiculus mus*. Notat etiam jactantiam. Iactabundi enim cùm magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Vetat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus frustra hortatur, tardi fiunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci; jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed ut video, inquit, mihi placet sine fructu: juvenem amâsti, senem odisti. Amâsti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causâ dilexisti, senem frugiferæ juventutis gratiâ diligeres.

MOR. Recte canis. Nam (teste Nasone) *Nil, nisi quod prodest, charum est: En detrahenti Spem fructus avide, nemo petendus erit.* Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis summa.

Turpe quidem dictus, sed, si modo vera fatentur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlvâ insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cùm obsisteret palus, statere anxii, utrinq; comprehensi periculis. Quodq; maximè esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior. Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc pericu-lum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. Omni in re opus est animo, Iacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra, quum esset pastum itura, hœdum domi conclusit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. L

LVpus, cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: sciscitatur otii causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam: orat vulpeculam deprecatum ire deos. Illa, dolosus dolum non succedere, adit pastorem, monet patêre latebras lupi: hostem enim securum posse inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, nactat. Illa potitur antro & prædâ. Sed fuit illi breve sceleris sui gaudium: nam, non ità multò pòst, idem pastor & ipsam capit.

MOR. Fœda res invidia est, & ipsi interdum auctori quoque perniciosa. Flaccus, Epistolarum lib. 2.

Invidus alterius rebus macrescit opimis:
Invidiâ Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo

CErvus, in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua; sed tibiarum exilitatem damnat. Fortè, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus ocyor pilis, & agente nimbos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed cùm intrâsset condensam sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda esset canibus.

MOR. Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Opum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem eam opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id significat Lyricus ille noster.

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celsæ graviore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulgura montes.

De Vipera & Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima: Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi

& is jure effugit: dolum enim dolo ultus est.

MOR. Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timen[illegible] hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, quum hostis sit, benevolentiam si[illegible]lat, is demum timendus est, & odio dignissimus.

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris selláque exornatus, cum ingenti hinnu[illegible] per viam currebat. Currenti autem onustus asell[illegible] fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & frena fer[illegible] spumantia mandens; Quid, inquit, tarde, ignave, obsist[illegible] equo? Cede, inquam, aut proculco te pedibus. Asellu[illegible] contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem pr[illegible] volanti & cursum intendenti crepat inguen. Tum curs[illegible] & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrar[illegible] venditur. Posteà cum carro venientem videt asellus, [illegible] affatur, Heus bone vir, quid istuc ornati est? ubi aura[illegible] sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amic[illegible] necesse fuit evenire superbienti.

MOR. Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modes[illegible] Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos qui vide[illegible] felices monuerim esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, [illegible]tient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cum[illegible] infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis quos ipsi contempnere; [illegible]ludent eis ii, quos ipsi risêre.

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque sp[illegible] utrinque metus, utrinque erat periculum. Vesperti[illegible] autem, relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt aves, du[illegible] & auspice aquilâ. Transfugam verò vespertilionem da[illegible]nant, uti ne ad aves unquam illi sit reditio, uti ne luci [illegible]quam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non [illegible] noctu volet.

MOR. Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosp[illegible]tatis & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

...us, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat ...ores: voce caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsen...iens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen e...quidem per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipsis est utile; & juvenem seni decet auscul...re.

De Cervo & de Ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inscia; ta...men ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur soluti...ui dies: adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod e...im promiserat, excusat factum in metu, & præsentiâ lupi; ...otum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est; *Vim vi repellere licet.*

...hac fabellâ nova quædam nascitur, *Fraudem fraude refellere licet.*

De Rustico & Angui.

RUsticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Posteà rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id in...rtunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur sup...licat angui ut redeat. Ille ait, Ignoscere se, sed redire nolle; ...eque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; ...vorem vulneris desiisse, superesse tamen memoriam.

MOR. Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem v... tutum. Injuri...n quidem condonare, id sanè misericordiæ est: cavere aute... sibi, & decet, & ...udentiæ est.

De Vulpecula & Ciconiâ.

VVlpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effundit: quod, cùm liquidum esset, ci...oniâ frustrà rostro tentante, vulpecula lingit. Abit ...lusa avis, pudétq; pigétque injuriæ. Post plusculum die...um redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum

plenum opsonii: quod quidem vas, cùm esset arcti guttùris, vulpeculæ opsonium licuit videre & esurire, gustare non licuit: Ciconia rostro facilè exhausit.

MOR. Risus risum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo & Capite picto.

LVpus in officina sculptoris caput humanum repertum versat; miratur, sentiens, id quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensus nihil.

MOR. Externa pulchritudo, si adsit interna, grata est. Sin alterutrâ carendum est, præstat externâ quàm internâ careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eò sit odiosior, quò formosior.

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illis tandem, intellectâ fraude, stolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, pluviis: postea autem cùm unaquaque avium suam plumam derpsisset, ridiculam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimiùs; qui cum his viqui & diriores sunt & magis nobiles: quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludo. Probè Iuvenalis monet, *Sacculus è cœlo descendit*, γνῶθι σεαυτὸν, hoc Nosce teipsum.

De Muscâ & Formicâ.

MVsca altercabatur cum formicâ, se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in ædibus regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquam bibere; se splendidè epulari jactabat, & hac tu-

mens

tum apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium, complu-rium amicitia est.

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat ut partem caudæ sibi donet ad tegendas nates; illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse; & se malle humum caudâ suâ verri, quàm simiæ nates tegi.

MOR. Sunt qui egent; sunt quibus superest: nulli tamen divitum id moris est, ut re superfluâ beet egenos.

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat, hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus: qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu; aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilii semet imprudentiâ produnt.

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hunc legatum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primùm quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium.

De-

antè contriveris dentes, quàm me atterat, quæ duritiem ar
præmordere soleo.

Mor. Etiam atque etiam vide, quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes cuas, non illi, sed tibi nocueris.

De Lupis & agnis.

Lupis & agnis, quibus naturâ est discordia, fœdus al
quando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos cat
los; oves canum cohortem dedere. Quietis ovibus ac pasce
tibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum l
pi irruentes, fidem fœdúsque solutum clamitant, oves
canum præsidio destitutas laniant.

Mor. Inscitia est, si in fœdere tua præsidia hosti tradas. Nam qui hostis f
it, hostis forsan nondum esse desiit; fortassis & causam ceperit, cur te nudatu
præsidio adoriatur.

De Sylva & Rustico.

Quo tempore etiam arboribus sunus sermo erat, veni
rusticus in sylvam; rogat, ut ad securim suam tollen
liceat capulum. Annuit sylva. Rusticus aptatâ securi cæp
arbores succidere. Tum & quidem serò, pœnituit sylva
suæ facilitatis: doluit seipsam esse causam sui exitii.

Mor. De quo bene mereari, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio, authoris abusi sunt perniciem.

De Membris & Ventre.

Pes & manus ventrem olim incusârunt, quòd ab otio
eo lucra ipsorum vorarentur. Iubent aut laboret, a
uli ne petat. Supplicat ille semel atque iterum. Nega
tamen manus alimentum. Exhausto inediâ ventre, ubi cæp
re omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officio
esse: verùm id serò. Nam venter, desuetudine debilis, c
bum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, cu
ventre pereunte pereunt.

Mor. Perinde atque in membrorum societate est, ita se habet socie
humana. *Membrum eget membro: auxilio eget am co.* Quare mutuis
ciis, mutuis operibus utendum est; neque dividx, neque dig

ùm otio naneiſci. E regione, formica ſe non ignobilem eſſe, ſed
is natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabi-
m, ſapere formica grana & fluenta, quod muſca paſtilli
vina, atq; hac ſe non ſegni otio, at ſtrenuâ operâ nanciſci:
orrò formicam latam eſſe & tutam, charam omnibus, ex-
mplar denique laboris. Muſcam anxiam, cum periculo
ſſe cunctis infeſtam, cunctis inviſam, exemplar denique
gnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere;
uſcam in diem vivere, hyeme aut eſurituram, aut certè
eſurituram.

MOR. *Qui pereit qua vult dicere, ea que non vult audiri.* Muſca, ſi bene
ixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita
bſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

De Rana & Bove.

RAna cupida aquandi bovem, ſe diſtendebat. Filius
hortabatur matrem cœpto deſiſtere: Nihil enim eſſe
nam ad bovem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natu,
repas licèt mater, bovem nunquam vinces. Tertium au-
m quum intumuiſſet, crepuit.

MOR. *Cuique ſua dos eſt.* Hic forma, ille viribus; hic opibus, ille poſſet ami-
s: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu inge-
o. Quocirca quiſque ſemet conſulat: nec inviideat ſuperiori, quod miſerum
t: nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.

De Equo & Leone.

VEnit ad Equum comedendum Leo: Carens autem
pra ſenectâ viribus, meditari cœpit artem, medi-
um ſe profitetur, verborum ambage equum moratur,
ic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in
eo ſpinoſo pupugiſſe pedem, orat ut inſpiciens ſentem,
edicus educat. Paret Leo. At equus, quantâ potuit vi,
alcem Leoni impingit, & ſe continuo conjicit in pe-
es. Leo vix tandem ad ſe rediens, (ictu enim propè ex-
nimatus fuerat) pretium, inquit, fero ob ſtultitiam:

&

& is jure effugit : dolum enim dolo ultus est.

MOR. Odio digna est simulatio, & simulatione capienda. Non est timenda hostis, qui hostem præ se fert; sed qui, quum hostis sit, benevolentiam simulat, is demum timendus est, & odio dignissimus.

De Equo & Asino.

EQuus, phaleris sellâque exornatus, cum ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onustus asellus fortè obstabat. Equus irâ fremebundus, & frena fera spumantia mandens; Quid, inquit, tarde, ignave, obsistis equo? Cede, inquam, aut proculco te pedibus. Asellus contrà rudere non ausus, cedit tacitus. Equo autem prævolanti & cursum intendenti crepat inguen. Tum cursu & ostentui inutilis, ornamentis spoliatur, deinde carrario venditur. Posteà cum carro venientem videt asellus, eum affatur, Heus bone vir, quid istuc ornatus est? ubi aurea sella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, necesse fuit evenire superbienti.

MOR. Plerique in secundis rebus elati sunt, nec sui memores, nec modesti. Sed quia prosperitate insolescunt, adversitatem incurrunt. Eos qui videntur felices monuerim esse cautos; etenim si rota fortunæ circumacta fuerit, sentient miserrimum genus infortunii esse, fuisse felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnentur ab iis quos ipsi contempsêre; & deludent eis ii, quos ipsi risêre.

De Avibus & Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque spes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Vespertilio autem, relictis sociis, deficit ad hostes: vincunt aves, duce & auspice aquilâ. Transfugam verò vespertilionem damnant, ùti ne ad aves unquam illi sit reditio, ùti ne lucì usquam sit volatus. Hæc causa vespertilioni est, ut non nisi nocte volet.

MOR. Qui cum sociis adversitatis & periculi particeps esse renuit, prosperitatis & salutis expers erit.

De Lupo & Vulpe.

us, qui id procul audierat, post matris discessum pulsat res: voce caprissat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit: nam etsi vox caprissat, tamen eiidem per rimulas lupum video.

MOR. Obedire parenti filios, ipsis est utile; & juvenem seni decet auscul-re.

De Cervo & de Ove.

Cervus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat inscia; tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies: adest: monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod eum promiserat, excusat factum in metu, & præsentiâ lupi; totum extortum non esse servandum.

MOR. Sententia juris est; *Vim vi repellere licet.*
hac fabellâ nova quædam nascitur, *Fraudem fraude refellere licet.*

De Rustico & Angui.

Rusticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Posteà rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui ut redeat. Ille ait, Ignoscere se, sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; vorem vulneris defisse, superesse tamen memoriam.

MOR. Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordiæ est: cavere autem sibi, & decet, & audentiæ est.

De Vulpecula & Ciconiâ.

Vulpecula vocavit ciconiam ad cœnam: Opsonium in mensam effundit: quod, cùm liquidum esset, ciconiâ frustrà rostro tentante, vulpecula lingit. Abit plusa avis, pudet pigétque injuriæ. Post plusculum dierum redit, inv[illegible] vulpeculam. Vitreum vas situm er[illegible]

plen[illegible]

MOR. Hanc fabellam tangit Horatius. *Parturiunt montes*, inquit, *nascetur ridiculus mus.* Notat etiam jactantiam. Iactabundi enim cùm magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia joci & scommatum. Verat item hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus, frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, fera edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci; jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed ut video, inquit, mihi placet sine fructu: juvenem amâsti, senem odisti. Amâsti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causâ dilexisti, senem fructuosæ juventutis gratiâ diligeres.

MOR. Rectè canis. Nam (teste Nasone) *Nil, nisi quod prodest, charum est: En detrahe menti Spem fructus avidæ, nemo petendus erit.* Præsentium modi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis summa.

Turpe quidem dictus, sed, si modò vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlvâ insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cùm obsisteret palus, stupere anxii, utrinq; comprehensi periculis. Quodq; maiorem esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac diserti. Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est: Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. Omni in re opus est animo, Iacet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.

De Hœdo & Lupo.

CApra, quum esset pastum itura, hœdum domi conclusit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus

Lupus, cùm prædæ satis esset, in otio degebat. Accedit vulpecula: sciscitatur otii causam. Sensit lupus insidias fieri suis epulis; simulat morbum esse causam: orat vulpeculam deprecatum ire deos. Illa, dolens dolum non succedere, adit pastorem, monet patêre latebras lupi: hostem enim securum posse inopinatò opprimi. Adoritur pastor lupum, occidit. Illa potitur antro & prædâ. Sed fuit illi breve secessûs sui gaudium: nam, non ità multò pòst, idem pastor & ipsam capit.

MOR. Fœda res invidia est, & ipsi interdum auctori quoque perniciosa. Flaccus Epistolarum lib. 1.

Invidus alterius rebus macrescit opimis:
Invidiâ Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

Cervus, in perspicuo fonte se conspicatus, probat procera frontis & ramosa cornua; sed tibiarum exilitatem damnat. Fortè, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator: fugit cervus ocyor pilis, & agente nimbos ocyor Euro. Insectantur fugientem canes. Sed cùm intrâsset condensam sylvam, implicata sunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda esset canibus.

MOR. Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ juverunt, displicent. Beatitudinem cupimus, priusquam ubi sit intelligamus. Quum excellentiam & honorum celsitudinem quærimus: in his beatitudinem opinamur, in quibus tamen multum laboris est & doloris. Pulchrè id canit Lucretius ille noster.

Quibus ventis agitatur ingens
Pinus, & celsa graviore casu
Decidunt turres, feriúntque summos
Fulgura montes.

De Vipera & Lima.

In fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subrisit lima: Quid, inquiens, inepta? Quid agis? Tu tibi

cruci

antè contriveris dentes, quàm me atteras, qua duritiem ar
præmordere soleo.

Mor. Etiam atque etiam vide, quicum tibi res sit. Si in fortiorem dentes
cuas, non illi, sed tibi nocueris.

De Lupis & agnis.

Lupis & agnis, quibus naturâ est discordia, fœdus ali
quando fuit, datis utrinque obsidibus. Lupi suos cat
los; oves canum cohortem dedere. Quietis ovibus ac pasce
tibus, lupuli matrum desiderio ululatus edunt. Tum lu
pi irruentes, fidem fœdúsque solutum clamitant, avesqu
canum præsidio destitutas laniant.

Mor. Insciția est, si in fœdere tua præsidia hosti rradas. Nam qui hostis fu
it, hostis forsan nondum esse desiit; fortassis & causam ceperit, cur te nudatu
præsidio adoriatur.

De Sylva & Rustico.

Quo tempore etiam arboribus suus sermo erat, veni
Rusticus in sylvam; rogat, ut ad securim suam tolle
liceat capulum. Annuit sylva. Rusticus, aptatâ securi, cœpi
arbores succidere. Tum & quidem serò, pœnituit sylva
suæ facilitatis: doluit seipsam esse causam sui exitii.

Mor. De quo bene merearis, vide. Multi fuere, qui accepto beneficio, i
authoris abusi sunt perniciem.

De Membris & Ventre.

Pes & manus ventrem olim incusârunt, quòd ab otios
eo lucra ipsorum vorarentur. Iubent aut laboret, au
ali ne petat. Supplicat ille semel atque iterum. Negat
tamen manus alimentum. Exhausto inediâ ventre, ubi cœpi
re omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officios
esse: verùm id serò. Nam venter, desuetudine debilis, ci
bum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, cun
ventre pereunte perennt.

Mor. Periode atque in membrorum societate est, ità se habet societ
humana. *Membrum eget membro: amicus eget amico.* Quare mutuis of
ficiis, nunquis operibus utendum est: neque divitiæ, neque dignit

nen otio nanciſci. E regione, formica ſe non ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem, ſapere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtilli & vina, atq; hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenuâ operâ nanciſci: porrò formicam lætam eſſe & tutam, charam omnibus, exemplar denique laboris. Muſcam anxiam, cum periculo eſſe cunctis infeſtam, cunctis inviſam, exemplar denique ſegnitiei. Formicam hyemis memorem, alimenta reponere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſurituram, aut certè morituram.

MOR. Qui pereit quæ vult dicere, ea quæ non vult audiet. Muſca, ſi bene dixiſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: Nihil enim eſſe ranam ad bovem. Illa ſecundùm intumuit. Clamitat natu, Crepes licèt mater, bovem nunquam vinces. Tertium autem quum intumuiſſet, crepuit.

MOR. Cuique ſua dos eſt. Hic forma, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat: nec invideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.

De Equo & Leone.

VEnit ad Equum comedendum Leo: Carens autem præ ſenectâ viribus, meditari cœpit artem, medicum ſe profitetur, verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem, orat ut inſpiciens ſentem medicus educat. Paret Leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem Leoni impingit, & ſe continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) pretium, inquit, fero ob ſtultitiam:

plenum opsonii: quod quidem vas, cùm esset arcti gutturis vulpeculæ opsonium licuit videre & esurire, gustare non licuit: Ciconia rostro facilè exhausit.

MOR. Risus risum, jocus jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.

De Lupo & Capite picto.

LVpus in officina sculptoris caput humanum repertum versat; miratur, sentiens, id quod erat, nihil habere sensus. O pulchrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensus nihil.

MOR. Externa pulchritudo, si adsit interna, gratâ est. Sin alterutrâ carendum est, præstat externâ quàm internâ carcas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut stolidus eò sit odiosior, quò formosior.

De Graculo.

GRaculus ornavit se plumis pavonis. Deinde pulchellus sibi visus, fastidito genere suo, contulit se ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, stolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epistolarum libro narrat de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: postea autem cùm unaquaque avium suam plumam decerpsisset, ridiculam fuisse.

Ne si fortè suas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula risum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. Notat hæc fabula eos qui se gerunt æquo sublimius; qui cum his vivunt, qui & ditiores sunt & magis nobiles: quare sæpe inopes fiunt, & sunt ludibrio. Probè Iuvenalis monet, *Sacculus è cælo descendit*, γνῶθι σεαυτὸν, hoc est, *Nosce teipsum.*

De Musca & Formicâ.

MVsca altercabatur cum formicâ, se nobilem, illam ignobilem; se volitare, illam repere; se versari in tectis regum, illam in cavernis latere, segetem rodere, aquam bibere; se splendidè epulari jactabat, & hæc tamen

...m apices hominem satis tuentur. Vnicum & summum præsidium, complu-...um amicitia est.

De Simia & Vulpecula.

SImia vulpeculam orat ut partem caudæ sibi donet ad tegendas nates; illi enim esse oneri, quod sibi foret usui & honori. Respondet illa, nihil nimis esse; & se malle humum caudâ suâ verri, quàm simiæ nates tegi.

MOR. Sunt qui egent; sunt quibus superest: nulli tamen divitum id moris est, ut re superfluâ beet egenos.

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit se in stabulum: boves orat, ut in præsepi latitare liceat. Boves tutum esse negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille securum se esse ait, modò ne ipsi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Gestire cervus, & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & consilio gravis, Facile, inquit, erat, hunc (qui talpa est) fallere: sed ut herum (qui Argus est) lateas, hoc opus, hic labor est. Mox deinde introgreditur herus: qui, ut servi negligentiam corrigat, cuncta lustrans oculis, & præsepe manu tentans, cervi deprehendit sub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, captunt.

MOR. In adversis rebus & periculis, latebræ difficiles sunt inventu; aut quia miseros, ut cœpit, fortuna exagitat; aut quia ipsi metu impediti, & inopes consilii semet imprudentiâ produnt.

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, visebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hunc legatum mittit leo cum epistolâ, quæ venire admoneat; gratissimam rem ægroto fore ejus unius præsentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primùm quidem amicissimum esse vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium.

De-

Deinde ægrotum esse, & decumbere, ut etiamsi, id quod non erat, volit, nocere tamen non queat. Rescribit vulpecula, Optare se ut leo convalescat, idque oraturam superos; caterum minime visuram; terreri enim se vestigiis. Quæ quidem vestigia cum omnia sint antro leonis adversa, & nulla aversa, tam rem indicium esse, multum quidem animalium introisse, sed exîsse nullum. Horat.

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.

Mor. Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, sæpe tibi dabuntur verba. Capienda est conjectura tum ex verbis, tum ex factis, & ex his illa sunt judicanda.

De Vulpecula & Mustela.

Vulpecula, longâ inediâ tenuis, fortè per angustiorem rimam ad cumeram frumenti repsit: in qua cùm probè pasta fuit, deinde rursus tentantem egredi, distentus impedit venter. Mustela luctantem procul contemplata, tandem monet, si exire cupiat, ad cavum macra redeat, quo macra intraverat.

Mor. Videas complures in mediocritate lætos esse atque alacres, vacuos curis, expertes animi molestiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœstos incedere, nunquam frontem portigere, plenos curis, animi molestiis obrutos. Hanc fabellam sic Horatius canit, lib. 1. Epist. 7.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
Repserat in cumeram frumenti: pastáque, rursus
Ire foràs pleno tendebat corpore frustrà.
Cui Mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra subisti.

De Equo & Cervo.

Equus gerebat bellum cum cervo. Pulsus tandem è pascuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine: descendit in campum: victus antea jam fit victor. Sed tamen hoste victo, & sub jugum misso, ipse victor, necesse

est, serviat homini. Equitem fert dorso, frænum ore.

MOR. Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & indust[ria] victâ, sæpe victoris interit libertas; Domini quippe & victores paupertatis serv[i] incipiunt divitiis, anguntur avaritiæ flagris, parsimoniæ cohibentur frænis, [et] quærendi tenent modum, nec (justo quidem avaritiæ supplicio) parùs rebus audent uti. De hac re Horatius lib. 1. Epistolarum 10. Epist.

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænumque recepit.
Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore.
Sic, qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo nescit uti.

ÆSOPI FABVLÆ, ADRIANO BARLANDO *Interprete.*

De duobus Adolescentibus.

Adolescentes duo opsonium apud coquum se se empturos simulant. Coquo alias res agente, carnem alter è canistro surripit: dat socio ut sub veste occulat. Coquus subreptam sibi carnis partem ut vidit, furi utrumq; cœpit insimulare. Qui abstulerat, per Iovem nihil habere; is verò qui habuit, nil se abstulisse identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; sed is inspexit, is scit per quem jurâstis.

MOR. Si quid peccavimus, id statim non sciunt homines; at Deus omnia videt, qui sedet super cœlos, & intuetur abyssos. Quod si cogitent homines, suppressiùs prudentiùsque peccabitur.

De Cane & Lanio.

Canis in macello cùm lanio carnem abstulisset, in pedes sese continuò quantum potuit conjecit. Lanius, jactura rei perculsus, primùm tacuit: deinde animum recipiens

cipiens, sic procul acclamavit, O furacissime, curre tutus impunè tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem. Post hac autem cautiùs observaberis.

MOR. Hæc fabula significat, plerosque omnes tum demum fieri cautiores ubi damnum acceperint.

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accersuntur: rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. Falsis testimoniis opprimi quamplurimos, tum nemo nescit, tum hæc quàm optimè docet fabellula.

De Agno & Lupo.

AGno comitante caprum lupus sit obviam; rogitat cur relictâ matre olidum potiùs sequatur hircum, suadétque ut ad distenta lacte matris ubera redeat; sperans ità fore abductum ut laniet. Ille verò, Mater me, ô lupe, inquit, huic commisit: huic summa cura servandi data est: parenti potiùs quàm tibi obsequendum, qui me seducere istis dictis postulas, subductum mox discerpere.

MOR. Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodesse, sibi interim consulunt.

De Adolescente & Cato.

CVm Adolescens quidam in deliciis amoribúsque insurpâsset catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in fœminam transfiguraret. Commiserescit, & audit orantem Venus: fit metamorphôsis, quæ adolescenti miserè amanti perplacuit; nempe tota succi plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ità multò pòst, percupiens experiri Dea numquid catus cum corpore mutâsset & mores, per impluvium immittit musculum. Ibi risu pror-

ium atque ludores digna accidit. Conspectam illicò bestio-
lam insequitur muliercula. Venus indignans fœmina vul-
nis in catum mutavit.

Cum pedibúsque manus, cum parvis brachia mutat
Crúribus: & cauda est mutatis addita membris.

MOR. *Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt.*
Nimísque difficile est assueta relinquere.
Horat. *Naturam expellas furcâ licèt, usque recurret.*

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adolescentulos, iique inter
se discordes fuere: quos pater elaborans trahere ad
mutuum amorem, appósito fasciculo, jubet singulos brevi
circundatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam
conatur atatula. Solvit pater, redditq; singulis virgulam:
quam cùm pro suis quisque viriculis facilè frangeret; O, in-
quit, filioli, sic concordes vos vincere poterit nemo: Sed si
mutuis volueritis sævire vulneribus, atque intestinum agi-
tare bellum, eritis tandem prædæ hostibus.

MOR. Docet hic Apologus, Concordiâ parvas res crescere, discordiâ mag-
nas dilabi.

De Rustico & Equo.

RUsticus equum vacuum, asinúmq; sarcinulis egregiè
onustum producit ad viam. Defessus asellus equum,
ubi onera ut adjuvet, orat, si salvum velit. Negat factu-
rum equus. Asellus tandem sarcinæ pondere gravatus
procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoq; asel-
li corium in equi dorsum reclinat. Quibus cùm ille depri-
meretur, Me miserum, inquit! merito meo sic nunc ex-
crucior, qui dudum laboranti asino opitulari nolui.

MOR. Monemur hac fabulâ, ut oppressis subveniamus amicis. Ortus no-
bilis, inquit Plato) *partem sibi patria vendicat, partem amici.*

De

De Carbonario & Fullone.

FVllonem invitabat carbonarius, ut secum in unis ædibus habitaret. Fullo, Non est, inquit, mi homo, istuc mihi vel cordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo est.

MOR. Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur scelleratorum hominum consortium, velut pestem quandam devitare. *Trahunt (*inquit Campanus*) hominem sodalitia: commercia etiam in mores penetrant, & perinde quisque evadit, ut quibuscum versatur.*

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altissima arbore palumbum: adproperat: denique insidias molitur: premit fortè calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviso exanimatus malo, Me miserum, inquit! dum alteri insidior, ipse dispereo.

MOR. Significat hæc fabula, nonnunquam eos suis artibus circumveniri quires novas moliuntur.

De Buccinatore.

BVccinator quidam ab hostibus capitur, adducitur. Trepidare ille, supplicare ut parcant innoxio: se, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam gestaverit, hominem ne potuisse quidem occidere, nedum voluisse. Illi contrà murmure tum sævo, tum verberibus intonant: Nihil agis, scelus, maximè noces, atq; nunc hic truci dabere, quòd cùm ipse (ut fateris) sis rei militaris imperitus, cornu isto tuo aliorum excitas evibrásq; animos.

MOR. Gravissimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui satis pronis principibus, ut iniquè agant, consulunt, atque hujusmodi quædam ad illorum aures occinunt: Quid etiam dubitas? An te Principem esse oblitus es? An non tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud potest, qui ipsis etiam dominaris legibus. Tui nihil possident, quod tuum non sit. Tu potes & servare & perdere. Tibi fas est, opibus dignitateque augere quem visum sit. Fas est ubilibuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant. Tibi nihil non honestissimum futurum.

De Lupo & Cane.

Lupus cani ante lucem in ſylva fortè fortunâ ſit obviam, ſalutat, adventum gratulatur: deinque rogat quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, Herus me blandientem ſibi demulcet, de menſa paſcor herili nitidiſſimâ, nunquam ſub die dormito, tum univerſæ familiæ non dici poteſt quàm ſim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicissimus, O canis, cui tam benignus & comis contigit herus; quôrum ô utinam commorari & mihi liceat, nullum me æstimantium eſſet uſpiam fortunatius! Canis, novi ſtatus cupidiſſimum videns lupum, effecturum ſe pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modò de priſtina ferocia aliquid remittere, & ſervitutem ſervire velit. Stat ſententia: Lupo libitum eſt deambulare ad villam: ſermones edunt in itinere prorſus jucundiſſimos. Poſteà verò quum illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid ſibi vult, inquit, O canis, tua iſtæc prorſus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obiorderéque nonnunquam. Id ægrè ferens herus, crebris me tundebat verberibus, prohibens etiam, ne quem præter furem lupúmque adorirer: ego ſic vapulando victus ſum, & mitior factus, bócque genialis ſævitiæ ſervavi ſignum. Lupus, hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, O canis, cum tua iſtac ſervitute: mihi mea potior eſt libertas.

Mor. Optabilius eſt humili casâ dominum eſſe, & panem atrum vorare, quàm in ampliſſimâ regiâ opiparis menſis frui, & obnoxium tepidúmque egere: nam libertas ſublimi exulat aulâ, ubi accipienda venit, & muſſitanda injuria eſt.

De

De Agricola & Canibus.

AGricola, cùm ruri plusculos hyemâsset dies, cœpit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare: interficit oves, mox & capellas, postremò boves quoq; mactat, ut habeat quo inediâ penè exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutiùs, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur opera, pepercit herus.

MOR. In quam domum mercedis gratiâ te tradis, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eò dementiæ prolabuntur, ut vel servos, infortunio, malo & damno, libenter macerent.

De Vulpe & Leone.

VVlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertiò obtulisset sese obviam leo, tantùm abfuit ut meluerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritq;.

MOR. Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.

De Vulpe & Aquila.

VVlpeculæ pr.les foràs excurrebat: ab aquila comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut captivam prolem dimittat: aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos subvolat. Vulpes, correptâ face, quasi illius munitiones incendio absumptura esset, insequitur. Cùm j.m arborem conscendisset, Et ipsa nunc te, inquit, tuósq; si potes tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvisque liberis: tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. Per *aquilam*, potentis atque audacis animi homines intellige; per *vulpem*, pauperculos, quos calumniis premere, contumeliisque afficere, divitibus æquè studium est. Verùm quando est sua & formicis ira, impotentes ii accepta interdum probè ulciscuntur injuriam.

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anseribúsq; sata depascentibus, laqueum pretendit rusticus: capiuntur grues, capiuntur anseres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem sese clamitans, & nec gruem nec anserem esse, sed avium omnium optimam, quippe quæ parenti sedulo semper inservire, eundémq; senio confectum alere consueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verùm cum nocentibus postquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. Qui flagitium committit, & is qui impuris se adjungit socium, pari pœnâ plectuntur.

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non satis autem habens ad nocendum causæ, gallum criminari occipit; obstreperam esse avem dicitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille se innocentem dixit, cùm sic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat; Nihil agis sceleste: cum matre rem habes, nec à sorore abstines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit perseverantiùs sæviens catus, quicquam faciet: tu mihi hodie discerpêris.

MOR. Vetus dictum esse ait Guliel. Gaudanus, *Vt canem cædas, facilè inveniri baculum.* Malus, si libitum fuerit, quo jure, quaque injuriâ, te præcipitem dabit.

De Opilione & Agricolis.

PVer editiore pratulo oves pascebat, atque per jocum, tértq; quatérq; lupum adesse clamitans, agricolas undiq; excitebat. Illi sæpius illusi, serio auxilium imploranti dum non subveniunt, fiunt oves præda lupo.

MOR. Si mentiri consueverit quispiam, huic, si quando verum narrare occeperit, haud facilè habebitur fides. Superiori apologo finitimus est ille apud Horat. lib. 2. Epist. 17. de planoscurta jocus.

Nec, semel irrisus, trivis attollere curat
Fractæ crure planum: licèt illi plurima manet

Lacryma,

Lacryma, per sanctam juratus dicat Osirim,
Credite; non ludo: crudeles, tollite clausum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RVpe editissimâ in agni tergum devolat aquila. Videns id corvus, imitari, velut simia, gestit aquilam: in arietis vellus se demittit, demissus impeditur, impeditus comprehenditur, comprehensus projicitur pueris.

MOR. Non aliorum, sed suâ se quisque virtute æstimet. *Tuo te pede metire*, inquit Horatius, *Id velis, id tentes quod possis.*

De Cane invido & Bove.

PRæsepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille sese frigens, prohibere. Bos, Dii te cum tuâ istac invidiâ perdant, inquit, qui nec fœno vesceris, nec me vesci sinis.

MOR. Eo sunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipsi mentis inopiâ assequi nequeant.

De Cornice & Ove.

STrepitat in ovicula dorso cornicula. Ovis, Cani, inquit, si sic obstreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus insultem; placidis molesta, savis amica.

MOR. Impotenti & syncero perpetuò est cum malis parata certatio. Illi dirus solo innocentissimus quisque: nocentis verò, ac proterocis hominis asperis obstrepit nemo.

De Pavone & Luscinia.

PAvo, apud summi Iovis sororem, & conjugem Iunonem, queritur. Luscinian suave cantillare; se, ob raucam vocem, ab omnibus irrideri. Cui Iuno: Dos tua à diis cuique: luscinia cantu, tu plumis longè superas: unumquemque suâ sorte decet esse contentum.

MOR. Quæ dii largiuntur, grato animamus animo, neque majora quæ sierimus. *Superi tenerè agunt nimis.*

De Mustela senicula & Muribus.

Mustela, præ senio viribus carens, mures jam, ità ut solet, insequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum se illatebrat, sic sperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam esitare dum cupiunt, ad unum omnes à mustela vorantur.

MOR. Vbi viribus quispiam destitutus fuerit, ingenio opus est. *Lysander Lacedemonius* subindè dicere solebat, *Quò non pervenirent leonina pellis, vulpinam assumendam esse.* Quod sic lucidiùs dixeris, *Vbi virtus non satis potest, dolo benda est astutia.*

Apologus ex Mantuano traductus.

Rusticus quidam ex malo, quam in proximo habebat agello, sapidissima quotannis legebat poma, Hero lecta donabat urbano: qui, illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad sese transtulit. Ea veterrima repentè aruit, atq; ibi poma pariter & malus periêre. Quod cùm patrifamilias nunciaretur, Heu! difficile est, inquit, annosam transplantare arborem: satis supérq; fuerat (si frænos cæ novissem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam sic Mantuanus cecinit,

Rusticus ex malo dulcissima poma legebat,
Vnde dare urbano dona solebat hero.
Ille herus, illectus frugum dulcedine, malum
Transtulit in laribus proxima rura suis.
At quia malus erat senior, transtata repentè
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! malè transfertur, senio cùm induruit arbor,
Inquit herus: fuerat carpere poma satis.

MOR. Qui nimium sapiunt, atque inconcessa sequuntur,
Desipiunt: cohibet qui sua vota, sapit.

FA-

FABVLÆ M. PETRO SCOTO, viro ornatissimo, eodémque humanissimo, scriptæ à Barlando.

De Leone & Rana.

AVdire vocem visus leo, prosiluit: substitit non sine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, depositò metu adproperans, bestiolam proculcat pedibus.

MOR. Vetat hic Apologus inanes timores, ut illa à Guliel. Gaudano versa fabula de Partu montium.

De Formica.

SItiens venit ad fontem ut biberet formica; incidit fortè in puteum: opitulatur eminùs, ex arbore dejecto ramo, columba. Ramum conscendens formica servatur. Adest, columbam ut capiat, auceps: non sinit formica: aucupis pedem arripit mordicus: avolat columba.

MOR. Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam esse gratiam.

De Pavone & Pica.

GEns avium, cùm liberè vagaretur, optabat sibi dari regem. Pavo se inprimis dignum qui eligeretur putabat, quia esset formosissimus. Hoc in regem accepto, Pica, O rex, inquit, si, te imperante, aquila nos perstrenuè, ut solet, insequi cœperit, quo illam modo abiges? quo nos pacto servabis?

MOR. In Principe non tam forma, quàm corporis fortitudo spectanda: opus est prudentiâ.

De Ægroto & Medico.

MEdicus curabat agrotum: ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantiâ periit.

MOR. Bibacitatem & libidinem nisi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad senectutem, aut perbrevem est habiturus senectutem.

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes, eunt venatum: capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinum rapit ac laniat. Posteà, vulpecula id dat negotii: quæ astutior, cùm, leoni longè optimâ propositâ parte, sibi vix minimam particulam reservâsset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa; Hujus me, inquit, calamitas docuit; mortuum asinum ostendens.

MOR. *Felix quem faciunt aliena pericula cautum.*

De Hœdo & Lupo.

E Fenestrâ prospectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui lupus; Non tu, ait, sceleste, mihi convitiaris, sed loco.

MOR. Et tempus, & locus semper audaciam addunt homini.

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitiâ querens, Iovi supplicat alium dari herum. Exaudire Iupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cùm tegulas graviorá q; tergo vectaret onera, accessit rursum ad Iovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Iupiter. Ille tamen non destitit instare, orare, fq; adeò donec perpelleret. Dat illi coriarium: quem ubi vernovit asellus, Me miserum, inquit! qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum auguror) parcet.

MOR. Semper damnamus quæ præsentia sunt, & novæ appetimus, quæ (ut fici solet) *veteribus non sunt potiora.*

De Anu & Ancillis.

ANu quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidiè, antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gal-

lum

lum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hac spes miseras frustrata est. Herus enim, ut interemptum gallum rescivit, intempestâ deinceps nocte surgere jubet.

MOR. Non pauci, gravius malum dum student evitare, in alterum diversum incidunt. Pervulgatum est,

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim.

De Asino & Equo.

Asinus beatum putabat equum, quòd pinguis esset, & in otio degeret: se verò infelicem dicebat, quòd macilentus esset, ac strigosus, quotidiéq; ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò post ad arma conclamatum est. Tum equus non equitem dorso, non frenum repulit ore, nec telum corpore. Hoc viso, asinus magnas diis gratias agebat, quòd non equum se, sed asinum fecissent.

MOR. Miseri sunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui se miserrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt, non considerans, in quantas res & solicitudines distrahatur, dum interim ipse cum optima paupertate cantillat.

De Leone & Caprâ.

Edità rupe ambulantem capram fortè conspicatus leo, monet, ut potiùs in viride pratum descendat. Capra, Facerem fortassis, inquit, si tu abesses; qui mihi non istud suades, ut ego indè ullam capiam voluptatem, sed ut tu habeas quod vores famelicus.

MOR. Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi sed sibi consulunt.

De Vulture aliísque Avibus.

Annuum se natalem celebrare adsimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt plereque omnes. Venientes magno plausu favoribúsq; accipit; acceptas lanias vultur.

MOR. Non sunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè se facere

vell

velle simulant. *Latent sub hoc melle venena.*

De Anseribus.

ANseres unà cum gruibus agrum vastabant: quibus auditis, rustici protinus in illos feruntur. Rusticos conspicatæ avolant grues; capiuntur anseres; qui impediti corporis onere, subvolare non poterant.

MOR. Expugnatâ ab hostibus urbe, facilè se subducit inops: at dives servus captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quàm usui.

De Iove & Simia.

IVpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animantium. Concurrunt ad Iovem undique: aderat jam alitum pecudúmq; genus. Inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans; cùm advenisset, à risu nemo temperare potuit; quinetiam Iupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuò simia ipsa; Imò, inquit, novit & Iupiter Iudex noster, catulos meos magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ ADRIANO Barlando Interprete.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim atq; adeò insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo, quercus tantam exultationem, fortitudinísq; jactationem vanam nihil mirata, sic respondit; Certamen nunc abnuo, nec mea sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates

flatet tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuriâ) aliis insultant.

De Piscatore & Pisciculo.

PIscator, jacto in aquam hamo cibis illito, pisciculum eduxit. Orat obsecrátq; captivus, se minutulum ut abire sinat, & adolescere, ut postea majore potiatur. Piscator, Ego, inquit, spem pretio non emo: quippe qui eo fuerim ingenio semper, ut quicquid possem, mallem auferre potiùs in præsentia.

MOR. Hæc nos monet fabella, ne certa incertorum spe unquam amittamus. *Quid enim stultius*, ut est apud Ciceronem, *quàm incerta pro certis habere.*

De Formica & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad solem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æstate trahis quodcunq; potes, atq; addis acervo? Respondit illa, sibi id temporis cantando transigi. Ridens formica, Si ait, æstate cantare soles, meritò nunc esuris.

MOR. Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adest, quærere ea quibus imbecilla sustentetur senectus. Per *hyemem*, senectutem intelligo, per *æstatem*, adolescentiam, & florem illum ætatis.

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperatâ minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus, Non tua, inquit, in rugas contracta frons me territat, sed immanem metuo leonem, qui nisi tergo hæreret meo, jam scires, non ità parvam rem esse pugnare cum tauro, & nostro sequi de vulnere sanguinem.

MOR. Calamitosis non est addenda calamitas. *Sat miser est, qui semel est miser.*

FA-

FABVLÆ ANIANI,
A GVLIELMO HARMANNO, D. Augustini Ordinis canonico interprete, mutatæ.

De Nutrice & Lupo.

NVtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, dari lupo. Lupus id fortè audit: ipse cibi manet ad foret. Puer tandem silescit, obrepente somno. Regreditur lupus in sylvam jejunus & inanis. Lupus ubi sit præda scitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data sunt: puerum plorantem se abjicere minabatur nutrix; at fefellit.

MOR. Fœminæ non est adhibendo fides.

De Testudine & Aquila.

CEperat testudinem tadium reptandi. Si quis eum in cælum tolleret, pollicetur baccas maris rubri. Sustulit eum aquila. Poscit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ita testudo, quæ concupiit videre astra, in astris vitam reliquit.

MOR. Tuâ sorte sis contentus. Fuere nonnulli, qui si mansissent humiles, poterant esse tuti; facti sublimes, inciderunt in pericula.

De Cancris, Matre, & Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorsum ut eat. Filius respondit; Mater, inquit, I pra, sequar.

MOR. Nullum reprehenderis vitii, cujus ipse queas reprehendi.

De Sole & Aquilone.

SOl & ventus Aquilo certant uter sit fortior. Conventum est experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excusserit manticam. Boreas horrisono nimbo viatorem aggreditur. At ille non desistit, amictum gradiendo duplicans. Assumit vires sol, qui, nimbo paulatim victo, emolitur radios. Incipit viator æstuare, sudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, capiat frigus opportunum, atque sub frondoso nemore, abjectâ manticâ, resedit:

dit: ità ſoli contigit victoria.

MOR. Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etſi tu fortis es, eſt forſan alius rè fortior: aut ſi non fortior, certè callidior, ut conſilio ſuo tuum vincat robur.

De Aſino.

Asinus venit in ſylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in paſcua, greges armentáq; territat, & fugat. Venit qui perdiderat, quæritat ſuum aſinum. Aſinus viſo hero occurrit; imò cum rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis, quæ extabant, auriculis, Alios lucèt, inquit, fallas, ego te, aſelle mi, probè novi.

MOR. Quod non es, nec te eſſe ſimules. Non doctum, cùm ſis indoctus; non divitem, non nobilem, cùm ſis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.

De Rana & Vulpe.

Rana egreſſa paludem, in ſylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illuſit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui ſic pallet os? Quin curet ſeipſam. Sic illuſit vulpes: eſt enim rana os cæruleo colore.

MOR. Stultitiæ eſt profiteri quod neſcias, & ridiculum.

De cane mordaci.

Canis ſubinde homines mordenti, ut ſibi quiſq; caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti ſuæ tributum decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate, & authoritate gravis, monens eum ne erret: nam iſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus.

MOR. Glorioſus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt vituperio.

De Camelo.

Camelus, ſui pœnitens, querebatur tauros inſignes tre geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris animalibus.

malibus. Orat Iovem donare ſibi cornua. Ridet Iupiter ſtultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas beſtiæ decurtat.

MOR. Sit quiſque fortunâ contentus ſuâ. Etenim multi fortunam ſecuti meliorem, incurrêre pejorem.

De duobus Amicis & Vrſo.

DVo amici faciunt iter: occurrit in itinere urſus. Vnus arbore conſcensâ, periculum evitat: Alter, cùm ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, urſus qui mortuis parcit, ratus cadaver eſſe, innocuus diſcedit. Percunctante poſteà ſocio, quidnam beſtia dixiſſet jacenti in aurem: hoc monuiſſe, ait, Ne unquam cum illiuſmodi amicis iter facerem.

MOR. *Rara avis in terris, nigróque ſimillima cygno*, fides eſt. Verum amicum res adverſæ & pericula deſignant.

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Boreâ: ac dum malè obſervat capillatum galerum, ſubitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, nec non & ipſe ridet. Quid novi eſt, inquit, avolare capillos alienos, cùm olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. Bellè fecit eques, qui non eſt indignatus, ſed cum ridentibus riſit. *Socrates* verò, cùm accepiſſet in foro alapam, hoc modo reſpondit, *Moleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galea.*

De duabus Ollis.

DVæ ollæ ſtetêre in ripâ, altera erat lutea, altera ærea; utramq; tulit vis fluvii. Luteæ colliſionem metuenti reſpondet ærea, ne quid timeat: Seſe enim ne collidantur ſatis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum, ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrumque fiet periculo. Quare certum eſt à te ſeparari.

MOR.

MOR. Satius est vivere cum socio pari, quàm cum potentiori. A potentiore enim potest esse periculum tibi, non illi à te.

De Rustico & Fortuna

RVsticus, cùm arâret, offendebat in sulcis thesaurum: Gratias agit telluri, quæ hunc edidisset. Fortuna, videns nihil honoris haberi sibi, ità est secum locuta, Thesauro reperto, stolidus mihi non est gratus; at eo ipso thesauro posteà amisso, me primam omnium votis & clamore solicitabit.

MOR. Beneficio accepto, grati simus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna est etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.

De Tauro & Capro.

FVgit leonem taurus; venit ad speluncam, quærens latibulum. Intranti occurrat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit; Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm si abierit, quem fugio, quantum à viribus tauri distet caper, tum senties.

MOR. Qui nescit miseris esse succurrendum, aut certè non nocendum, caper est. Quisquis enim à miserorum injuriis non temperaverit, si (ut est fortuna mutabilis) miseriis redierit felicitas, nimirum nocuisse miseris cum pœnitebit.

De Simia & ejus prole.

OMneis animantes suo conspectui Iupiter adesse jusserat, cujusnam soboles esset pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, nec non ad id certamen adnatant pisces. Omnium postrema festinat Simia, trahens secum suam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, sic inquit, Maneat, cui faverit Iupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus est bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto subrisit & Iupiter.

MOR. Et nos, & nostra nobis placent. Sed de nobis & de nostris factis aliorum sit judicium, ne, si ipsi judicemus, cum simia rideamur.

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cœnant. Pavo se jactat, caudam ostentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formosis esse pennis: se tamen, dum vix tectis supervolat pavo, animoso volatu penetrare nubes.

MOR. Nemo alterum contempserit. Sua cuique dos, sua cuique est virtus. Qui tuâ virtute caret, forsan habet, quâ careas tu.

De Quercu & Arundine.

VAlidiore Noto effracta quercus in flumen praecipitatur: dúmque fluitat, hæret fortè ramis suis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine stare incolumem. Hac respondet, cedendo, & declinando se esse tutam; inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum. Nec mirum esse quòd quercus exciderit, qua non cedere, sed resistere concupivit.

MOR. Potentiori ne resistas, sed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundissimus Poetarum Virgilius,

Nate deâ, quò fata trahunt, retrahúntque sequamur:
Quicquid erit, superanda omnis fortuna ferendo est.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras absistere; sese unam ait bellum confecturam. Pergit venator jáculari. Tigris oppido sauciatur. Fugientem è prælio, telúmque extrahentem percontatur Vulpes, quisnam valentem bellua tam valdè vulnerâsset? Respondet, se authorem vulneris haud nôsse: verùm ex vulneris magnitudine capere se conjecturam, aliquem fuisse virum.

MOR. Fortes plerumque sunt temerarii; & ars vim, ingenium fortitudinem superat.

De Tauris & Leone.

QVatuor fuêre Tauri, quibus placuit communem ipsorum esse salutem, & commune periculum. Vidit Leo simul pascentes; etsi esuriit, tamen conjunctos aggre-

di

di metuit. Primùm dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

MOR. Concordiâ nihil eſt firmius: diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies deſpicere dumos: jactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum velo ſtare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum; Tu ſanè, abies, tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verùm nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cùm tu ſonanti detruncare ſecuri, quàm velles tum nobis, qui ſecuri ſumus, eſſe te ſimilem?

MOR. Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta; illa nos extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,

Celſæ graviore caſu
Deſident turres, feriuntque ſummos
Fulgura montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

SUbductus hamo piſciculus, orat piſcatorem ſe dimittat. Ait modò ſe à matre fuſum, atque menſam, cùm adhuc minutus ſit, non multum juvare. Si dimittat, poſteà grandem ultrò ad hamum ejus rediturum. Piſcator negat ſe dimittere prædam certam, licèt exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio: quid ſim habiturus, neſcio. Ego ſpem pretio non emo.

MOR. Certum præſtat incerto, præſens futuro, etſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.

De Alite & Pullis ejus.

ALes poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occaſione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxii narrant dominum agri operas illam mandâſſe vicinis. Reſpondet, nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum eſſe

amicos. Iterum jubet illa, ut sint securi. Tertiò, ut audivit ipsum dominum cum filio statuisse postero mane cum falce messem intrare: jam (inquit) tempus est ut fugiamus. Vicinos & amicos non timui, quia non venturos scivi. Timeo dominum: illi enim res cordi est.

MOR. Socordes alienis in rebus plerique simus: quòd si quid rectè curarum velis, alteri ne mandes, sed cures ipse.

De Avaro & Invido.

DVo homines orabant Iovem, cupidus & invidus. Mittitur à Iove Apollo, per hunc ut eorum votis satisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hac conditione, ut quodcunque petiisset alter, id ipsum alter acciperet duplicatum. Hæret diu cupidus, cùm nihil putat fore satis. Petit tandem non pauca: Et duplum accipit socius. Porrò invidus hoc petit, ut ipse uno privetur oculorum, lætus socium multandum esse utroque.

MOR. Avaritiam quid posset satiare? Invidiâ vero dementius est nihil, quæ dummodo noceat alteri, sibimet imprecatur malum.

De Leone & Capella.

VIdet Leo pendere dumosâ de rupe capellam. Suadet descendere, ut in campo thymum, salicésque carpat. Recusat capella descendere; verba quidem ejus haud sanè mala, sed mentem esse plenam doli reclamans.

MOR. Cogita, quis quid suadeat. Multi suadent utilia, non tibi, sed sibi.

De Cornice & Vrna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: sed erat urna profundior, quàm ut posset à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum, lectos ex arenâ scrupulos injicit; hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR Interdum id, quod non potes efficere vi, efficies prudentiâ & consilio.

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum Venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Post longa jurgia Venator ducit

leonem

leonem ad Mauſoleum, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe judicii. Homines enim ſculpere quod vellent, ait: quòd ſi & leones forent artifices, jam virum ſculptum iri ſub pedibus leonis.

MOR. Quiſque quoad poteſt, & dicit & facit quod ſuæ parti & cauſæ putat prodeſſe.

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi. Puer dicit, rupto fune incidiſſe in aquas urnam auri. Homo exuit ſe, inſilit in puteum, quærit. Vaſe non invento, conſcendit, atq; ibi nec puerum, nec ſuam invenit tunicam. Puer quippe ſublatâ tunicâ fugerat.

MOR. Falluntur interdum qui fallere ſolent.

De Ruſtico & Iuvenco.

ERat ruſtico juvencus vinculi omníſq; jugi impatiens. Homo aſtutulus beſtiæ reſecat cornua (cornibus enim petebat;) tum jungit non currui, ſed aratro, ne, ut ſolet, berum pulſaret calcibus. Stivam ipſe tenet, gaudens induſtriâ effeciſſe, ut jam foret tutus, & à cornibus & ab unguli. Sed quid evenit? Taurus ſubinde reſiſtens, ſpargendo pedibus, os capútq; ruſtici opplet arenâ.

MOR. Sunt nonnulli ſic intractabiles, ut nullâ queant arte, nullo conſilio tractari.

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui Deus nemorum olim eſt habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miſeratus, ducit in antrum ſuum; fovet igne. Spirantem autem in manus, percontatur cauſam: qui reſpondens, ut calefiant, inquit. Poſteà cùm accumberent, ſufflat viator in polentam: quod cur faceret interrogatus: ut frigeſcat, inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo ſit antro, cui tam diverſum eſt os.

MOR. Cave ſit in tuo convictu homo duplici ore, quique in ſermone eſt Proteus.

De Apro & Ruſtico.

APro vaſtanti ſegetes, ruſticus præſcidit auriculam. Alterum deprehenſo præſcidit alteram. Et tunc quoq; redeuntem capit, captum portat in urbem deſtinatum lætitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio beluâ, nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos, villicus reſpondet; Patrone, inquit, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties rediſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitia ruſtici.

MOR. Mulcorum hominum eſt adeò excors vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt; irridet eum mus: Quia, inquit, robuſtus es, ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantiùs noſtrate linguâ dixerim: *Let no man be too heedleſſe of his enemie.* Latinè ſic, *Nemo ſuum hoſtem floccifaciat.*

De Ruſtico & Hercule.

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo; Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Herculeſ vocatus.

MOR. Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit. *Iuva temet*, inquiunt, *ipſe, tum juvabit te Deus.*

De Anſere.

FVit Anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula.

ſingula. Dominus, ut ſubitò fiat dives, anſerem jugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. Moderanda ſunt vota. Cauendum eſt, ne vel præproperi ſimus vel nimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura, quàm decet, quærit, interdum acquirit nihil.

De Cicada, & Formica.

CVm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Saviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dicit ans, ſeſe dum illa cantabat laborâſſe.

MOR. Qui ſegnis eſt in juventâ, egebit in ſenectâ: & qui non parcit, olim mendicabit.

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cùm peperit gemellos, alterum diligit, alterum negligit. Erat puerpera cum gemellis: atque cùm incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ, atque enecat: Neglectus autem, qui in hirſuto baſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. Solet evenire, ut ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimiâ indulgentiâ ſint mali occaſio & periculi; eo, quem minùs amant, præſtantes ſtrenuum ac probum.

De Bove & Iuvenco.

BOs jam grandis ævo quotidiè trahebat aratrum. Iuvencus laboris expers vicinis exultat in paſcuis ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Iactat ſe jugi, a vinculi inſcium, ſe liberum, otioſum: illi attritum eſſe labore collum: Denique ſe glabrum, ac nitidum; illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contra; ſed brevi poſt tempore videt hunc inſultorem du-

ad aras, ac tum hisce verbis affatur; Quò tua mollis vita pervenit? Securum istud otium rediit ad securim. Iam saltem (ut opinor) potiùs suades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. Ad vitam rectè gerendam, opus est labore & vigilantiâ. Socors autem, & voluptati deditus, suarum rerum, quem nollet, sortietur exitum.

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, vocatur: Quid tu miser exhaustus inediâ percurris sylvas, & devia? Me specta pinguem ac nitidum: atque hæc non labore consequor, sed otio. Tum Leo; Habes tu quidem tuas epulas, sed habes, stolide, etiam vincula. Tu servus esto, qui servire potes: ego quidem sum liber, nec servire volo.

MOR. Pulchrè respondet leo. Quibuslibet enim rebus potior est libertas.

De Piscibus.

PIscis fluviatilis vi fluminis correptus est in mare; ubi suam efferens nobilitatem, omne marinum genus vili vendebat. Non tulit hoc Phoca; sed ait, tunc fore judicium nobilitatis, si cum Phocâ captus portetur ad forum: Se emptum iri à nobilibus; illum autem à plebe.

MOR. Muki sic capti sunt libidine gloriæ, ut se ipsi prædicent & jactent. Sed tus sui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum risu.

De Pardo & Vulpeculâ.

PArdus, cui pictum est tergum, cæteris feris, etiam leonibus despectis, intumescebat. Accedit ad hunc Vulpecula, suadet non superbire, dicens, Illi quidem speciosam esse pellem, sibi verè speciosam esse mentem.

MOR. Discrimen est bonorum & ordo. Bona corporis præstant bonis fortunæ; utrisque illis animi bona præferantur oportet.

APOLOGI EX CHILIADIBVS Adagiorum Erasmi desumpti, ad communem puerorum fructum.

De

De Vulpecula & Pardale.

CVm aliquando pardalis vulpem præ se contemneret, quòd ipsa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam, respondit vulpes, Sibi id decoris in animo esse, quod illi esset in cute.

MOR. Neque verò paulò satius est ingenio præditum esse vafro, quàm cute versicolore.

De Vulpe & Fele.

CVm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret sibi varias esse technas, adeò ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem responderet, sibi unicam duntaxat artem esse cui sideret, si quid esset discriminis. Inter confabulandum repentè canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altissimam subsilit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. Innuit fabula, præstabilius esse nonnunquam unicum consilium, modò id sit verum & efficax, quam plures dolos, consiliáque frivola.

De Rege & Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot Simias instituit, ut saltandi rationem perdiscerent. Vt enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, ità nec aliud actus humanos aut meliùs, aut libentiùs imitatur. Artem itaque saltandi protinus edocta saltare cœperunt, insignibus indutæ purpureis, ac personatæ: multóque jam tempore majorem in modum placebat spectaculum; donec è spectatoribus facetus quispiam, nuces, quas clanculum in sinu gestabat, in medium abjecit. Ibi statim simiæ, simul atque nuces vidissent, oblitæ choreæ, id esse cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è saltatricibus in simias rediêrunt; contritísque personis, dilaceratísque vestibus, pro nucibus inter se pugnabant, non sine maximo spectatorum risu.

MOR.

Mor. Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.

De Asino & Viatoribus.

Duo quidam, cùm in desertis locis asinum quempiam fortè fortuna nacti essent, contendere inter se cœperunt, uter eorum, uti suum, domum abduceret. Nam utrique pariter à fortuna videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus asinus sese subduxit, ac neuter eo potitus est.

Mor. Quidam à præsentibus commodis, quibus ob insciti am uti nescium, excidunt.

De Piscatoribus.

Piscatores aliquot, jacto reti, testudines eduxerunt. Eas cùm essent inter se partiti, neque sufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem, invitârunt ad convivium. At is intelligens se neutiquam humanitatis gratiâ vocari, sed ut eos fastidio cibi sublevaret, recusavit, jussítque ut ipsi suas testudines ederent, quas cepissent.

Mor. Nonnulli, post aquam inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant.

De Asino.

Apud Cumanos Asinus quispiam pertæsus servitutem, abrupto loro in sylvam aufugerat: illic fortè repertum Leonis exuvium corpori applicabat suo, atque, ità pro Leone se gerebat, homines pariter, ac feras voce caudáque territans: Nam Cumani Leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat, aliquandiu personatus. Sic Asinus pro Leone immani habitus ac formidatus, donec hospes quispiam Cumas profectus, qui sæpenumerò viderat & Leonem, & Asinum; atque ob id non erat difficile dignoscere: aurium prominentium indicio, neque non

aliis quibusdam conjecturis, asinum esse deprehendit, ac probè fustigatum reduxit, dominóque agnoscenti reddidit. Interim autem risum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis asinus jam agnitus, quos dudum, creditus leo, metu propemodùm exanimaverat.

MOR. Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiscum adoleverunt.

De Scarabeo & Aquilâ.

SCarabeus aliquando, spretus ab aquilâ, cœpit de vindictâ quoquo pacto sumendâ cogitare. Pervestigavit ubinam aquila nidum collocâsset, adrepsit scarabeus, & ova simili dolo dejecit. Aquila cùm sæpius domicilium commutâsset, neque quicquam proficeret, Iovem patronum adiit, exponit calamitatem suam: is jubet, ut suo in gremio ponat ova, vel istic in tuto futura. Et huc per vestis lacinias, sinúsque prorepsit pertinax scarabeus, haudquaquam sentiente Iove. Deinde ubi videt ova commoveri Iupiter, neque satis animadverterit, territus rei novitate, excusso gremio in terram dejecit.

MOR. Monet hæc fabella, neminem, quantumvis pusillum, contemnendum esse.

De Satyro, & Rustico Aniani fabula: Erasmo quoque interprete.

SAtyrus quidam cùm vehementer algeret, hyberno gelu supra modum sæviente, à rustico quodam inductus est in hospitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ità faceret: is respondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi, extructo foco, appositâ mensâ in pultem fervidam rursum inflaret, magis etiam admiratus, sciscitatus est quid hoc sibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimiùm ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus surgens à mensâ, quid

titur

ego audio, inquit? Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio est cum ejusmodi homine commune habere hospitium.

MOR. Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.

Is qui emendandis iis fabulis præfectus fuit. sequentes apologos ex variis & his optimis authoribus collegit, ut pueris quoque legerentur, quibus nunquam est bene instructa atque copiosa bibliotheca.

EX SECVNDO NOCTIVM ATTICARUM Gellii, Apologus Æsopi Phrygis, memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immeritò sapiens existimatus est, cùm quæ utilia monitu suasúque erant, non severè, non imperiosè præcepit, & censuit, ut Philosophis mos est; sed festivos, delectabilésque apologos commentus, res salubriter ac prospicienter animadversas, in mentes animósq; hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepidè atque jucundè præmonet, spem fiduciámque rerum, quas efficere quis possit, haud unquam in alio, sed in semetipso habendam. Avicula, inquit, est parva; nomen est cassita; *habitat, nidulatúrque in segetibus; id fermè temporis, quo appetit messis, pullis jamjam plumantibus. Ea cassita in sementes fortè concesserat tempestiviores: propterea frumentis flavescentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cùm igitur ipsa iret cibum pullis quæsitum, monet eos, ut si quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; idque utì sibi, ubi rediisset, renunciarent. Dominus posteà segetum illarum filium adolescentem vocat, &, ne dignoscere: aurium promi..*

Vidésne,

Vidésne, inquit, hæc ematuruisse, & manus jam postulare? Idcirco die crastino, ubi primùm diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & messem hanc nobis adjuvent. Hæc ubi dixit, discessit; atque ubi rediit cassita, pulli trepiduli circumstrepere oraréque matrem, ut statim jam properet, atque alium in locum sese asportet. Nam dominus, inquiunt, misit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otiosos esse. Si enim dominus, inquit, messem ad amicos rejecit, crastino seges non metetur, neque necesse est hodiè uti vos auferam. Die igitur postero mater in pabulum volat: dominus quos rógaverat operitur: Sol fervet & fit nihil, & amici nulli erant: Tum illi rursum ad filium; Amici isti, inquit, magnam in partem cessatores sunt: quin potiùs imus, & cognatos, affines, vicinósque nostros oramus, ut adsint cras tempore ad metendum. Itidem hoc pulli pavefacti matri nunciant. Mater hortatur, ut tum quoque sine metu, ac sine curâ sint: cognatos affinésque nullos fermè tam esse obsequibiles ait, ut ad laborem capessendum nihil cunctentur, & statim dicto obediant: vos modò inquit, advertite, si modò quid denuò dicetur. Aliâ luce ortâ, avis in pastum profecta est, cognati & affines operâ quam dare rogati sunt, supersedent. Ad postremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: asseres primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capies alteram, & frumentum nosmetipsi manibus nostris cras metemus. Id ubi ex pullis dixisse dominum mater audivit: tempus, inquit, est cedendi, & abeundi. Fiet nunc dubio procul quod futurum dixit. In ipso enim jam ver-

titur

titur cuja est res, non in alio unde petitur. Atque ità cassita nido migravit, & seges à domino demessa est. Hæc quidem est Æsopi fabula, de amicorum plerumque & propinquorum levi & inani fiduciâ. Sed quid aliud sanctiores libri Philosopherum monent, quàm, ut nobis tantùm ipsis nitamur? Alia autem omnia, quæ extra nos, extráque nostrum animum sunt, neque pro nostris, neque pro nobis ducamus. Hunc Æsopi apologum Ennius in Satyris scitè admodum, & venustè versibus quadratis composuit: quorum duo postremi isti sunt, quos habere corde & memoriâ, operæ pretium esse herclè puto.

Hoc tibi erit argumentum semper in promptu situm,
Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

Fabula ex Lamiâ Politiani desumpta.

AVes olim propè universa noctuam adierunt, rogarúntq; eam ne posthac in adium cavis nidificaret, sed in arborum potiùs ramis, atque inter frondes. Ibi enim vernari suaviùs. Quin eidem quercum modò enatam, pusillam, tenellámq; adhuc ostendebant, in quâ scilicet molliter, ut aiebant, & sedere ipsa aliquandò noctua, & suum sibi construere nidum posset. At illa facturam se negavit. Quin invicem consilium dedit iis, ne arbuscula illi se crederent: laturam enim quandoque esse viscum, pestem videlicet avium. Contempsere illa (ut sunt leve genus & volaticum) sapientis senis noctuæ consilium. Iam quercus adoleverat; jam patula, jam frondosa erat. Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, lasciviunt, subsultant, colludunt, cantillant. Interea quercus ea viscum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergò repentè ibi omnes pariter misellæ, ac frustrà eas sera pœnitentia subiit, quòd salubre

lubre illud consilium strenuissent. Atq; hoc esse, aiunt, cur nunc aves omnes ubi noctuam viderint, frequentes eam quasi salutant, deducunt, sectantur, circumsidunt, circumvolitant. Etenim, consilii illius memores, admirantur eam nunc ut sapientem, stupéntq; densâ catervâ, ut videlicet ab ea sapere aliquando discant; sed opinor frustra, imò verò etiam interdum cum magno ipsarum malo: nam veteres illæ noctuæ reverâ sapientes erant: Nunc multæ noctuæ sunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, & oculos, & rostrum; sapientiam verò non habent.

MOR. Bene monentis consilia ne spernas, hæc fabula docet.

Apologus ex secundo libro Petri Criniti, de honestâ disciplinâ, desumptus.

SAta est olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò cùm multis pluviis atq; cœli temperamento crevisset, lascivire incipit, & ramulos audaciùs porrigere. Iam serpebat in pinum, jam surgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & virescentia ostentans. Itaque tanto fastu atq; insolentiâ intumuit, ut pinum arborem ausa sit aggredi. Et vides, inquit, ut te supero, ut amplis foliis, ut virore præsto, & jamjam ad cacumen prosurgo? Tum pinus, quæ senili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata est cucurbitæ insolentis audaciam, sed ità ad eam respondit; Ego hîc multas hyemes, calores, æstus, variásque calamitates pervici, & adhuc integra consisto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. Secundis rebus non est superbiendum.

Fabula de Corvo & Lupis, ex *Ioanne Ant. Campano* desumpta.

CORvus lupos per ardua montium juga comitatur, partem sibi prædæ fieri postulat, quia eos secutus nullo tempore destituisset, sociúsq; fuisset. Repulsus deinde est à lupis, tanquam non eos, sed prædam cibúmq; secutus: nec minùs luporum, si occiderentur, quàm caterorum animalium exta fuisset voraturus.

MOR. Non quid agimus semper inspiciendum est, sed quo animo cùm agimus.

Altera de partu Terræ, ex eodem.

TVrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida, magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, stupent agricolæ, terræ partum inter spem metúmque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erepturos putabant. Aperitur terra, prodit mus: & quod miraculo fore omnibus existimabatur, in risum atque jocum converterunt.

MOR. Non semper credendum promissis magnificis.

Apologus de membris & ventre, ex *Plinio* desumptus.

HUmani artus, cùm ventrem otiosum viderunt, ab eo discordárunt, & suum illi ministerium negaverunt. Cùm eo pacto & ipsi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere, & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. Magnæ res discordiâ pereunt, concordiâ valent.

De Arione & Delphino, fabula elegantissima, ex libro 16 *Gellii.*

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is loco & oppido Methymnæus, terrâ atque insulâ Lesbia fuit. Eum Arionem rex Corinthi Periander amicum amatúmque habuit, artis gratiâ. Is indè à rege proficiscitur

citur terras inclytas, Siciliam atque Italiam visur
Vbi eò venit, auréſq; omnium mentéſq; in utriuſque ter
urbibus demulſit, in quæſtibus iſtic & voluptatibus, am
ribúſque hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecuniâ
re bona multa copioſus, Corinthum inſtituit redire. Na
vem igitur, & nautas ut notiores amicioréſque ſibi C
rinthios delegit: ſed eo Corinthios homine accepto, navi
in altum provectâ, prædæ pecuniæque cupidos, cepiſſe con
ſilium de necando Arione. Tum illum, ibi pernicie in
tellectâ, pecuniam cateráque ſua ut haberent, dediſſe, vit
modò ſibi ut parcerent, oraviſſe. Nautas precum ejus ha
rum commiſertos eſſe illatenus, ut ei necem adferre per vin
ſuis manibus temperarent; ſed imperaviſſe, ut jam ſtatim
coram illis deſiliret præceps in mare. Homo ibi territus, C
ſpe omni vitæ perditâ, id unum poſteà oravit, ut priùs
quàm mortem oppeteret, inducere permitterent ſua ſibi in
dumenta, & fides capere, & canere carmen caſui illius ſu
conſolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum
audiendi ſubit. Quod oraverat, impetrat. Atque ib
mox de more cinctus, amictus, ornatus, ſtánſque
ſummæ puppis foro, carmen quod Orithium dicitur, voc
ſublatiſſimâ cantavit. Ad poſtrema cantus, cum ſi
dibus ornatúque omni, ſicut ſtabat canebátque, jecit ſe
procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitan
tes quin periiſſet, curſum quem facere cœperant tenue
runt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit
Delphinum repentè inter undas adnaviſſe, & dorſo ſu
per fluctus edito vectaviſſe, incolumémque eum corpo
re & ornatu Tænarum in terram Laconicam deve
iſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum

etivisse, talémq; Periandro regi, qualis delphino vectus uerat, sese obtulisse, eíq; rem (sicuti acciderat) narravisse: egem istæc parum credidisse; Arionem (quasi falleret) ustodiri jussisse; nautas requisitos, obligato Arione, dissimulanter interrogasse, ecquid audissent in eis locis unde venissent, super Arione. Eos dixisse, hominem, cùm indè rent, in terra Italia fuisse, eúmq; illîc bene agitare, & studiis delectationibúsq; urbium florere, atque in gratia peuniâque magnâ fortunatum esse. Tum inter hæc eorum verba, Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus e in salum ejaculaverat, extitisse. Nautas stupefactos convictósque, ire inficias non quîsse.

MOR. Documento est hæc fabula, plus aliquando inveniri in brutis animabus clementiæ, quàm in his hominibus, qui præter opes nihil habent pensi, præter figuram nihil humanitatis.

NICOLAI GERBELLI

Phorcensis Apologus lepidissimus de Aranea & Podagra.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animi relaxandi gratiâ commodùm deambulabat. Huic obviam præbuit podagra, tametsi passibus ambiguis admodum ægrè illam assequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenso, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique consilium fuit, onditionis suæ hospitem pervestigare. Aranea, non maximopere datâ operâ, in opulenti cujusdam civis ædes divertit: inibi quaquaversum telas suas præpendebat, prætendebátque retia. Aderant ilico nescio ui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipsius, quo etiam cunque se verteret,

verteret, ædificium. Nusquam enim scopariorum oculatas scopas poterat effugere. Misera plane, quæ in tantarum rerum omnium affluentiâ sola angebatur perturbatúrque. Podagra verò, mendicabuli instar, vix tandem egestosi cujuspiã tuguriolum impetrârat: in id loci cùm decubuisset, nihil non experiebatur miseriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Iámque diurno itinere labascenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, sed pratenuibus paleis insternebatur; atq; dicere, Non est huius instituti, quàm convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ità dixerim) holoséricæ, stragula tam dura, tam barbari villi. Orienti igitur vix tandem illo augusto sydere, quod exaudit, quòd intuetur omnia, convenêre rursum araneæ simul & podagra. Prior araneæ præteritæ noctis molestias, tot locorum commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam scopariorum observantiam. Podagra contrà de hospitis sui egestate complura comminiscitur: nec otium habet admonstrare araneæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impresserant. Consilium ineunt, araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere subingredi: in hanc aranea pedibus, podagra animis vadit sententiam. Veruntamen tenebris jamjam increscentibus, urbi cuipiam sese approximant. Podagra, instituti non immemor, pedetentim se in nummosi cujusdam domum illatebravit. Quâ commodùm ab hero conspectâ (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus excipitur! Supponuntur substruuntúrq; olorinæ culcitræ, toralia perdicum subalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum, Lesbi-

m, Tarentinum. Taceo ficedulas, phaſianos, atque eas viculas quæ binis ſuperbiunt coloribus. In ſummâ, nihil eliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea, auperis caſam ingreſſa, telas orditur, quaquaverſum pari-es interpatent, retia ſuſpendit, orbiculari operi manibus edibúſq; incumbit: reficit abrupta, perficit intercepta: &, t dicam breviter, vacuâ dominatur in aulâ: nullas inſidi-s, nullos formidat inſultus: imò verò etiam jam ſcopis ſu-erior omnibus. Non multò pòſt, podagra araneam conve-it; delicias ſuas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium ſuum, adſicandi exendiq; libertatem. Placuit tandem hæc utriſq; ſenten-ia: Quorſumcunq; proficiſcerentur, podagram in divitum omos, araneam in pauperum tugurria debere divertere.

MOR. Apologus hic, tametſi ad uſus varios accommodari queat, id tamen primis declarat, Alium in alio loco fortunatiorem eſſe: Præterea, morborum omicilium eſſe divitum aulas: Ad ultimum, nuſquam libertatem majorem, uàm ubi divitiarum minus.

Fabularum ÆSOPI *Finis.*

LAVRENTII ABSTEMII

viri elegantiſſimi & amœni ingenii, fabulæ elegantiſſimæ, nuper per clariſs. Poetam & Philoſophum Gargetium emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus, Pollioni, Padio
Sacerdoti venerando, S. P. D.

IAmpridem tuo ſermoni de Abſtemio, frequenti literatorum conſeſſu Pollio venerande, non inviſus interfui, cùm minimè prætextatis, ut ità dicam, laudibus hominem celebrares, adeóque in arcem evaſiſti, ut nemo ſanè (meâ ſententia) eum cumulatiùs laudare potuerit. Mox ndè ſecedens, hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta confluere laudationis

tionis abundantia, unde tanta non vulgaris obſervatio emanaret, unde deni amicitia adeò perfecta exoriretur. Proculdubiònon aliunde mecum tandem legi, quàm ex præclaro ejus virtutis nomine proficiſci, cujus quidem vis mag & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profectò non ſuſpicere ingeni tuum amabile, tuúmq; animum virtutibus fultum diligentiùs non admirari, neq; ambitione, neq; invidiâ, neq; aliquo alio livore devincitur. Siquidem o nes, qui s mereatur Abſtemius noſter, laudes non tranſis ſilentio: imo ad illas ſas cumulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam, ſingularémque doctrina ultrò accedis, ſdque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque id leporum omnium, meritò ſit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non offi gratiâ aut temerè dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum m numenta exiſtere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, p ſpicaciſſiméque ſententiis ſcatent. Nam modò dicam de Loc Apologorum bello nuperimpreſſo, in quo perſpicuè inſignis ejus ingenii amœnitas non ab laude maximâ redundare videtur. Quare non vereor ut is remiſſo cujuſcu animo peſſum eat, Abſtemióque (abſit invidia verbo) omnium quàm juc diſſimo detrahatur; cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nullâ quam in re defuturos eſſe liquidò conſtabit. *VALE.*

LAVRENTIVS ABSTEMIVS
OCTAVIANO VBALDINO,
Comiti, Mercatelli, S. P. D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero Fabularum Hecatomythium nuncupavi, multùm diúque dubitavi, Octaviane Princeps clyte, tuóne cum nomini potiſſimùm dedicarem. Nam cùm tuam in non ſine plurimis beneficiis, perſpicerem benevolentiam, non aliquid mean vigiliarum tibi devovere, ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus, cùm orum in me officiorum numerum, divináſque virtutes tuas mecum ipſe revol rem, indignum tantis meritis, tantáque ſapientiâ, munuſculum hoc eſſe c nebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanita & pruden tua: quâ, non tam res tibi dono datas, quàm offerentium voluntatem, ſoles ſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus Vbaldus, clariſſimus Dux Princeps unus omni laude major, qui opuſculum meum de nonnullis locis ſcuris ſuperiori anno ei dedicatum, vultu ità placido & ſerenâ fronte ſuſce ut ſperare meritò poſſem, hoc tibi qualecunque fore non ingratum. Non diocriter etiam me incitárunt Georgius Emus, pro Venetis hic agens Lega non ſolùm patriciâ nobilitate, verùm etiam bonarum artium ſtudiis claru Carolus Verardus Cæſenas, Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri Ponti Maximi cubicularius, vir omni literarum genere præſtans, nec non Rena Melioratus, & Robertus Vrſus Ariminenſis, juriſconſulti clariſſimi, nec mi qui humanitatis vacant ſtudiis eruditi. Hi enim aliique complures, op harum rerum cenſores, cùm hunc libellum legiſſent, multis meverbis ſun editionem cohortati. Non putavi igitur, tam humano Principi hoc munus gratum futurum, quod tot eruditis viris antè placuiſſe cognoveram. Ac

itur hoc quicquid eſt libelli ab Abſtemio tuo: cujus mentem animúmque ſi enitus poſſes inſpicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. e quis autem inutilem & inanem hunc meum ſcribendi laborem exiſtimaret, ræfatiunculam quandam præponendam cenſui: quâ intelligeretur, doctos eti & claros viros in magnis rebus, hujuſmodi fabulis, non voluptatis tantùm, rum etiam utilitatis gratiâ, delectatos. Sedulò dedimus operam, ut ſeria potiùs iàm jocos ſaperent: unde ridiculas multas quæ inter componendum ſeſe mihi ferebant, conſultò prætorii, quia nimis lascivæ, & tanti Principis gravamine ihi videbantur indignæ. Non tamen ità agreſtis eſſe volui, quin eas aliquâ urbanitate aſpergerem, maximè ad Principem ſcribens: cùm Principes, curarum ole preſſi, ſoleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejuſdem ABSTEMII *Proœmium.*

COgitanti mihi varia ſcriptorum genera, qui, ut humanæ vitæ prodeſſent, cogitationes ſuas literarum mandavere memoriæ, qui Apologos ſcripſere, non poſtremo loco digni eſſe videntur. Non modò enim mortalium animos incredibili quadam afficiunt voluptate, verùm etiam ad res honeſtas tiléſque peragendas, ſuis fabellis magis, quàm Philoſophi ſuis præceptis, allicint. Nam ità in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibuſàm ſimilitudinibus, quæ maximè ad commovendos animos valent, quid vitanum faciendúmq; ſit oſtendunt, ut omnes etiam inviti illis aſſentiri cogantur. enſus autem audiendi faſtidioſiſſimus, res etiam utiles honeſtáſque haud facilè dmittit, niſi fuerint aliquâ urbanitate conditæ. Teſtis quidam Orator Atheniſis, qui ad Athenienſes verba faciens, cùm eos minùs attentos videret, rogat ut ſaltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres, inquit, & hirundo, & anguilla, ſimul iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem ſupervolavit: anguilla autem amnem tranavit: quod cùm dixiſſet, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egiſſet: Vobis, inquit, Dea ſtra ſuccenſ it, quòd eos, qui vobis utilia ſuadent, audire nolentes, tam attenis auribus confabulantes audiris. Quantam vim Apologi habeant ad animos mmovendos, cùm multis poſſem, tribus ero contentus exemplis oſtendere. miis rectorem populi morti addicere volentibus, Æſopus hac fabellâ diſſuaet, dicens: Vulpem quandam fluvium tranſeuntem, in lacunam fuiſſe propulm: undè cùm exire non poſſet, tenaci limo retenta, muſcarum affligebatur uleis. Quod Herinaceus conſpicatus, miſe ricordiâ motus eſt, interrogavitq; vellet, ut ab eâ muſcas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo ſanguine n plenæ, parvam mihi poſſunt inferre moleſtiam: ſi autem has abigeres, aliæ melicæ ſupervenient, quæ quicquid mihi ſupereſt ſanguinis exhaurient. Ità, viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem veſtrum jam locupletem occideritis,

occideritis, alios eligatis necesse est; qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit, eripient. His verbis moti Samii ab incœpto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat: unde, ut refert Iosephus, sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantùm Præsides, Cratum scilicet, & Pilatum, est gubernata Iudæa. Non parcit populis regnum breve, ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum tyrannum, ducem exercitus sui eligere volentes, Stesichorus Poeta hoc Apologo deterruit; Equus, dicens, solus pascebat in prato: adveniente autem cervo, & pascua corrumpente, consuluit hominem, quâ posset illum arte punire. Cui homo; Si frænum, inquit, acceperis, & me armatum dorsum tuum ascendere permiseris. Cùm huic consilio esset obsecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit: sed non ampliùs hominem dorso, non frænum depulit ore. Ità, inquit, Stesichorus, viri Himerenses, vobis eveniet: si Phalaridem ducem efficietis, hostes quidem vestros punietis, sed huic tyranno perpetuò servietis. Quibus verbis territi Himerenses, hujusmodi ducis eligendi consilium deposuere. Cùm populus Romanus à Senatu secessisset, quòd tributum & militiam non toleraret, nec ullo pacto reduci posset, nonne Agrippa Menenius cum hoc Apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus, ventrem otiosum & desidem intuentes, ab eo discordârunt, nec ampliùs illi cibum ministrare decreverunt: sed cùm ipsi quæque alimenta illi denegando quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam redierunt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quasi venter & membra, alter alterius auxilio indiget; & ut discordiâ intereunt, ità concordiâ valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non solùm Græci & Latini Poetæ, ut Hesiodus & Horatius, hujusmodi fabulas suis operibus inseruerunt, verùm etiam maximi & celeberrimi Philosophi, ut Plato, Aristoteles, Plutarchus, & multi alii, eas plurimùm commendârunt, & ad institutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati sunt. Quocirca Omnibonus Leonicenus, & Laurentius Valla, viri ætatis nostræ doctissimi, paucos Æsopi Apologos è Græco in Latinum vertêre; quos sibi laudi, cæteris verò voluptati & utilitati fore non dubitârunt, & jure quidem: leguntur enim, & in doctissimorum virorum manibus quotidie versantur. Non video igitur, cur, has componendo fabellas, laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex translatione consequuti sunt; nisi adeò invidi sumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis est cum summa omnium laude concessum.

De Mure in cista nato.

MVs in cista natus, omnem ferè ibi duxerat ætatem, nucibus pastus quæ in ea servari solebant. Dum autem circa oras cistæ ludens decidisset, quæreret q; ascensum, reperit epulas lautissimè paratas: quas cùm gustare cœpisset,

cœpissent. Quàm stultus, inquit, hactenus fui, qui in tota terrarum orbe nihil melius cistulâ meâ esse credebam! Ecce quàm suavioribus hîc vescor cibis!

Hæc fabella indicat, nonità patriam diligendam, ignobilis si sit, ut alia non adeamus loca, cùm alibi beatiores esse possimus.

De Rustico impetrante ut triticum absque aristis nasceretur.

IMpetraverat à Cerere rusticus quidam, ut triticum absque aristis nasceretur, ne metentium triturantiúmq; manus laederet: quod ubi inaruit, à minutis avibus depastum est. Tum rusticus, Quàm digna, inquit, patior, qui, parva commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate pensanda.

De Accipitre Columbam insequente.

CVm accipiter columbam præcipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus, à rustico captus est: quem blandè, ut se dimitteret, obsecrabat: non enim te læsi, dixit. Cui rusticus, Nec hæc, respondit, te læserat.

Fabula indicat, meritò puniri qui innocentes lædere conantur.

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandescens, quæ muscas, qui suus est cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare solebat, ut eam caperet, suspenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aera portabat. Tum aranea in aere pendens, & sese jamjam perituram intelligens, Quàm justè hæc patior, dicebat, quæ, minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves posse comprehendere!

Hac monemur fabulâ, ne viribus majora aggrediamur.

De Rustico amnem transituro.

RUsticus torrentem transiturus, qui fortè imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cùm primùm eam fluminis

fluminis partem tentâſſet, quæ quietior placidiórq; videbatur, reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus: rursus, ubi breviorem tutioremq; adinvenit, ibi majori aquarum ſtrepitu fluvius decurrebat. Tum ſecum, Quàm tutius, inquit, clamoſis aquis, quàm quietis & ſilentibus, vitam noſtram credere poſſumus!

Hac admonemur fabulâ, ut minùs verboſos & minaces, quàm quietos extimeſcamus.

De Columba & Pica.

Columba interrogata à pica, quid eam induceret, ut in eodem ſemper loco nidificaret, cùm ejus pulli indè ſibi ſemper ſurriperentur; Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facilè viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

Irriſus ab accipitre cuculus, quòd cùm ſibi & corpore par, & colore non abſimilis eſſet (præ anguſtiâ animi) potiùs vermibus terrenis, quàm ſuavibus aliarum avium carnibus, veſceretur. Vidit paucis poſt diebus accipitrem à ruſtico, cujus columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex altâ turre pendere: Cui cuculus, Quàm melius tibi, inquit, amice, fuiſſet vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem eſſe, & magis probandam, qui ſuis rebus ſine periculo ſunt contenti; quàm illorum, qui aliena appetentes, adeunt magna vitæ discrimina.

De Aſino & Vitulo.

Asinus & vitulus in eodem paſcentes prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum adventare præſenſerant. Tum vitulus, Fugiamus hinc, O ſodalis, inquit, ne hoſtes nos captivos abducant. Cui aſinus, Fuge tu, inquit, quem hoſtes occidere & eſſe conſueverunt: aſini nihil intereſt, cui ubique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc fabula ſervos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modò prioribus deteriores futuri non ſint.

De Vulpe & Mulieribus gallinas edentibus.

VVlpes, juxta villam quandam tranſiens, conſpexit catervam mulierum plurimas gallinas opiparè aſſatas alto ſilentio comedentem: ad quas converſa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me eſſent, ſi ego facerem quod vos facitis! Cui reſpondens quædam anus, Peſſima animalium, inquit, nos quæ noſtra ſunt comedimus: tu verò aliena furaris.

Hæc fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures capones in eodem ornithoboſcio incluſos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti ſunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, nobiles hoſpites lauto & ſumptuoſo accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interimat coquátq; quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti, ſeſe affligebant, dicentes, Quantò præſtitiſſet nos macilentos eſſe!

Hæc fabula in pauperum ſolamen conficta eſt, quorum vita tutior eſt quàm vitium.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui: vos verò me nutricem veſtram per ſaxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus, ſuſpiriáq; noſtra, & ſtimulus quo pungimur, te docere poſſunt, quòd te trahimus inviti, ignovit trabs.

Hæc nos docet fabula, ne in eos excandeſcamus, qui non ſuâ ſponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco procera, rectæ enodéſque præter unam humilem, parvam, nodo-

nodoſámque, quam ut deformem puſillámque, cætera lu-dibrio habere ſolitæ erant. Ædificaturus domum loci dominus, jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate ſuâ ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris exciſis, deformis hæc ſecum dicebat, De te nam amplius querar, natura, quòd me turpem genueris, cùm formoſis tam magna videam imminere diſcrimina.

Hæc fabula nos admonet, ne doleamus, nos natos eſſe deformes, cùm multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconiâ.

CYgnus moriens interrogabatur à ciconiâ, cur in morte, quam cætera animalia adeò exhorrent, multò ſuaviores, quàm in omni vitâ, emitteret ſonos, cùm potius mœſtus eſſe deberet. Cui cygnus, Quia inquit, neq; cibi quærendi curâ amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præſentis miſeriæ præciduntur.

De muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MVlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens conſolabatur, dicens, Ne te afflictes, ne tantopere lugeas, filia: alium enim virum tibi inveni, iſto longè formoſiorem, qui prioris deſiderium facilè mitigabit. At mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modò verba parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum videt, inter lacrymas & luctus parentem interrogat, an adſit juvenis ille quem ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

Fabula

Fabula indicat, quàm citò defunctorum maritorum amor ex uxorum animo excidere soleat.

De Muliere amatoris discessum flente.

MVlier impudica amatorem suum abeuntem, quem omnibus ferè rebus spoliaverat, multis lacrymis prosequebatur. Interrogante autem eam vicina, cur ità inconsolabiliter fleret; Non discessum ejus, inquit, sed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, sed eorum bona à meretricibus amari.

De Mulcâ, quæ quadrigis insidens, pulverem se excitâsse dicebat.

QVadrigæ in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulsu, tum rotarum volutatione, exorto; dicebat musca, Quàm magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos spectat, qui cùm ignavi sunt, alienam tamen gloriam suis magnificis verbis in se transferre conantur.

De Anguillâ conquerente, quòd magis quàm serpens infestaretur.

ANguilla interrogabat serpentem, quare, cùm similes essent, atque cognati, homines tamen se potiùs quàm illum insequerentur. Cui serpens, Quia raro, inquit, me lædunt impunè.

Hæc fabula indicat, minùs lædi solere, qui sese ulciscuntur.

De Asino, Simia, & Talpa.

CONquerenti asino quòd cornibus careret, simia verò quòd caudâ sibi deesset; Tacete, inquit, talpa, cùm me oculis captam esse videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non sunt suâ sorte contenti: qui, si aliorum infortunia considerarent, æquiore animo tolerarent sua.

De Nautis sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in mari subitâ & atrâ tempestate deprehensus, cæteris ejus sociis diversorum divorum auxi-

auxilium implorantibus, Neſcitis, inquit, quid petitis. Antè enim quàm ſancti iſti ad Deum pro noſtra liberatione ſe conferant, hac imminente procellâ obruemur. Ad eum igitur confugiendum cenſeo, qui, abſque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, ilicò procella ceſſavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus.

PIſces adhuc vivi in ſartagine ferventi oleo coquebantur, quorum unus, Fugiamus, hinc fratres, inquit, ne pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exilientes, in ardentes prunas deciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant conſilium quod ceperant, dicentes, Quantò atrocieri nunc morte perimur!

Hæc nos admonet fabula, ut ità præſentia vitemus pericula, ne incidamus in graviora.

De Quadrupedibus ſocietatem adverſus aves cum piſcibus ineuntibus.

QVadrupedes, cùm bellum ſibi ab avibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio ſe ab avium furore tuerentur. Cùm autem optata expectarent auxilia, piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui, cùm opus ſit, nobis adeſſe non poſſunt.

De legato avaro tubicines decipiente.

QVidam avaros pro patria legatus in aliam urbem profectus erat: cui tubicines præſto affuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem ſuos pecuniâ implerent. Quibus ille renunciari jubet, non eſſe num

locum cantibus, se in summo luctu & mœrore constitutum; matrem enim suam obiisse. Tubicines autem spe frustrati, & mœsti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum visendum consolandúmque accedit, interrogâtque quamdudum mater ejus obiisset. Quadraginta jam anni sunt, inquit. Tum amicus, intellectâ legati strophâ, in risum effusus est.

Hæc fabula ad avaros facit, qui omni arte student conservare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratiâ accessit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum suum ad Cardinalatus dignitatem adsumptum, ad eum gratulandi gratiâ accessit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoscere dissimulans, quisnam esset, interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus, Miseresco, inquit, tibi, cæterísque qui ad ejusmodi honores perveniunt. Quamprimum enim dignitates ejusmodi estis assecuti, visum auditúmque, & cæteros sensus ità amittitis, ut pristinos amicos amplius non dignoscatis.

Hæc fabula eos notat, qui in altum sublati, veteres despiciunt amicitias.

De juvene senis curvitatem irridente.

IVvenis quidam conspicatus senem in arcu tenso similitudinem curvum, interrogavit, an sibi arcum vellet vendere. Cui ille, ecquid est tibi opus pecuniam amittere? si enim ad meam perveneris ætatem, absq; pecunia arcum tibi natura concedet.

Hæc fabula indicat, minimè irridenda vitia senilis ætatis, quam nemo vivendo effugere potest.

De sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens exacto septuagesimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem, qui ad id tempus in cœlibatu permansisset. Cui cùm debitum solvere non posset, dicere

dicere solebat, Quàm malè vitam meam disposui! Iuvenis enim mihi uxor deerat; nunc autem senex desum uxori.

Hæc fabula innuit, omnia suo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

Pica aquilam rogabat, ut se inter suos familiares & domesticos acciperet; quando id mereretur, cùm corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda lingua volubilitate. Cui aquila, Hoc facerem, respondit, ni vererer, ne quæ intra tegulam fiant, tuâ loquacitate cuncta efferres.

Hæc fabula monet, linguaces & garrulos dominon habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

Gloriabatur turdus, se amicitiam contraxisse cum hirundine. Cui mater, Stultus es, fili, inquit, si credis cum ea posse convivere, cùm uterque vestrûm diversa soleat appetere loca: tu enim frigidis, illa tepidis delectatur locis.

Hâc nonemur fabulâ, ne eos nobis faciamus amicos, quorum vita à nostra dissentit.

De Rustico & Mure.

Rusticus quidam erat admodum pauper, sed adeò facetus, ut ne calamitatis quidem tempore nativi leporis obliviscereturr. Is cùm villam suam casu igne injecto ita ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere posse diffideret, mœstus spectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egressus, periculum quàm ocyssimè fugiebat. Oblitus damnorum rusticus, accurrit, & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitâsti: nunc, quia fortuna mutata est, villam meam deseruisti.

Fabula indicat, eos non esse veros amicos, qui accidente fortunâ à latere tuo non discedunt: ut bata autem, præcipiti abeunt cursu.

De Eremita ægrotante.

INsitum est à natura omni animantium generi, ut rei Venereæ libidine incitentur; à qua si qui homines, qui corvo albo rariores sunt, se abstinere volunt, sæpe in graves morbos incidere solent. Quidam igitur eremita, ipsâ adolescentiâ ità titillationes carnis evicerat, ut usq; ad quintum & vigesimum ætatis annum virgo permanserit. Cùm autem eâ ætate gravissimè ægrotare cæpisset, medici nullum aliud salutis ejus remedium se invenire dicebant, nisi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recusavit, mori se potiùs velle dicens, quàm virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maximè gratam, amittere: assueti enim virtutibus, ægrè illas à se discedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, quâ nihil homini sanæ mentis dulcius est, adducta sibi mulieris infusus gremio, placidum petivit per membra soporem. Experrectus autem vehementer angebatur, & tantam vim lacrymarum effundebat, ut omnes, qui aderant, illius misererentur: quisque igitur consolari, & ut bono animo esset hortari, quoniam Deus clementissimus Pater ei ignosceret, quia non voluptatis, sed recuperandæ sanitatis causâ tale opus perpetrâsset. At ego, inquit, istud non fleo, sed quòd tantam dulcedinem citiùs expertus non sum.

Hæc indicat fabula, humanam naturam adeò peccatorum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facilè virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, servum habens tardi ingenii, quem regem stultorum solebat nuncupare. Ille his verbis saepius iratus, statuit hero parreferre. Semel enim in herum conversus, Utinam, inquit, rex stultorum essem: in toto enim

enim terrarum orbe nullum meo latius esset imperium, & tu quoque meo subesses imperio.

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De vidua virum petente.

Vidua quædam dives à vicina petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat,) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia: est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido: etsi enim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, si quando cœperimus esse discordes.

Hæc fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissimè constringit.

De Canibus urbanis Villaticum insequentibus.

Canes complures urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt, nec aliquis urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc Imperator exercitus, qui fortè ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones, inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cùm præsentiora fugientibus, quàm repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

Volunt homines utplurimum, quando suâ culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in dæmonem

culpam conferre, ut se crimine exuant, adeò omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cùm videret anum quandam arborem ascendentem, ex qua illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absq; meo consilio arborem ascendentem, unde iam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit: & quum interrogârunt, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absq; suo factum esse consilio.

Fabula indicat, homines minimè veniâ dignos, qui, cùm liberè peccent, fortunam vel dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeò leves agilesq;, ut facilè quolibet prosilirent, & longissimè saltarent, naturam accusabat, quòd se tardum animal, & maximo impeditum onere procreâsset, ut neque facilè se movere posset, & magnâ assiduè mole premeretur. At ubi vidit, ranas anguillarum escam fieri, & cuiuscunque vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat, Quantò melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quàm tot mortis subire discrimina!

Hæc fabula indicat, ne ægrè feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quàm nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverunt, quò paratiorem haberent cibum, ne victu gratiâ toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentiâ cæteris longè anteibat, eos absterruit, dicens, Si nutricem nostram

noſtram nunc interſiciemus, quis futuris annis nobis a poſteris noſtris alimenta præbebit?

Fabula hæc monet, virum prudentem debere non modò præſentia intue verùm etiam futura longè proſpicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, ſem per eum ſuis paſcebat manibus, ligatúmq; ſolvebat ligari autem & verberari jubebat à ſervo; ut beneficia ſe, maleficia autem à ſervo in illum viderentur eſſe collata Ægrè autem ferens canis, ſe aſſiduè ligari verberariqu aufugit: & cùm increparetur à domino ut ingratus, & ta torum beneficiorum immemor, qui à ſe fugiſſet, à quoſem per dulcitus paſtúſque fuiſſet, ligatus autem verberatúſ nunquam; reſpondit, Quod ſervus tuo juſſu facit, à t factum puto.

Fabula indicat, eos malefactores habendos, qui maleficiorum cauſa fuere.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves inceſſerat, ne Scarabei arcu pila ri eas occiderent, à quibus magnam pilarum vi in ſterquilinio ſummo labore fabricatam audierunt. Tu paſſer, Nolite, inquit, expaveſcere: quomodo enim pilas nos per aera volantes jacere poſſunt, cùm eas per terra magno molimine vix trahant?

Hæc fabula nos admonet, ne hoſtium opes extimeſcamus, quibus deciſe demus ingenium.

De Vrſo & Apibus.

VRſus ictus ab ape, tantâ irâ percitus eſt, ut alvear in quibus apes mellificaverunt tota unguibus diſce peret. Tunc apes univerſæ, cùm domos ſuas dirui, ci ria auferri, filios necari viderent, facto impetu, acul urſum invadentes penè necavêre. Qui, ex eorum mor bus vix elapſus, ſecum dicebat; Quantò melius erat

unius aculeum tolerare, quàm tot in me hoſtes meâ iracundiâ concitare!

Hæc fabula innuit, longè meliùs interdum eſſe injuriam unius ſuſtinere, quàm, dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Fringilla.

AVceps tetenderat volucribus retia, largámq; illis in areâ effuderat eſcam; paſcentes tamen aves non capiebat, quia ſibi videbantur paucæ: quibus paſtis ac avolantibus, aliæ paſtum adveniunt: quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine ſervato, ac aliis adventantibus, aliis abeuntibus, illo ſemper majorem prædam expectante, tandem adveſperaſcere cœpit. Tunc auceps, amiſſâ ſpe multas capiendi, cùm jam tempus eſſet quieſcendi, attrahens retia, unam tantùm fringillam, quæ infelix in area remanſerat, cepit.

Hæc fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, ſæpe pauca vix capere poſſe.

De Milite & duobus equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multò diligentiùs quàm priorem nutriebat. Tunc poſterior priori ſic ait; Cur me dominus quàm te impenſiùs curat, cùm tibi neq; pulchritudine, neq; robore, neq; velocitate comparandus ſim? Cui ille, Eſt hæc, inquit, hominum natura, ut ſemper in novos hoſpites benigniores ſint.

Hæc fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamſi deteriora ſint, ſolent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat canem odoriſequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriúmque vellicationibus fuerat inſtructus. Cui canis, Neſcis, inquit, inſane, neſcis, quæ ex verbe-

verberibus illis sum consequutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicúmq; carnibus vescor.

Hæc fabula nos monet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa consueverunt esse.

De Trabe, Boum pigritiam increpante.

TRabs, qua curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves (Irrides nos?) responderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus, tuum autem tu, quoad rumperis, sustinere cogêris. Indoluit trabs, nec amplius boves convitiis lacessere ausa est.

Hæc fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cùm ipse possit majoribus subjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & suavibus largisq; cibis nutrita fuerat, cur cavea egressa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu non tuo, pascere possim.

Hæc fabula indicat, vitæ libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra & Episcopo.

SCurra quidam calendis Ianuarii ad Episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, nummisma aureum strena nomine petiit. Antistes insavire hominem dixit, qui crederet, tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cùm ille hoc quoque nimium sibi videri diceret, æreum quadrantem, ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cùm ne hunc quoque posset ab Episcopo extorquere: Reverende, inquit, Pater, saltem benedictionem tuâ me prostrena imperti. Tunc Episcopus: Flecte, inquit genua, fili, ut te benedicam. At ego, inquit scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum æreum

reum valeret, eam mihi nunquam profectò concede-
res.

Hæc fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quàm cuncta Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Vpupa indignè honoratâ.

INvitata ferè omnes aves ad aquilæ nuptias, indignè ferebant, upupam cæteris præferri, quia coronâ insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cùm semper inter stercora & lordes solita esset volitare.

Hæc fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis, potiùs vestium nitorem, præstantiumque formæ, quàm virtutes morésque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum: quorum ne unum quidem attigit, quamvis magnâ affectus fame; quin potiùs ea ludibrio habens, lotio conspersit: indignabatur enim, ejusmodi cibos sibi itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cùm in itinere correntem quendam ità imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo eum transire non posset, domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tantà est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urinâ conspexerat, comedisset, cùm aliud non inveniret, extingueretur.

Hæc fabula monet, Nihil esse contemnendum, cùm nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquàndo usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo frano, ephippióque insignem, & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidiâ, illum beatum reputans, qui continuò optimis pasceretur cibis, & decoro amictu ornatus; se autem præillo infelicem, qui, clitellis malè dolatis oppressus, quotidiè maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum è

pugna

pugnâ redeuntem multis affectum vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm, post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc fabula monet, regibus & principibus minimè invidendum, quia divitiis & opibus abundant, cùm vitam eorum longè pluribus periculis, quàm pauperum videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam prodibat: Stulte, inquit, quò properas? in pugna enim fortasse morieris. Cui equus, Tibi inter lutum sordésq; impinguato, quum nihil dignum laude gesseris, cultellus admet vitam: mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc fabula innuit, honestius esse rebus præclarè gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem ursi à venatore nondum capti.

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem ursi, pecuniámque pro ea protulit. Ille sibi in præsentia pellem ursi non esse, cæterùm postridiè venatum profecturum; ursóque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in sylvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut indè ursi venatoríque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui, evitato venatoris ictu, eum prostravit humi. Tunc venator sciens, hanc feram in cadavere non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cùm illum nec naso nec corde spirantem deprenderet, abscessit. Coriarius cùm

fera

feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse periculi, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit me, inquit, ne deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius ceperim.

Hæc fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

ERemita quidam, vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta sæculari militia, quam absq; Dei offensa, & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & saluti consuleret saluti. Cui miles, Faciam, inquit, quod mones, pater: verum enim est, quòd hoc tempore milites neq; stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neq; prædari possint.

Hæc fabula indicat, multos [illegible] renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De [illegible]ore bigamis.

VIr quidam [illegible] defuncta uxore quam valdè dilexerat, duxit alteram, & [illegible] viduam, quæ assidue ei prioris mariti virtutes fortia facinora objiciebat: cui, ut par referret, ipse quoque defuncta uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irato, pauperi eleemosynam petenti, partem caponis, quem in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro anima prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optimè vindicare.

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in ſylva, cùm ſe ità irretitum videret, ut nullis viribus ſe indè poſſe explicare confideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum; quod cùm mus promptè feciſſet, leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in uxorem. Nec abnuit leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cùm eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc indicat fabula, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Vlmo & Silere.

VLmus, in ripa fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quòd ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur; ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quòd multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler, ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem latere ex luto multò ſe molliori factos, in tantam duritiem igni calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe jecit in ignem ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim, igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet fabula, ne appetamus quod eſt nobis naturâ denegatum.

De Agricola militiam & mercaturam affectante.

Agri

Agricola quidam ægrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire: quum nonnullos videret milites, qui actis præliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est: ubi quum ab Imperatore suo malè pugnatum esset, non solùm quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare, damnatâ militiâ, mercaturam exercere statuit, ut in quâ majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædis igitur venditis, cùm navim mercibus impleviſſet, navigare cœperat: sed cùm in alto esset, tempestate magnâ coortâ, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periêre.

Hæc fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cùm ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurrâ.

Asinus indignè ferens scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens, ne se minùs quàm scurram honorare vellent. Et quum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ità honore dignum duceret; Quia, inquit, majores quàm scurra crepitus ventris emitto, eósque absq; fœtore.

Hæc fabula eos arguit, qui in rebus leviſſimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem convitiis lacessente.

Amnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quòd immobilis staret, nec ullos haberet pisces. Se autem plurimùm commendabat, quòd optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet.

Indig-

Indignatus fons in amnem velut ingratum, undas repressit. Tunc amnis, & piscibus, & dulci sono privatus, exaruit.

Hæc fabula eos notat, qui bona quæ agunt sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

Vir malignus cùm plurima perpetrâsset scelera, sæpius captus, & carcere conclusus, arctissimè pervigili custodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium: qui sæpenumerò illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum fascem super humeros habens, apparuit, dicens, Amice, amplius tibi auxilio esse non possum: tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim: nulla etiam mihi superest pecunia, quâ alios valeam comparare; quare perundum est tibi.

Hæc admonet fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures reges eligere volentibus.

Aves consultabant de pluribus regibus eligendis, quum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset: feciséntq; voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitissent. Quæ, cùm causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quàm unus saccus, implentur.

Hæc fabula docet, longè melius ab uno, quàm à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

Matrona quædam admodum pudica, & viri amantissima, ægrè ferebat, maritum adversâ valetudine detineri, lamentabatur, ingemiscebat, & ut suum in

vir-

virum amorem testaretur, rogabat mortem, ut, si maritum sibi esset ereptura, se potiùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aspectu venientem: cujus timore perterrita, & jam sui voti pœnitens, Non sum ego, inquit, quem petis: jacet ibi in lecto quem occisura veniſti.

Hæc fabula indicat, neminem esse adeò amantem amici, qui non malit sibi benè esse, quàm alteri.

De Adolescente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad sepulchrum efferebatur, lachrymis & fletibus prosequebatur, filium verò ejus canebat. Qui cùm à patre increparetur ut amens & insanus, qui in matris funere cantaret, quum unà secum mœstus esse & flere deberet; Pater mi, inquit, si sacerdotes ut canerent conduxisti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum, inquit, & sacerdotum est idem officium.

Hæc fabula indicat, non omnia omnibus esse decora.

De viro zelotypo, qui uxorem dederat custodiendam.

VIr zelotypus uxorem, quam parùm pudicè vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat custodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, si eam ità diligenter observaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus custodiam hanc nimis difficilem, & ingenium suum versutiâ mulieris vinci comperisset, ad maritum accedens, dixit, Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam; quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit, mulierem invitam posset custodire: addidit præterea, Si necesse sit, malle se anno integro saccum plenum pulicibus quotidiè in pratum deferre, solutóq; sacco eos inter herbas pascere, vesperique

réq; facto, omnes domum reducere, quàm uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc fabula indicat, nullos cuſtodes ità eſſe diligentes, qui impudicas mulieres valeant cuſtodire.

De Viro clyſteres recuſante.

VIr quidam natione Germanus, dives admodum, ægrotabat: ad quem curandum plures acceſſerunt medici: (ad mel enim catervatim convolant muſcæ:) quorum unus inter cætera dicebat, Opus eſſe clyſteribus, ſi vellet convaleſcere. Quod cùm vir hujuſmodi inſuetus medicina audiret, furore percitus, medicos domo ejici jubet, dicens, Eos eſſe inſanos, qui, cùm caput ipſi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc fabula innuit, omnia, etiam ſalutaria, inſuetis & inexpertis & aſpera & obſcura videri.

De Aſino ægrotante & Lupis viſitantibus.

ASinus ægrotabat, famáq; exierat, eum citò morituarum. Ad eum igitur viſendum cùm lupi canéſq; veniſſent, peteréntq; à filio, quomodo pater ejus ſe haberet; ille per oſtii rimulam reſpondit, Melius quàm velletis.

Hæc indicat fabula, quòd multi fingunt, modeſtè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quòd Nuci, Aſino, & Mulieri proſunt verbera.

MVlier quædam interrogabat nucem ſecus viam natam, quæ à prætereunte populo ſaxis impetebatur, quare eſſet ità amens, ut quò pluribus maioribúſq; verberibus cæderetur, eò plures præſtantioréſq; fructus procrearet. Cui juglans, Eſne, inquit, proverbii immemor ità dicentis?

Nux, aſinus, mulier, ſimili ſunt lege ligati.
Hæc tria nil rectè faciunt, ſi verbera ceſſent.

Hæc fabula innuit, ſæpe homines propriis jaculis ſe ſolere confodere.

De aſino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio

nimio afficeretur frigore, & durum palearum haberet victum: quare vernam temperiem & teneras herbas optabat. Sed cùm ver advenisset, cogeretúrq; à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indeq; lateres, imbrices, tegulas ad diversa loca deferre; pertæsum veris, in quo tot labores tolerabat, æstatem omnibus votis expectabat, ut dominus, messe impeditus, eum quiescere pateretur. Sed tunc quoq; cùm messes in aream, & indè demum triticum ferre compelleretur, nec quieti sibi locum esset, autumnum saltem laborum finem fore sperabat. Sed ubi ne tunc quoq; malorum terminum adesse cernebat, cùm quotidiè vinum, poma, ligna portanda essent, rursus hyemis nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc saltem aliqua sibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc fabula indicat, nulla esse præsentis vitæ tempora, quæ non perpetuis subjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

Mures complures in cavo parietis commorantes, contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demisso & tristi vultu recumbebat. Tunc unus ex eis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur: vultu enim ipso sanctimoniam quandam præfert: volo ipsum alloqui, & cum eo indissolubilem nectere amicitiam. Quæ cùm dixisset, & propiùs accessisset, à fele captus & dilaceratus est. Tunc cæteri hoc videntes, secum aiebant, Non est, profectò, non est vultui temerè credendum.

Hæc fabula innuit, non ex vultu, sed ex operibus homines judicandos; cùm sub ovinâ pelle sæpe atroces lupi delitescant.

De Asino, qui Hero ingrato serviebat.

Asinus, qui viro cuidam ingrato multos annos infenso pede serviebat, semel, ut fit, dum sarcinâ pres-

sus esset gravi, & salebrosâ incedit viâ, sub onere recide-rat. Tum dominus implacabilis multis verberibus surgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miser inter hæc verbera secum dicebat; Infelix ego, quàm ingratum sortitus sum herum! Nam quamvis ei multo tempore sine offensa servierim, tamen non hoc unum deli-ctum tot meis pristinis beneficiis compensat.

Hæc fabula in eos conficta est, qui beneficiorum sibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris sui in se offensam atroci pœnâ prosequun-tur.

De Lupo suadente hystrici ut tela deponeret.

LUpus esuriens in hystricem intenderat animum: quem tamen, quia sagittis undiq; munitus erat, invadere non audebat. Excogitatâ autem eum perdendi astutiâ, illi sua-dere cœpit, ne pacis tempore tantum telorum onus tergo re-portaret; quandoquidem non aliquid sagittarii, nisi cùm pralii tempus instaret, portarent: Cui hystrix, Adver-sus lupum, inquit, semper præliandi tempus esse credendum est.

Hæc fabula innuit, virum sapientem oportere, adversus inimicorum & hosti-um fraudes, semper esse munitum.

De Mure liberante Milvum.

MVs conspicatus milvum laqueo aucupis implicitum, misertus est avis, quamvis sibi inimicæ, abrosisque dente vinculis, evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi se solutum vidit, murem nil tale suspi-cantem corripiens, unguibus & rostro laceravit.

Hæc fabula indicat, malignos hujusmodi gratias suis benefactoribus solere impendere.

De Cochlea petente à Iove, ut suam domum secum ferre posset.

CVm Iupiter ab exordio mundi singulis animalibus munera, qua petiissent, elargiretur; cochlea ab eo

petiit ut domum ſuam poſſet circumferre. Interrogata à Iove, quare talo ab eo munus expoſceret, quod illi grave & moleſtum futurum erat: Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quàm, cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo, viperam hoſpitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præſentiens, blandè viperam rogavit, ut in propria illius caverna adverſum vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atque illuc ſe provolvens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè ſecum actum videns, quando herinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat; quandoquidem locus duobus eſſet auguſtus. Cui herinaceus; Exeat, inquit, qui hîc manere non poteſt. Quare vipera, ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus ſeſe dignum reputabat, qui vulpi præferretur, quoniam longè illam pedum pernicitate ſuperabat. Tum vulpes; At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſapius quàm tu pernicitate tuâ canes ludo.

Hæc fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longè ſuperari.

De ſene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimitteret, cui vehementer inſudabat. Cui ſenex; Obtemperabo, inquit,

quit, pater sancte, sanctissimis optimisq; admonitionibus tu is. Nam usum Veneris admodum mihi obesse sentio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, sed timore pœnæ & impotentiâ à consuetis vitiis desistere,

De Agricola quodam & Poeta.

AGricolæ quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cùm eum inter libros solum offendisset, interrogavit eum, quo pacto ità solus vivere posset. Cui ille: Solus, inquit, tantùm esse cœpi, postquàm te huc contuliſti.

Hæc fabula indicat, eruditos viros, qui doctissimorum virorum turbâ continuè stipantur, tunc solos esse, cùm inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LVpus ovis pelle indutus, ovium se immiscuit gregi, quotidiéq; aliquam ex eis occidebat: quod cùm pastor animadvertisset, illum in altissima arbore suspendit. Interrogantibus autem cæteris pastoribus, cur ovem suspendisset, aiebat, Pellis quidem, ut videtis, est ovis: opera autem erant lupi.

Hæc fabula indicat, homines non ex habitu, sed ex operibus judicandos: quoniam multi sub vestimentis ovium lupina faciant opera.

De Patre filium ad virtutes frustra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut, derelictâ vitiorum viâ, virtutibus invigilaret, quæ ei laudem, & decus erant paritura. Cui filius, Frustra, inquit, pater, ad hæc facienda hortaris: multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam; nunquam tamen eorum admonitionibus obsecutus sum.

Hæc fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle discedere.

De Cane oves domini sui occidente, à quo suspensus est.

PAstor quidam cani oves suas dederat custodiendas, optimis illum pascens cibis. At ille sæpe aliquam ovem occidebat. Quod cùm pastor animadvertisset, canem capiens, cum volebat occidere. Cui canis, Quare me, inquit, perdere cupis? Sum unus ex domesticis tuis: interfice potiùs lupum, qui continuò tuo insidiatur ovili. Imò, inquit pastor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm se meum hostem profitetur; tu verò, sub amicitiæ specie, quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit fabula, longè magis puniendos, qui sub amicitiæ specie nos lædunt, quàm qui apertè se nostros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tantâ cornuum & capitis firmitate, ut cæteros arietes statim facilèque superaret: quare cùm nullum amplius arietem inveniret, qui occurrenti sibi auderet obsistere, crebris elatus victoriis, taurum ausus est ad certamen provocare. Sed primo congressu, cùm in taurinam frontem arietâsset, tam atroci ictu repercussus est, ut ferè moriens hæc diceret; Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adversarium ausus sum lacessere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non esse certandum.

De Vidua & Asino viridi.

VIdua quædam cœlibatum exosa, nubere cupiebat, sed non audebat, verita vulgi irrisiones, qui maledicus eas solet incessere, quæ ad secundas transeunt nuptias: sed commater ejus, quàm contemnenda essent populi voces, hac arte monstravit. Iussit enim asinum album quem vidua habebat, viridi colore depingi, & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta admiratio ab initio omnes

omnes invaſerat, ut non ſolùm pueri, verùm etiam ſenes hac re inſolitâ moti, aſinum animi gratiâ comitarentur. Deinde quum hujuſmodi animal quotidiè per urbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem, inquit ad viduam commater, eveniet tibi: ſi enim virum acceperis, per aliquot dies eris fabula vulgi; deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc fabulâ indicat, nullam rem eſſe tantâ dignam admiratione, quæ diutunitate temporis, non deſinet eſſe miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila in altiſſimâ arbore nidulata, catulos cuniculi qui non longè illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat: quam cuniculus blandis orabat verbis ut ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur. At illa eum ut puſillum & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris unguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos opponere non dubitavit. Tunc cuniculus, filiorum morte commotus, hanc injuriam minimè impunitam abire permiſit: arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effodit, quæ, levi impulſu ventorum procidens, pullos aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejecit: qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat fabula, neminem potentiâ ſuâ fretum, imbecilliores debere deſpicere, cùm aliquando infirmiores potentiorum injurias vlciſcantur.

De Lupo piſce fluvii maris regnum affectante.

LVpus piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine magnitudine, ac robore cæteros ejuſdem fluminis piſces excedebat. Vnde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus, majorem principatum cœpit appetere

Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, in-
ressus est mare, ut ejus regnum sibi vendicaret. Sed offen-
ens delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità
b illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingre-
eretur: unde amplius non ausus sit exire.

Hæc fabula nos admonet, ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ
ostris viribus sunt longè majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori, quòd non contentus lacte
quod in usum suum filiorúmq; ab ea mulgebat, insu-
er illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus, filium ejus
rahebat ad mortem. Ecquid, inquit ovis, pejus mihi face-
e potes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibúsq;
rojiciam devorandam. Siluit ovis, majora adhuc mala
ormidans.

Hæc fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias
filios ipsis permittat auferri; cùm etiam majora & viventibus & mortuis pos-
it inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat currum, quare rota quæ erat de-
terior, strideret, cùm cæteræ idem non facerent? Cui
urrus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse con-
ueverunt.

Hæc fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis, magnam ha-
bebat amicorum copiam, quos ad cœnam sæpissimè in-
vitabat: ad quem libentissimè accedebant. Volens autem
experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, om-
es pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad
uos perèndos ire statuerat: quare correptis armis, secum
rent, ut illatas sibi ulcìscerentur injurias. Tum omnes præ-
er duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis,

illos

illos tantùm duos in amicorum numero habuit, quos deinde singulari amore prosecutus est.

Hæc fabula indicat, adversam fortunam amicitiæ experimentum esse quam optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VVlpes cùm fugaretur à cane, & jamjam esset capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire se posse cognosceret; Quid me, inquit, ô canis, perdere cupis, cujus caro tibi usui esse non potest? Cape potiùs leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem suavissimam mortales esse commemorant. Canis igitur motus consilio vulpis, omissâ vulpe, leporem insecutus est, quem tamen ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis post diebus lepus conveniens vulpem, vehementer eam accusabat (verba enim ejus audierat) quòd se cani demonstrâsset. Cui vulpes; Quid me accusas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres si te vituperâssem?

Hæc fabula indicat, multos mortales, sub laudationis specie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Iove petentibus.

LEpus & vulpes à Iove petebant: hac, ut calliditati suæ pedum celeritatem; ille, ut velocitati suæ calliditatem adjungeret. Quibus Iupiter ità respondit; Ab origine mundi è sinu nostro liberalissimo singulis animantibus sua munera sumus elargiti: uni autem omnia dedisse, aliorum fuisset injuria.

Hæc indicat fabula, Deum singulis sua munera ità esse æquali lance largitum, ut quisque esse debeat suâ sorte contentus.

De Equo inculto, & veloci, & cæteris eum irridentibus.

EQui complures ad Circenses ludos fuerant adducti, pulcherrimis phaleris ornati, præter unum quem

cæteri incultum, & ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, & dato tubæ signo cuncti carceribus exiluere; tum demum innotuit, quantò hic paulò antè irrisus, cæteros velocitate superaret: omnibus enim aliis post se longo intervallo relictis, palmam assecutus est.

Fabula significat, non ex habitu, sed ex virtute homines judicandos.

De Rustico, per vocem hœdi, ad jurisconsultum admisso.

RVsticus quidam gravi lite implicitus, ad quendam jurisconsultum accesserat, ut eo patrono sese explicaret. At ille, aliis negotiis impeditus, renunciari jubet, se non posse nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Rusticus, qui huic ut veteri fidóque amica plurimùm fidebat, sapiùs rediens, nunquam admissus est. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem secum deferens, ante ades jurisperiti stabat, & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes statim admittere solebat, auditâ voce hœdi, januam ilicò aperiens, hominem introire jubet. Tunc rusticus ad hœdum conversus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam facilem mihi hanc effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficilesque esse, quas muneribus non aperiunt.

De Adolescente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADolescens quidam uxorem duxerat, & ipsam quoq; adolescentulam, formosam admodum, & libidinosam: cujus effrænæ libidini dum satisfacere cupit, ità lumbos exhausit, ut paucis post diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo, similis videretur: non ingredi, non sta-

re,

re, non aliquod opus facere poterat; ſed, ut ſenex quidam, apricatione gaudebat: Dum ergo, in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit, ut venatores, qui lupum fuerant inſectati, illac iter haberent: quos cùm adoleſcens interrogaret, cur lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Vxorem profectò hic lupus habere non debet: ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tantâ pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat fabula, neminem eſſe adeò robuſtum & fortem, quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De ſene juvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore deſcenderet, nec re ſuas vellet auferre. Sed quum incaſſum verba funderet juvene ejus ætatem ac verba contemnente, Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere cœpit. Quod juvenis conſpicatus, in vehementem risum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitrabatur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc ſenex omnia experiri cupiens: Quando, inquit, verborum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, ut quibus quoque dicunt eſſe virtutem: lapidéſque quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere coabire coegit.

Hæc fabula indicat, omnia priùs ſapienti tentanda, quàm ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſciniâ, cantum accipitri pro vitâ pollicente.

LVſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, quum nihil ſe ab eo devorandam eſſe intelligeret, blandè ac ro-

gabat ut se dimitteret; pollicita, pro tanto beneficio in-entem mercedem sese relaturam. Cùm autem ac-ipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aures, inquit, tuas melliſluis cantibus demulcebo. At go, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas: ne tuis enim cantibus vivere, sine cibo verò non possum.

Hæc fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente.

Leo quum socios adsciscere sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, ídque precibus & otis exposcerent, spretis cæteris, cùm porco solùm societem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos nullo, quantumvis magno discrimine, unquam relinquat.

Hæc fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

Culex byberno tempore quum fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis bum & hospitium petens: quæ si ab eis fuisset consecutus, omittebat, filios earum se artem musicam edocturum. unc quædam apis; At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros his artibus erudiamus, quæ eos ab opia valent vindicare.

De Asino tubicine & Lepore tabellario.

Leo rex quadrupedum, adversus volucres pugnaturus, suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso, quid

quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit, Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit: lepus verò, ob pedum celeritatem, tabellarii fungetur officio.

Fabula significat, neminem adeò contemptibilem, qui aliquâ re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos columbæ composuere.

ACcipitres invicem inimici quotidiè decertabant, suisq; odiis occupati, alias aves minimè infestabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maximè columbas, vexare & occidere non desinebant. Tum secum columbæ; Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat!

Hæc admonet fabula, malorum inter se odia civium alenda potiùs quàm extinguenda; ut, dum inter se digladiantur, viros bonos quietè vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternà domo efferret, rursúsque mariti domum ingressura accendit & introfert; Significat inquit, me hodiè ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumerò mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor qui pecuniam cui præfuerat, expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cúmq; ægrè ablata restitueret, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur

afficiuntur: quum autem eos amittunt, incredibili dolore porquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda, ne illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vitâ raptura advenerat, rogabat ut paululùm differret, dum testamentum conderet, & cætera ad tantum iter necessaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparâsti, toties à me monitus? Et quum ille, Eam nunquam à se visam anteà, diceret; Cùm, inquit, non æquales tuos modò, quorum nulli ferè jam restant, verùm etiam juvenes, pueros, infantes, quotidiè rapiebam, nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cùm oculos hebescere, auditum minui, cæteróq; sensus indies deficere, corpus ingravescere sentiebas, nonne tibi me propinquum esse dicebam? & te admonitum negas? quare alteriùs differendum non est.

Hæc fabula indicat, ità vivendum, quasi mortem semper adesse cernamus.

De Viro avaro sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum malè partum relicturus moriebatur, interrogat sacculum nummorum, quem morienti sibi jusserat afferri, Quinus voluptatem esset allaturus; Cui sacculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto sudore quæsitos, in scortis & convivijs profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis suppliciis mancipabunt

Hæc fabula indicat, stultissimum esse in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem sint allatura tormenta.

FINIS.

LAV-

LAVRENTII VALLENSIS, IN FABULAS Aeſopi, è Græco in Latinum ſermonem verſas, ad clariſſimum virum Arnoldum Foyeldam, præfatio.

PRomiſeram nuper, me tibi coturnices, quas ipſe venatus eſſem, miſſurum. Eas capere, ut homo venandi inſuetus, cùm non poſſem ad venationem meam, id eſt, ad literas me converti: & fortè ad manus venit libellus Græcus ex præda navali, 33 Æſopi fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus ſum. Mitto igitur ad te ſive fabulas, ſive mavis coturnices, quibus te oblectare poſſis & ludere. Etenim ſi Octavianum, Marcúmque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos acçepimus; profectò tu, vir literarum amantiſſimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et ſi quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dediſſet, jucundam illis rem gratámque feciſſet: ego quoque tibi jucundus gratúſque ero, qui plures quàm triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & ſi fortè hoc te magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne donum ſuum laudare inſolentis ſit, finem faciam. Tu, ſi coturnices veras, quàm has fabulas, malis, reſcribe: mittam namque non modò coturnices, ſed & perdices. Ex urbe Caieta. *Calend. Maii, Anno* 1538.

De Vulpe & Capro.

VVlpes & caper ſitibundi in quendam puteum deſcenderunt: in quo cùm perbibiſſent, circumſpicienti reditum capro, vulpes ait, Bono animo eſto, caper: excogitavi namque quo pacto uterque reduces ſimus. Siquidem tu eriges te rectum, prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuáque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuáque tua tranſiliens, & extra puteum evadens, te iſtinc poſtea educam. Cujus conſilio fidem habenti ca-

pro

pro, atque, ut ille jubebat, obtemperanti, ipſa è puteo proſiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei geſtiebat, exultábátq; nihil de hirco curæ habens. Cæterùm cùm ab hirco ut fœdiſragæ incuſaretur, reſpondit; Enimverò, hirce, ſi tantum tibi eſſet ſenſus in mente, quantum eſt ſetarum in mento, non priùs in puteum deſcendiſſes, quàm de reditu exploratum habuiſſes.

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

VVlpes nullum antea leonem conſpicata, cùm illi aliquando ex improviſo obviâſſet, ità conſpectum ejus expavit, ut parùm abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum poſtea accidiſſet, ad conſpectum quidem leonis exterrita eſt, ſed non ità ut priùs. Tertiò autem cùm leonem eundem in civitate eſſet intuita, non modò non exterrita, ſed etiam confidenter adiens, ſecum collocuta eſt & confabulata.

Hæc fabula innuit, quòd conſuetudo, & converſatio facit, ut quæ maximè horribilia & formidanda ſunt, neque horrida neque formidoloſa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi ſuæ cùm haberet, mercatus eſt perdicem, eámque alendam, & in ſocietatem gallorum dedit unà cum illis ſaginandam, eámque galli pro ſe quiſque mordebant abigebántque. Perdix autem apud ſe afflictabatur; exiſtimans, ideò talia inferri ſibi à gallis, quòd ſuum ab illorum genere alienum eſſet. Ubi verò non multò poſt aſpexit illos inter ſe pugnantes, mutuóque pertinentes, recreata à mœrore & triſtitiâ, inquit, Equidem poſt hac non afflictabor amplius, videns eos etiam inter ſe dimicantes.

Hæc

Hæc fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem injuriâ abstinere.

De Vulpe & capite quodam reperto.

Vulpes aliquando in domum citharœdi ingressa, dum omnia instrumenta musica, omnem supellectilem scrutaretur, reperit è marmore caput lupinum scienter fabrefactum: quod cùm in manum sumpsisset, inquit, O caput cum magno sensu, [illegible] nullum sensum obtinens!

Hæc fabula ad eos spectat, qui corporis dignitatem habent, animi industriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

Carbonarius conductâ in domo habitans, fullonem invitavit, qui eò loci proximè venisset, ut iisdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo; O homo, non est istud factum conducibile: vereor enim ne quicquid ipse candefacerem, id omne tu carbonariâ aspergine fuscares.

Hæc fabula innuit, nullum cum flagitiosis habendum esse commercium.

De viro jactabundo.

Vir quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reversus fuisset, cùm multa alia in diversis regionibus à se viriliter gesta jactabundus prædicabat, tum verò id maximè, quòd Rhodi omnes in certamine saliendi superâsset; ejusdem rei Rhodios, qui affuerant, testes esse. Ad quem unus assistentium respondens, inquit, O homo, si verum istud est quod loqueris, quid tibi opus est testibus? Ecce Rhodum, ecce hîc certamen saliendi.

Hæc indicat fabula, quòd ubi vera testimonia adsunt, nihil opus est verbis.

De viro Apollinem tentante.

Vir quidam facinorosus Delphos se contulit, Apollinem tentaturus: habénsque passerculum sub palliquem pugno tenebat, & accedens ad tripodas; interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextra, vivítne, an

mortuum

mortuum est? prolaturus passerculum vivum, si ille mortuum respondisset: rursus prolaturus mortuum, si vivum respondisset: Occidisset enim statim sub pallio clam priusquam proferret. At Deus subdolam calliditatem hominis intelligens, dixit; O consultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium est) facito, & sive vivum sive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc fabula innuit, mentem divinam nihil neque latere, neque fallere.

De Piscatore & Cinaride

Piscator quidam, demissis in mare retibus, extulit cinaridem pusilli corporis, quæ sic piscatorem obsecrabat; Noli me in præsentia capere tam pusillam & minutam: sine abire, & crescere, ut posteà sic adulta, commodo majore poiaris. Cui piscator inquit; Ego verò amens sim, si lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, spe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc fabula innuit, stolidum esse, qui propter spem majoris, rem & præsentem & certam, licèt parvam, non amplectitur.

De Equo & Asino.

Vir quidam habebat equum & asinum. In itinere autem faciendo, inquit asinus equo; Si me salvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obsequente, asinus sub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum, omnes quas portabat asinus sarcinas, simúlque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depressus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infelicissimo, quid mihi misero mali evenit! Nam recusans partem, nunc totum onus porto, insuper & illius corium.

Hæc fabula innuit, majores debere in laboribus participes esse minoribus, ut utrique sint incolumes.

De Viro & Satyro.

Vir

VIr quidam cum Satyro amicitiam ierat: qui cùm edendi gratiâ sederent, exortâ cœli tempestate, & frigore, vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus, interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Paulóque pòst calidiori edulio allato, cùm vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi tenus aspiratione refrigeraret, interrogat Satyrus, quamobrem id faceret. Respondente autem viro, Ut edulium refrigeret. Atqui ego, inquit Satyrus, tecum posthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc innuit fabula, devitandam ejus amicitiam esse, cujus anceps vita est & non simplex sermo.

De vulpe & Pardo.

VVlpes & pardus de pulchritudine altercabantur: & pardo suam pellem versicolorem extollente, vulpes, cùm suam præponere non posset, inquit, At quantò ego speciosior, quæ non corpus, sed animum versicolorem sortita sum!

Hæc fabulâ innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in fœminam mutatâ.

FElis quædam delicium formosi erat cujusdam adolescentis. Hanc ille, ut in fœminam mutaret, Venerem deprecatus est. Dea misertâ cupiditatis adolescentuli, convertit bestiam, in speciosam puellam. Cujus formâ inardescens adolescentulus, adducit illam secum domum: quibus considentibus in cubiculo, Venus, volens periculum facere, nunquid illa suum corpus mutâsset & mores, murem immisit in medium. At illa, & eorum qui ade-

rant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo surgens, murem insequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in suam restituit naturam.

Hæc indicat fabula, scelestos homines, etsi conditionem statúmque mutent, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam hyberno tempore agro deprehensa, deficientibus cibariis, primum interfectis singulis ovibus, illarum carnibus vescebatur, mox & caprarum; postremò operariis bobus interemptis alebatur. Quod canes quum animadvertissent, inter se collocuti sunt, dicentes, At nos hinc faciamus fugam. Si enim operariis bobus dominus noster non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Hæc indicat fabula, fugiendos eos esse cavendósque, qui à familiaribus quoque manus non abstinent.

De Agricola filios suos docente.

AGricola filios suos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter se reduci potuisse, jussit fasciculum virgarum sibi afferri. Aderant autem filii illic sedentes. Quæ cùm allatæ essent, colligavit omnes in unum fasciculum jussitque singulos filiorum fasciculum capere atque confringere. Illis verò confringere non valentibus, solvens posteà fasciculum, tradit singulas singulis eis frangendas: atque illis statim faciléque frangentibus intulit; Ita & vos filii mei, si unanimes invicem perstiteritis, inexpugnabiles vos hostibus, & invictos præbebitis: Sin minus, ipsa vestra æmulatio atque seditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Hæc innuit fabula, æquè res humanas facere rei concordiâ incrementum, vel discordiâ jacturam.

De

De Muliere & Gallinâ.

Mulier quædam vidua habebat gallinam quotidie ſingula ova parientem. Sperans mulier autem pro ſingulis bina ova parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opiparè educabat. Gallina verò pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc fabula indicat, quòd homines, propter luxum & copiam rerum marceſcentes, ab inſtituto retardantur.

De Homine quem canis momorderat.

Admorſus à cane quidam, circuibat ſingulos, corrogans curationem, nactúſque eſt quendam, qui, cognitâ mali qualitate, inquit: Si tu quidem ô homo convaleſcere vis, ſume cruſtulum panis madefactum in ſanguine vulneris, & porrige cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit: Ego mehercule ſi iſtuc fecero, dignus ſim qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Hæc fabula indicat, improbos homines, quum maxima beneficia acceperint, tum maximè ad malefacta animari.

De duobus amicis & urſo.

Duobus amicis unà iter facientibus ſit urſus obviam: quorum unus perterritus, in arborem ſcandens latuit: alter verò, cùm ſe imparem urſo fore, & ſi pugnare vellet, ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulabat ſe mortuum. Urſus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat: illo, qui ſtratus jacebat, uſquequaque continente reſpirationem: ità mortuum eſſe credens urſus, abiit: aiunt enim urſum non ſævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens, interrogat amicum, quidnam ad aurem urſus ſecum eſſet locutus: Cui amicus inquit, Admonuit me, ne poſthac cum huiuſmodi amicis iter faciam.

Hæc fabula innuit, devitandos eos amicos qui periculoso in tempore ab auxilio præstando revocant pedem.

De Adolescentibus & Coquo.

DVo adolescentes opsonium à coquo mercati communiter erant. Caterùm quum coquus quibusdam negotiis domesticis intenderat vacarétque, alter adolescentum partem opsonii in alterius manus immisit. Convertente se coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem sustulerat, jurabat se non habere: qui verò habebat, jurabat se non abstulisse. Quibus coquus, intellectâ adolescentum astutiâ, inquit; Etsi me latet fur, tamen eum, per quem jurâstis, Deum non latebit.

Hæc fabula innuit, quòd si quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui solus omnia prospicit, & omnia videt.

De Arundine & Olea.

DIsceptabant arundo & olea de constantia, de fortitudine, & de firmitate Olea quidem probra arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruisset, arundo agitabatur refletebatúrque: olea verò, quum violentiâ ventorum reluctari vellet, confracta est.

Hæc fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores esse iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat tubicen quidam qui in militia signum caneret. Is interceptus ab hostibus, ad eos qui circumsistebant, proclamabat; Nolite me, ô viri, innocuum insontémq; occidere. Nullum enim unquam ego occîdi: quippe nihil aliud, quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi vicissim cum clamore respondérunt; Tu verò hoc ipso magis trucidaberis, quod quum ipse dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc

Hæc fabula innuit, quòd præter cæteros peccant, qui malis & improb principibus persuadent ad iniquè agendum.

De Aucupe & Viperâ.

AVceps quidam, sumptis aucupatoriis retibus ad ve nandum processit, viſóque palumbo in cacumine arboris sedente, compositas artificiosè arundines cum re tibus ad avem clanculùm admovebat; speraus se il lam venari posse. Quod cùm egit, in altum intueus jacentem viperam pedibus pressit: quæ exasperata dolore hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miserum inquit, qui dum alterum venari volo, ipse ab altero cap tus pereo!

Hæc fabula innuit, fraudulentos homines insidias suas occultare; sæpe te men ab aliis sustinere.

De Castore virilia sibi amputante.

CAstor præter cæteros quadrupedes in aqua durare dici tur, ejúsque genitalia ad artem medicam sanè utilia sunt. Vbi videt indagantibus hominibus se captum iri (ro enim ignorat quamobrem indagetur,) ipse sibi genitalia præscindit, atq; insequentes prospiciens, hoc modo incolumis evadit.

Hæc fabula indicat, hujus exemplo prudentes debere pro adipiscenda salu nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

THynnus, quum delphinum insequentem præcipiti cursu fugeret, & jam jam capiendus esset, in anfractum quen dam se intorsit. Delphinus quoq; ad alterum similem ipse impetu allisus est: ad quem thynnus respiciens, eumq; ex spirantem videns, inquit, Iam mihi mors non est molesta videnti eum, qui mihi causa mortis est, mecum morien tem.

Hæc fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cùm eos per ter quos in calamitate sunt, calamitosos aspiciant.

De Cane & Lanio.

CAnis quidam insiliens macellum, lanio in aliqua re occupato, arrepto pectoris corde, fugiebat. Ad quem lanius conversus, fugientem aspiciens, inquit, O canis, abi, ubicunq; fueris te observabo: non enim mihi cor sustuliſti, sed cor dedisti.

Hæc fabula indicat, jacturam semper esse hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro sedens, sermocinabatur: Cui quidam denuntiat, fores domus ejus effractas esse, omniáque directa quæ in domo fuissent. Ad quem nuncium vaticinator gemens properánsque cursu, se domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certè tua ipse non divinâsti.

Hæc fabula ad eos spectat, qui res suas non rectè administrantes, alienis, quæ nihil ad eos pertinent, providere & consulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à medico interrogatus, quonam modo se habuisset; præter modum, respondit, in sudorem se fuisse resolutum. Cui medicus, Istud, inquit, bonum est. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo se haberet; respondit, Algoribus correptus, diu vexatus sum. Et id quoq;, inquit medicus, bonum est. Tertio quum ab eodem medico interrogaretur, respondit, Profluvio corporis debilitatus sum. Istud etiam bonum est, inquit medicus. Postea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, O amice, respondit, etiam bene habeo, sed morior.

Hæc fabula indicat, arguendos assentatores.

De Asino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conspecto

lupo

lupo, ait, O lupe, en, præ cruciatu morior, futurus esca aut tua, aut vulturum; aut corvorum. Vnum modò abi te munus flagito: Educ priùs de pede aculeum, moriar saltem sine cruciatu. Tum lupus summis dentibus aculeum mordicùs deprendens, eduxit. Asinus verò, doloris oblitus, ferratos calces in faciem lupi impegit; fractisque illius fronte naribus & dentibus, aufugit, lupo seipsum accusante, ac meritò sibi id evenisse dicente, quòd qui didicerat esse lanius jumentorum, nunc illorum volebat esse chirurgus.

Hæc indicat fabula, quòd qui sua artificia deserunt, transferentes se ad alia ipsis non apta, & in derisum veniunt, & in discrimen.

De Aucupe & Merulâ.

AVceps tetenderat volucribus retia: quod eminùs intuente merulâ, percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille respondit, se condere urbem: abiitq; longiùs, & sese abdidit. Merula verò illius verbis fidem habens, & accedens ad escam juxta retia appositam, capta est: accurrente aucupe, inquit, O homo, si tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc innuit fabula, eo maximè modo rem privatam & publicam destrui, cùm præsides sævitatem exercent.

De Viatore & Perâ inventâ.

VIator longum ingressus iter, si quid invenisset, ejus dimidium Iovi se oblaturum vovit. Inventâ autem postea in itinere perâ palmularum amygdalarúmque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalásq;: sed harum nucleos, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Iupiter, quod tibi voveram, quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Hæc fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam Diis mortis fallacias.

De Puero & Matre.

Puer quidam in schola condiscipuli furatus tabellam alphabetariam, attulit matri suæ: a qua non castigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore, cœpit furari majora. Tandem a magistratu deprehensus, ducebatur ad supplicium. Matre vero sequente ac vociferante, rogavit ille satellites, ut paulisper cum ea ad aurem loqui permitterent: quibus permittentibus, & matre secum jocunda autem ad os filii admovente, ille auriculam matris dentibus amorsam evulsit. Cùm mater cæteriq; eum increparent, non modò ut furem, sed etiam ut in parentem suum impium; Hæc mihi, inquit, ut perderer, causa extitit. Si enim me ob tabellam alphabetariam furatam castigâsset, nequaquam ad ulteriora progressus, nunc ad supplicium duceret.

Hæc fabula indicat, quòd qui inter initia peccandi non coercentur, ad graviora flagitia evadunt.

De pastore artem nauticam exercente.

Pastor in loco maritimo gregem pascebat: qui cùm vidérat mare tranquillum, incessit cupido navigationem faciendi ad mercatum. Itaq; vendundatis ovibus, emptisque simularum sarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempestate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixq; evasit exonerată navi. Paucis post diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim sanè tranquillum) respondens, inquit, Palmulas iterum vult, quantum intelligo; ideóq; immotum se ostendit.

Hæc indicat fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De filio cujusdam senis & leone.

Ullium senior quidam habebat unicum generosi animi, & canum venaticorum amatorem: hunc per quietem videre

viderat à leone trucidari. Territus igitur ne fortè somnium hoc aliquando sequeretur eventus, extruxit domum quandam politissimam, & laquearibus à fenestris amœnissimam. Illuc inducens filium, assiduus illi custos inhærebat. Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & leonem. Adolescens hac inspecies, eò amplius molestiæ contrahebat. Quadam autem vice propiùs stans leoni, inquit, O truculentissima fera propter inane somnium patris mei in hac domo asservor, ut lut in carcere: quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incussit, oculum leonis eruere volens; & in clavo qui illic latebat, offendit. Quâ expercussione manus exulcerauit, succrevitq; sanies, ac febris subsecuta est, brevique tempore adolescens est mortuus. Ita leo adolescentem occidit, nihil adjuvante patris sophismate.

Hæc fabula innuit, quæ ventura sunt, devitare posse neminem.

De calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce sibi validior ventus illos de capite sustulit. Risus statim magnus à circumstantibus excitabatur, ille mutuo risu illis inquit; Quid mirum, si crines qui mei erant mei à me recesserunt? Illi quoque recesserunt, qui mecum fuerant nati.

Hæc indicat fabula, nos non debere mœrere ob omissas opes. Quod enim nascentes à naturâ non accipimus, non potest nobiscum perpetuò manere.

¶ ÆSOPI FABVLATORIS clarissimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium*.

ARGVMENTVM.

ÆSopus fabulator clarissimus, natione quidem Phrygius, fortunâ verò servus, fuit colore niger, ac facie supra modum deformis. Is quia beneficus semper in hospites fuit, dea hospitalitatis in somnis sibi assistens, largita est loquelam (nam ab initio blatero fuit) sapientiámque, ac variarum fabularum inventionem: quæ porrò fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere ea, quæ hominum sunt actiones: quas ità antè oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem: nec ulli sunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipse non aperit. Has igitur fabulas si quis ritè gustaverit, quam viam sequi, quámq; vitare debet, in privatis publicísque negotiis facilè comperiat. Nam imprimis fabulam narrat, tum quid fabula significat compendiosius exponit, atque ordinem alphabeti in Græco secutus, qui in Latino sermone servari non potest, hinc sumit initium.

De Aquila & Vulpe.

AQuila & vulpes, conflatâ inter se amicitiâ, in proximo habitare constituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti conversatione fore putantes. Igitur aquila nidum alta super arbore instituit: vulpes verò arborem propè inter dumeta catulos collocat. Vnâ igitur dierum, cùm vulpes latibulum egressa pastum catulis quæreret, aquila & ipsa sibi indiga, in latibulum devolans, vulpis catulos arripuit, & pullis suis comestum præbuit. Vulpes reveniens, cognitâ aliorum morte atroci, valdè tristata est: & cùm aquilam ulcisci non posset, quia quadrupes existens, volucrem persequi

qui nequibat (quod unum miseris ac impotentibus datur) aquilam execratur, ac mala sibi imprecatur: tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri caprum immolari; cujus fustum una cum carbonibus accensis aquila arripiens, sustulit ad nidum; sed vento vehementius spirante, nidus qui ex fœno ac materiâ exili aridâq; confectus erat, incenditur. Aquila pulli flammam sentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confestim illos arripiens, in aquilæ conspectu devorat.

Fabula significat, quòd qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læserint ultionem declinent, Dei supplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

Aquila celsâ ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit: quamrem cùm corvus conspicatur, æmulatione motus, vehementi cum strepitu ac stridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ità implicat ut indè jam motu alarum explicare non possit. Hunc pastor cùm ità implicitum videt, accurrens corvum comprehendit atque alarum pennis incisis, pueris suis pro ludibrio dedit. Verùm enim cùm quispiam corvum rogabat, quænam volucris esset; corvus ait, Prius quidem quoad animum, aquila fui, nunc verò me corvum esse certè cognosco.

Fabula significat, quòd qui supra vires quippiam audet, hoc solum efficit quòd in adversa sæpius incidit, ac se vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

Aquila leporem persequebatur. Lepus consilii inopem quum tempus obtulit, scabronem videns, ab eo auxilium imploravit: cui scabro pollicitus est tutelam ac custodiam suam. Deinde, cùm aquilam propinquantem scabro conspicatur, eam precatur, ne suum eripiat sibi servum. Aquila scabronis parvitatem contemnens,

ram eo leporem exedit. Verùm scabro suæ injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, observat. Ecce, aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens, humi dejicit. Aquila, jacturâ ovorum mœrore concitata, evolat ad Iovem (est enim ales Deo illi sacrata,) ac locum ad pariendum sibi tutum dari precatur. Iupiter illi concedit, ut cùm tempus adest, ejus in sinu pariat ova. Hoc scabro prævidens, globum è stercore confecit, atque sursum evolans, in Iovis sinum demisit. Iupiter, volens è sinu globum excutere, ova aquilæ simul excussit. Et tunc aiunt aquilam nunquam parere, quo tempore scabrones existunt.

Fabula significat, quòd nullus porrò contemnendus, quoniam nemo est qui injuriam accipiat, quin cùm tempus datur, se ulciscì quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela, cùm altâ quercu sederet, more suo sola canebat. Eam, accipiter cibum quæritans cùm intueretur, repentè advolat, illámq; rapit: ac philomela cùm se interitum ire videt, accipitrem precatur, ut se missam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipsa satis minimè sit; sed ne saturitate suâ ut ad majores aves se vertat, opus profectò fore. Eam accipiter torvè conspiciens, ait, Stultus equidem nimiùm essem, si quem manibus teneo cibum, illum omitto amplioris spe pastus.

Fabula significat, quòd qui omittunt id quod manu tenent, rerum majorum e, consilio inopes ac ratione nimiùm sunt.

De Vulpe & Tragо.

VUlpes & tragus sitientes, in quendam puteum descenderunt: verùm enim post potum, cùm egressum conaceret hircus, vulpes ei comiter ait: Bono sis animo; am quid saluti nostræ opus sit probè animadverti: etenim rectus stabis, ac pedibus anterioribus, cornibusq;

muro adhærebis: tuas ego ſcapulas cornuáque conſcendens, cùm egreſſa puteum fuero, te per manus comprehendens hinc deſuper trahàm. Huic caper promptè deſervivit. Vulpes ſuo exultans egreſſu, circa os putei capro illudit. At dum caper illam incuſat ſibi pacta haud ſervâſſe, ei facetè vulpecula inquit, Si eâ, caper, ſapientiâ præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſtæc tua barba referta eſt, non priùs in puteum deſcendiſſes, quàm egreſſum penſiculatè vidiſſes.

Fabula ſignificat, quòd homines conſilio præditi, rerum finem priùs inſpiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VVlpes, quæ nunquam viderat leonem, cùm illi fortè obviâſſet, adeò pertimuit, ut mortem penè obiret. Rurſum illum cùm aſſexiſſet, pertimuit; ſed minimè ut primùm. Eum tertiò cùm intueretur, propè accedens, fuit auſa coràm diſſerere.

Fabula ſignificat, quòd res terribiles uſus & conſuetudo domeſticas facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cùm gallum cepiſſet, atque cauſam, quæreret quî eum comedere poſſet; illum criminari cœpit, quòd eſſet animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quieſcere mortales. Gallus ſe excuſabat, quòd id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda illos excitaret. Rurſum catus ait; Impius es, ac ſupra modum ſceleſtus, qui agis continuè contra naturam, cùm nec à matre, nec à ſororibus te abſtineas, ſed per incontinentiam cum illis te commiſceas. Gallus item defendebat quòd dominæ ſuæ quæſtus gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujuſmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit catus, Excuſationibus licèt abundes, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabu

Fabula significat, quòd qui pravus existit naturâ, cùm semel delinquere animo proposuit, quamvis causæ desit prætextus, à pravitate tamen non desistit.

De Vulpe sine cauda.

Vulpes ut è laqueo evaderet abscisâ caudâ, cùm è pudore vitam sibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere vulpes, ut sub communis commodi specie sibi singulæ caudam abscinderent, & sic suum dedecus levaret. Itaque ad unam vulpibus congregatis suadet, ut caudam sibi abscindant; disserens, caudam non modò dedecori vulpibus esse, sed oneri gravi atque inepto. E vulpibus una ei facetè respondit, Heus soror, si res ista tibi soli conducit, hoc itidem aliis consulere haud æquum est.

Hæc fabula ad eos spectat, qui sub charitatis specie suum commodum consulendo prospiciunt.

De Piscatore & Smaride Pisciculo.

Piscator qui mari rete tetendit, eo Smaridem cepit pisciculum, qui parvâ adhuc ætate, piscatorem orabat, ut dum grandis esset, atq; majorem quæstum ex eo assequi posset, ei vitam donaret. Huic piscator lepidè respondit, Ego quidem mente carerem, si quod minimum mihi est lucrum, id dimitterem amplioris spe quæstus.

Fabula significat, quòd certa pro incertis, quamvis in eis magna insit spes, stultum esset dimittere.

De Vulpe & Rubo.

Vulpes, cùm sepem quandam ascenderet, ut periculum vitaret quod sibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atq; volam sentibus perfodit: & cùm graviter saucia foret, gemens inquit rubo, Ut me juvares cùm ad te confugerim, tu deteriùs me perdidisti. Cui rubus, Errâsti, vulpes, ait, quæ pari dolo me capere putâsti, quo cætera capere consuevisti.

Fabula

Fabula significat, quòd stultum est implorare auxilium ab illis, quibus natura datum est obesse, potiùs quàm prodesse.

De Vulpe & Crocodilo.

Vulpes & crocodilus de nobilitate contendebant. Cùm crocodilus multa pro se adduceret, & supra modum se jactaret de splendore progenitorum suorum, vulpes ei subridens ait; Heus amice, etsi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clarè apparet, quòd multis jam annis tuorum splendore fuisti denudatus.

Fabula significat, quòd homines mendaces res ipsa potissimùm refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

Vulpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defessa, hominem casu reperit lignarium; quem rogat, ut se quoquo loco abscondat. Ille tectorium ostendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam se abscondit. Adsunt venatores: lignarium, si vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem se vidisse negat; manu verò ubi vulpes latebat, locum ostendit. Verùm enim venatores re haud perceptâ statim abeunt. Vulpes ut illos abisse prospicit, tectorio egrediens, tacitè recedit. Lignarius vulpem criminatur, quòd cùm salvam fecerit, nihil sibi gratiarum agat. Tunc vulpes se convertens illi tacitè ait, Heus amice, si manuum opera, ac mores verbo similes habuisses, meritas tibi persolverem gratias.

Fabula significat, quòd homo nequam, etsi bona pollicetur, mala tamen & improba præstat.

De Gallo & Perdice.

Gallos quamplures cùm quis domi haberet quam emerat, perdicem illis compascere permisit. Sed cùm galli illam infestarent, rostrisque percuterent, perdix ea injuriâ vehementer perdoluit, putans, quia advena, non ex eo genere esset, eas sibi inferri injurias. Gallos deinde

cùm invicem certantes conspiceret perdix, amotâ animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud tristabor, postea quàm inter eos odiosa certamina cerno.

Fabula significat, quòd homines sapientiâ præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maximè sibi illatas, qui nec sibi nec suis parcere sciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingressa, dum, quæ domi parata sunt, sagaciter explorat, larvæ caput reperit arte industriosâ compositum: quod manibus capiens, ait, O quale sine cerebro caput!

Fabula significat, quòd omnes corpore decori, eandem animo non habere pulchritudinem.

De homine & ligneo deo.

HOmo quidam deum ligneum domi habens, eum orabat, ut boni quippiam sibi tribueret: sed quantò magis orabat, tantò res domi angustior erat. Demum ille concitus irâ, deum cruribus capit, & caput parieti percutit. Exciso igitur capite, multùm auri exiliit: quod homo colligens, ait, Perversus nimiùm atque perfidus, qui, dum in honore te habui, nihil equidem profuisti; percussus verò & verberatus, boni plurimùm contulisti.

Fabula significat, quòd homo nequam si quando prodest, id efficit vi coactus.

De cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cùm cœnam opiparam parâsset, amicum quendam domum vocavit: ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingressus, cùm tantum dapum videret apparatum, lætus secum ipse ait, Hodiè porrò ità me explebo, quòd die crastino comedere non indigebo: hisque dictis, motu caudæ applaudit. Coquus verò conspiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum sæpiùs rotans, per fenestram projicit. Ille attonitus, humo assur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes sibi occurrunt, atque rogant quàm opiparè cœnaverit. At ille languens ait, Ità potu & dapibus me explevi, quòd quum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quòd quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cùm cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fértq; illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait; Noli hanc aquilam, uti priùs, hospitio habere, ne ceu leporem te æquè venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quòd bene facientes sunt quidem remunerandi; improbi verò omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidam agricultor existens, quum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cuperétq; filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit, atq; inquit, Filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vinea thesaurum rerum reperire, assumptis ligonibus, matris, ac bidentibus, vineam funditus effodiunt, nullúmque thesaurum inveniunt. Verùm enim vinea, quum probè effossa foret, longè plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quòd labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem aliàs expertus, ait, Id conducibile haud mihi

esset. Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favilla ipse maculares.

Fabula indicat, quòd res naturâ dissimiles stare simul commodè non possunt.

De Vulpe esuriente.

VVlpes ingenti fame concita, quum quodam in tectorio carnis frustum ac panem repositum perspiceret, tectorium ipsum intravit, atq; tantum comedit, quod ad ingentem tumorem ventrem distendit: & cùm ex nimia ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes alia transiens illac cùm audiret, illuc accedit, rogátq; quidnam gemeret: deinde causam gemitus edocta, lepidè ait, Istic manendum est usq; dum eò tennis efficiaris, quanta eras cùm intrâsti: nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quòd nihil est tam durum, quod tempus non dissolvat.

De Piscatore quodam.

PIscator quidam piscandi inexpertus, tibiis ac reti assumptis, juxta maris littus accedit, atq; saxo quodam superexistens, imprimis tubicinare cœpit; putans, cantu se pisces facilè esse capturum: verùm cantu quum nullum consequeretur effectum, depositis tibiis, rete in mare dimittit, ac pisces cepit perplures. Sed quum ex reti pisces extraberet; atq; eos saltantes perspiceret, non insulsè ait, O improba animalia! dum ad tibiam tecini, saltare noluistis nunc, quia canere cesso, saltus datis assiduos.

Fabula indicat, quòd omnia probè fiunt, quæ fiunt tempore suo.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores piscatum profecti, diúque piscando defessi, fame præterea & mœrore, quòd nihil cepissent, confecti, cùm abire decernunt, ecce piscis quidam, alium fugiens se insequentem, in naviculam saltat. Illum piscato-

rii

rei admodum lati comprehendunt, ac in urbem reversi, grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quòd frequentiùs fortuna id exhibet, quod ars efficere non potest.

De Viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, quum ægrotaret, diis vovit, quòd si ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod dii experiri volentes, sanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, quum boves, quia pauper, non haberet, ossa bouum centum collegit, eáq; super altari deponens, lepidè inquit, Ecce, quod vovi votum vobis, nunc persolvo. At dii illum ulcisci volentes, in somniis sibi assistunt; atq; inquiunt, Ad maris littus pergito; ibi enim in loco semoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, somnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captu itaque eos rogabat, ut se missum facerent, quoniam mille auri talenta persolveret eis.

Fabula indicat, quòd homo mendax deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VVlpes cum pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus sibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longè formosior sum judicanda, quæ non corpus, sed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quòd decor mentis est potior omni corporis ornatu.

De Piscatoribus quibusdam.

PIscatores quidam mari rete trahebant: quod quum grave esse sentirent, lætitia gestiunt, putantes multos pisces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, pisces quidem paucos, saxum verò ingens reti inesse quum perspiciunt, longè tristantur. Quidam ex illis vates jam grandis, non inurbane ait, Animus esset, quie-

quietis; quippe lætitiæ soror est mœstitia. Oportet enim casus prospicere futuros, illósq; ut leviùs quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quòd qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minimè frangitur.

De Ranis regem petentibus.

RAnæ mœrentes quòd sine rege forent, Iovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Iupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cùm in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cùm lignum esse noverunt, rursus Iovi supplicatum mittunt, ut regem vivum haud mortuum sibi dedat. Iupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cùm ranas devoraret, tertiò Iovem ranæ precantur, ut regem sævum atque immanem ab eis amoveret. Tunc Iupiter inquit; Quem tot precibus regem exorâstis, eum vobis perpetuum habetote.

Fabula significat, quòd sæpè ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Cata in fœminam mutata.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius miserta, in formam hominis eam mutavit; quam, cùm longè speciosa esset, amator domum subitò adduxit. Sed cùm in cubiculo simul sederent, Venus experiri cupiens, si mutatâ facie mutâsset & mores, in medium constituit murem: quem cùm illa prospexit, oblita formæ, & amoris sui, murem ut caperet persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuò eam in priorem cata formam mutavit.

Fabula significat, quòd homo nequam licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

navic.

De

De Sene mortem vocante.

SEnex quidam lignorum fascem super humeros ex nemore portans, cùm longâ viâ defessus esset, fasce humi deposito mortem vocavit. Ecce, mors advenit, causámq; quamobrem se vocaverat, rogat. Tunc senex, ut hunc lignorum fascem super humeros imponeres, ait.

Fabula significat, quòd quisquis vitæ cupidior est, licèt mille subjiciatur periculis, mortem tamen semper devitat.

De Muliere & Medico.

MVlier anus cùm ophthalmiam pateretur, medicum ad se curandum accersit, certum pretium sibi dare promittens, si eo morbo curaretur; si verò non liberaretur, nihil ei debere pacta est. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo clam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cùm nihil suarum rerum domi esse perspiceret, medico mercedem pactam petenti solvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; sed se curatam ophthalmiâ esse, id verò pernegat: aiens, Cùm caca eram, domum multâ supellectile refertam videbam: nunc cùm video, ut medicus ait, nihil rerum domi esse perspicio.

Fabula declarat, quòd homines avaritiæ dediti, sibimet sæpiùs contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in suburbanis se locavit. Sed cùm alimonia sibi deficeret, capris & ovibus primùm vesci cœpit. Quum verò indies magis saviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cùm animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quî hîc stamus, inquiunt? cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamúsne eum nobis parcere vitam, qui alimoniæ gratiâ boves jugulavit?

Fabula significat, quòd eos fugere debemus, qui in charissimos crudeliter se gerunt.

De Agricola, & filiis.

AGricola quidam quamplures habuit filios continuâ seditione discordes, ac ejus admonitiones perpetuò negligentes. Cùm fortè unà domi omnes sederent, jussit pater virgarum fascem coràm deportari, atque natos cœpit hortari, ut integrum fascem disrumperent. Quum igitur fascem eum totis viribus frangere non possent, genitor præcepit, ut soluto fasce, singulatim frangerent virgas. Quum quisq; facilè hoc perficeret, tunc facto silentio, pater aiebat; Si quando animis idem senseritis, nati mihi charissimi, nec ab inimicis superari poteritis: sed si inter vos seditiones servabitis, qui volet, is facilè vos perdet.

Fabula significat, quòd fortior est unio quàm seditio, quæ est imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod sitis habendi semper solicitat) gallinam illam die bis parituram, si plus speltæ tradere soleat. At gallina, pluri alimoniâ pinguior facta, id unum desiit parere ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plurium cupiditate rerum, præsens quandoque deperditur quæstus.

De Homine à Cane morso.

HOmo quidam, cùm eum canis momordisset, summo cum studio sciscitabatur, à quo sanari posset. Quidam sibi obviam factus, atq; de medico rogatus, ait, Si vis, amice, fieri sanus, non est tibi opus medico. Nam si canis qui te momordit, à vulnere linguâ sanguinem tergit, istâ curâ nihil potius reperiri potest. Alter arridens, venustissimi

stissimè inquit, Si hujusmodi utar remedio, indies magis ac magis à cambus mordebor.

Fabula significat, quòd ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficijs retribui solent.

De duobus amicis & ursa.

AMici duo, dum res viarent, ursa eis obviam occurrit: quâ prospectâ, alter eorum territus, ut se salvaret, continuò arborem ascendit: cùm ursæ viribus se posse obsistere dubitaret, ubi mortuus humi jacuit resupinus, retinens flatum atq; anhelitum. Cùm nec ore, aut naso respiraret, ursus eum exanimatum existimans, abiit. (Dicunt enim à cadavere ursas omnino abstinere.) Alter deinde ex arbore descendens, quid in aurem sibi diceret ursa, socium rogavit. Ille urbano sermone respondit; Admonitus sum ab ursa, ut cum hujusmodi amicis non proficiscar amplius.

Fabula significat, quòd eorum amicitia colenda non est, qui, quum est opus, amicis subsidia denegant.

De Adolescentibus duobus & Coquo.

ADolescentuli duo aquis sumptibus carnes coemerunt, & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculum accepit, ac socio tradidit. Coquo deinde carnes quaritanti, qui acceperat, se haud habere jurat: qui verò habebat, se non accepisse jurabat. Coquus, percepto juvenum dolo, ait: Etsi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res ista non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum scelus posse latere Deum.

De duobus inimicis.

DVo quidam gladiatorio animo inter se amicitias habentes, una in navi navigabant. Et cùm alter eodem in loco stare cum altero non pateretur, unus in pup-

i, alter in prora consedit. Ortâ autem tempestate, quùm navis periclitaretur, qui in prorâ sedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis submergi priùs deberet: & cùm gubernator puppim dixisset; ait ille, Mors mihi modò molesta minimè est, si inimicum meum priùs mori perspicio.

Fabula significat, quòd inimicus, ut inimicum perdat, seipsum perdere sæpiùs eligit.

De Canna & Olivâ.

QVarum esset fortior, durior, & magis resistens, canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quòd ventis facilè cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò post turbine vehementi aspirans ventus, radicitùs evulsit olivam totis viribus sibi obsistentem. At canna flatibus se inclinans, salutem facilè est assequuta.

Fabula significat, quod potentioribus sine controversiâ mos est in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perspiceret, illum præ se qua nihil agebat, contempsit. Sed cùm immolationis affut dies, bos quidem missus, vitula autem ut immolaretur retenta est. Quam rem bos quum conspicatur, subridens ait, Heus vitula, ideò non laborabas, ut immolareris.

Fabula significat, quòd otiosis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CVm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge, & hinc ocyus abi; quippe in puteum si caderes, non tuam insciti-am, sed me fortunam omnes accusarent.

Fabula significat, quòd frequens in periculum culpâ nostrâ incurrimus, deinde absque fortunam accusamus.

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quòd perplures forent mures catus pr sentiens, illuc accessit, atq; nunc unum nunc alium ca piens, complures interimendo comedit. Verùm mures quu se indies consumi perspicerent, ad unum coacti, inquiu secum, De cætero inferiùs non est descendendum, si noli mus perditum iri omnes, sed hîc superiùs manendum, qu catus ascendere non potest. At catus, consilio murum per cepto, simulans se mortuum esse, posterioribus pedibus se a palum suspendit, qui fixus parieti erat. E muribus quisp am deorsum acutè perspiciens, ut catum cognovit, haud in facetè ait, Heus amice, si te felem esse certò scirem, deo sum minimè descenderem.

Fabula significat, quòd vir prudens, semel si fallitur, fictis & simulatis h nibus non ampliùs fidit.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, simia ità appo sitè saltavit, quòd omnium ferè consensu rex stati fuit creatus. At vulpes invidens ei, ubi viderat carnes la queo in foveâ sitas, illuc simiam ut duxit, inquit ad eam Hîc thesaurus absconditus est, qui ex lege spectat ad reges quare quum tuus ex lege sit, tute ipsa capias illum. Sim vulpis suasu illuc temerè accedens, ut se captam laqueo se sit, vulpem acriter accusat, quæ dolo se deceperat. Ei vulp haud illepidè ait, Heus stulta, quæ, quum fortuna te ex lisset, dominari cæteris jam te putabas dignam.

Fabula significat, quòd qui temerè aliquid aggreditur, temerè in adverso cidit, ac vulgo ridiculus est.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi situ cùm vexaretur, ad fontem pro ciscitur: dúmque potat, suam in aqua perspiciens u bram, valdè lætatus est magnitudine cornuum, & ram

aite; deinde pedes & crura perſpiciens, nimiùm triſtatus eſt. Hac dum animo vertit, ecce leo apparet, ac cervum perſequitur. At cervus, fugam arripiens, leonem per campos longè anteibat: (Dicunt enim, cervorum vires conſiſtere in pedibus, ac leonis in animo ſtare robur) quouſque igitur leo per campos ſecutus eſt cervum, eum aſſequi non potuit: caſu verò contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis, cùm fugere non poſſet, à leone captus, quum ſe moriturum videret, Heu me miſerum, inquit, qui cornibus meis, ipſis cornibus pereo.

Fabula ſignificat, quòd quæ putamus nobis profutura, ea nobis ſæpiùs obſunt.

De Agricola & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & anſeres venaretur, qui ſata ſua continuò depaſcebant. At ſimul cum illis venatus eſt pelargum, qui pede tentus, rogat agricolam, ut eum ſolvat miſſumq; faciat; cùm non ſit grus, nec ſpecie anſer, ſed pelargus avium piiſſimus, qui parentibus ſemper deſervit, nec illos in ſenectâ deſerit unquam. At agricola ſubridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam tu es probè teneo. Sed cum his ſimul captus cùm ſis, cum illis quoq; ſimul eſt moriendum.

Fabula ſignificat, quòd qui cum improbis quopiam deprenditur crimine, paritèr plectitur cum illis.

De Asino & Lupo.

ASinus in domo bene clausâ exiſtens, cùm lupum ad ſe venientem perſpicit, illum convitiis & maledictis perſequitur. At lupus inquit ei; Non tu, ſed locus inacceſſibilis tibi convitia dicit.

Fabula ſignificat, quòd locus & tempus faciunt timidos perſæpe audaces.

De Iove & Corvo.

VPiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui ſpecioſior eſſet, rex ſibi conſtitueretur.

Quam

Quam rem præsentiens corvus, ac sua deformitatis conscius, pennis aliorum hinc indè collectis, se decoravit, ac speciosissimum omnium se reddidit. Adest dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Iupiter corvum ob pulchritudinem, quum regem avibus creare vellet, id aves indignè ferentes, quæque suas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis quum esset exutus, corvus, ut erat, demum remansit.

Fabula significat, quòd qui de rebus pendet alienis, illis amissis, quisnam ille sit, cuique liquidò patet.

De Tubicine quodam.

Tubicen quidam tubæ sonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hostibus deinde per insidias captus, miserandâ voce clamabat, Ne absre ac frustrà occidere me velitis: ego quidem non pugno, nec præter tubam quippiam aliud possideo. Qui eum victum ducebant, hujusmodi verba contrà reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quòd cum hostibus manum conferre devitans, alios sonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula significat, quòd graviori pœnâ sunt judicandi, qui cùm ipsi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

Faber quidam canem habebat, qui dum ipse ferrum excudebat, continuè dormiebat: quum verò manducabat, canis statim surgebat, & quæ sub mensâ erant de jecta, ossa, & alia hujusmodi, sine mora corrodebat. Quam rem animadvertens faber, ait ad canem, Heus miser, quid facias nescio, qui dum ferrum cudo, continuè dormis, & segnitie teneris: rursus, quum dentes moveo, statim surgis, & caudam mihi applaudis!

Fabula significat, quòd socordes & somnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus, gravi censurâ sunt coercendi.

De Mula quadam.

MVla quædam nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens; Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parùm pòst contigit, quòd oportuit mulam quantum potuit currere: sed cùm cursu cessavit, Heu me miseram, inquit, quæ me equi filiam esse putabam; At nunc memini mihi patrem asinum fuisse.

Fabula significat, quòd stulti in prosperis seipsos dediscunt; sed in adversis suos persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, quum eum Delphinus persequeretur, magno elatus impetu, ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundémq; in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur. Thynnus conversus, quum delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis authorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quòd quivis adversa leviùs fert, cùm adversitatum authores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico ægroto.

MEdicus quidam, quum quem curaret ægrotum, eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant, quispiam medico haud infacetè ait; Heus medice, ista consilia, quum prodesse quibant, dicenda fuerunt: non nunc, quum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quòd ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sanè amicum deludere.

De Aucupe & Turdò.

AVceps aucupatum calamis, viscóque tetendit, & quum turdum çanere arboris desuper ramum aspe-

xit, ut eam caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsúsq; ab ea, quum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum, ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem mei est aucupatus!

Fabula significat, quòd quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab aliis ipsi patimur.

De Castore.

Castor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: cujus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cùm quispiam eum sequitur, ceu persecutionis causam noxa ignorans, pedum velocitati fidens, quantum potest fugit usquequò ad locum, ne videatur, salvus deveniat: atq; ibi testes excîdens, in venatores, quum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quòd sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum desert.

De Puero oves pascente.

Puer quidam, quum oves eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus, ô, à lupis mihi succurrite. Qui circùm aderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Quum pluries puer id joci causâ fecisset: ecce, quum lupus pro certo adesset, puer ut sibi succurratur, seriò clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cùm minimè occurrerent, lupus oves facilè perdidit.

Hæc fabula significat, quòd qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

Corvus, quum carnium frustum rapuisset, arboream quandam supersedit. Vulpes eum suspiciens, atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans igitur

ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens; O quàm magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa! hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ſibi ſunt aves, ſi modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dicì mutus haud valens pati ulteriùs, dum magnâ voce crocitat, carnes huwi deſidunt. Illas cùm vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad corvum; Heus corve, omnia decora tenes, modò mente haud careres.

Fabula indicat, quòd qui adulatoribus nimiùm credunt, hi quæ non putant in adverſa ſæpiùs incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis quum ante aulam dormiret, lupus ſupervenieus eum ſtatim cepit: & quum ipſum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogavit, inquiens; Here mi lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me expectas, ego opiparè manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, quum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſticè inquit, Heus, lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias expectes.

Fabula indicat, quòd ſapiens, cùm vitæ periculum, ab illo poſtea continuò cavet.

De Corvo ægroto.

COrvus quum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſuâ ſanitate deas precaretur; inquiens, Mater, noli precare, ſed deos potiùs precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater citò reſpondit; Quem deorum tibi fore propitium

um putas, cùm nullus sit, è cuius aris sacra non rapueris.

Fabula significat, quòd qui in prosperitate quemvis offendit, in adversis amicum sibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

Canis ore ferens carnes, ac flumen transiens, quum se aquâ umbram prospexit, putavit alium esse canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipse ferebat, e carnes sub aquas ire demisit, & ut umbram caperet, se movet; sed carnes & umbram, quæ sanè nihil erant, simu perdidit.

Fabula significat, quòd cupiditate plus semper habendi, quæ tenemus ea sæpenumero perdimus.

De Leone & Ranâ.

Leo, quum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal esse, se retrò vertit, parumque stans, ranam è stagno exeuntem videt: quam indignabundus statim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perspiciat, animal clamore movebis.

Fabula significat, quòd apud verbosos nihil præter linguam reperitur.

De Leone sene.

Leo quum senuisset, nec victum sibi quærere posset, vi machinatus est, qui alimenta haud sibi desint. Ingressus igitur spelunca, graviter ægrotare jacens se simulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia, visitandi gratiâ eum accedebant: quæ leo capiens, singulatim manducabat. Quum multa animalia jam occidisset; vulpes, leonis cognitâ arte, aditum spelunca accedens, leonem, quo valeat pacto, extrùs stans rogat, Et leo blandè respondens, ait: Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes nil illepidè ait; Quoniam, here mi, animalium ingredientium perplura equidem vestigia cerno, sed egredientium vestigia nulla.

Fabul

Fabula significat, quòd homo prudens, qui pericula imminentia provide
lla facilè devitat.

De Leone & Tauro.

Leo ingentem taurum per insidias sequens, cùm propè accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens, Amice, ovem occidi, hodiè mecum si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, ut discubuerint, cùm multos lebetes, necnon magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbanè respondit, Non de nihilo equidem abeo, cùm instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quòd homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, & Vulpe.

Leo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cúmque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indignè ferens, ac dentibus frendens, à divisione depositit eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædanihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te artem docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum mihi facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam rustici filiam amante.

Leo cujusdam rustici filiam amabat. Illam cùm habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere eam assentiret. Et rusticus ait, nullo pacto se assen-

rum, quòd filia bestiæ nubat. Cum illum leo torvè aspiceret ac dentibus frenderet, rusticus mutato consilio ait, se cupere ei filiam nubere, modò dentes & ungulas prius cadas evellátq; quoniam virgo illis rebus longè terreretur. Leo, ita postquam præ nimio amore fecit, rusticum adiens, filiam sibi postulat. At rusticus, leonem cum ungulis & dentibus perspicit inermem, arrepto fuste, illum frequens pulsando prosequitur.

Fabula indicat, quòd qui inimicis se committit, de facili perit.

De Lœna & Vulpe.

LEena, cùm a vulpe sæpe exprobraretur, quòd quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait, Unum sane, at pol Leonem.

Fabula indicat, quòd pulchritudo haud in copia rerum, sed in virtute consistit.

De Lupo & Grue.

LUpus, in gutture osse retento, cùm longè cruciaretur, grui pretium obtulit, si illud è gutture extraheret. Grus rostro cùm os è gutture extraxit, pretium sibi promissum expostulat. Et vulpes subridens, simulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi esse debet, quòd ex lupi ore caput sine læsione eduxeris.

Fabula indicat, quòd apud improbos gratitudo non parva habetur, si pro obsequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cùm agnum invenisset errantem, eum non cepit fortissimâ manu; sed causam qualevit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujusmodi fecit; Tu mihi abunde jam diu intulisti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cùm nuperrimè venirem ad lucem? Lupus denuò ait, Agrum mihi pascendo devastasti. Agnus inquit, Cùm dentibus etiam caream, id

facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti. Ei inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cum aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait: Licet tua solvere nequeam argumenta, cœnare tamen opiparè intendo: agnúmq; cepit, ac illum manducavit.

Fabulâ significat, quòd apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DVo galli inter se ruri certabant. Qui gallinarum prior dux erat, cum ab altero superatus esset, pra verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, domus tectum statim supervolavit, vehementi alarum plausu cantúq; significat, se rivalem suum pugnando superâsse, & de adversario ferre tropheum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat; ecce, aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in ultionem contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex hoste triumphans, in publicum venit, ac solus gallinis libere potitur.

Fabula significat, quòd qui prosperis nimium fidit, in adversâ sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magnâ hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas. quo audito, domum cursiculo dum abit, quidam ei obviam factus, ridiculè ait, Cur alios quid esset futurum monebas, quæ tua sortis nescius fuisti?

Fabula declarat, quòd homines nequam corrigunt alios, & sua crimina negligunt.

De Formica & Columba.

FOrmica sitiens in fontem descendit: ubi dum bibere vult, in aquam cecidit. Columba quædam arborem fonti imminentem superſidens, quum formicam aquis obrui conſpiceret, ramulum ex arbore roſtro continuò fregit, & ſine mora dejicit in fontem: ad quem formica ſe applicans, ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens, pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum ſtrepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evaſit.

Fabula declarat, cùm bruta in beneficos grata ſint, eò magis eſſe debent qui participes ſunt rationis.

De Vitulo & Cerva.

VItulus cervæ aliquando ait, Cùm magnitudine ſis major canibus, & pedum celeritate curſu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratiâ, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit, ſubridens, Quoniam, fili, licèt quæ dicis omnia poſſideam, canum latratum ferre non poſſum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula declarat, quòd qui naturâ timidi ſunt, apud eos ut audeant nulla valet hortatio.

De Ape & Iove.

APes, quæ cera mater exiſtit, quondam accedens ad diis ſacra faceret, Iovi donum obtulit mellis: qua oblatione Iupiter lætus, juſſit ei concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogans, ait, Illuſtriſſime Deum Deorum, ancillæ tuæ concedere velis, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle acceſſerit, is, ſimulac pupugerit eum, continuò moriatur. Quâ rogatione Iupiter

mbiguum, quoniam genus mortalium longè amabat, demum pi ait, Satis tibi sit, quòd quicunque ad alvearia pro rapiendo melle accesserit, si eum pupugeris, & in punctura stimulum dimiseris, continuò ipsa moriaris, tibique vita sit ipse stimulus.

Fabula significat, quòd inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos retorquentur.

De Musca.

MVsca quæ in ollam carnium deciderat, cùm se in brodio suffocari sensit, secum ipsa ait, Ecce, tantum bibi, tantum comedi, tantùm me lavi, quòd jure satura mori possum.

Fabula significat, quòd prudentis est, id potenti animo ferre, quod vitari minimè potest.

De Adolescente quodam, & Hirundine.

ADolescens luxuriosus, cùm bona patris consumpsisset, solâque veste remansit, visâ ante tempus hirundine, statem jam adesse existimans, ipsam quoque vendidit vestem. Sed hyeme denuò ortâ, cùm immenso cruciaretur frigore, visâ rursum hirundine, quæ & ipsa frigore vibrat, ait, O pessima avis, quæ me & te pariter perdidisti.

Fabula significat, quòd quæ suo tempore non fiunt, ea diu stare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto se habuisset, plus quàm opus esset, se sudâsse, respondit. Id bonum fuisse, medicus ait. Secundò rogatus ab eodem, quomodo se haberet, inquit ægrotus, se vehementi frigore fuisse compressum. Id ad salutem fore, medicus quoque ait. Tertiò ab eodem interrogatus, quo pacto se habuisset, inquit ægrotus, se cum difficultate digerere potuisse. Rursus medicus

ait, id ad salutem optimum fuisse. Deinde ex domesticis cùm quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, ille ægre ait, Signa ad salutem, ut medicus ait, perplura & optima sunt, illis tamen dispereo signis.

Fabula significat, quòd qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præstare quisquam debet.

De Lignatore quodam.

Lignator quidam, dum juxta flumen deo Mercurio dicatum ligna caderet, securis casu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehensus, juxta fluminis ripam gemens considebat. Mercurius misericordiâ motus, lignario apparuit, suique fletus causam rogavit: quam simulac didicit, securim auream adferens, utrùm quam perdiderat, illa esset, rogavit. At cum pauper suam esse negavit. Secundò, Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper ille suam quoque esse negaret, postremò Mercurius ligneam sustulit. Illam suam esse cùm pauper assentiret, Mercurius, cognoscens illum esse hominem verum justumque, omnes sibi dono dedit. Accedens igitur ad socios lignarius, quid sibi acciderat, aperit ad socios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen accessisset, securim in aquam dejecit, deinde flens in ripa consedit. Cujus Mercurius fletûs causam edoctus, securim auream afferens, si quam perdiderat, illáne esset, rogavit. Quam cùm suam esse affereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ & mendacio, nec auream, nec suam tradidit.

Fabula significat, quòd quantò Deus propitior est probis, eò improbis existit infestior.

De Asino & Iove.

Asinus olitori cuidam serviens, cùm parum comederet, & multùm laboraret, Iovem exoravit, ut alium

dominum sibi mitteret. Itaque Iupiter mandat, ut figulo veneat. Apud quem asinus cùm laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & huiusmodi, secundo Iovem precatur, ut alteri deserviat domino. Iupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui asinus multo labore & pauco cibo serviens, Heu me miserum cum gemitu ait, qui dominos omittens meliores, ad deteriorem perveni: apud quem, ut video, corium meum etiam post mortem cruciabitur.

Fabula significat, quòd priores dominos tunc servi desiderant, cùm deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum simul convenerunt: ubi cùm de miseria ipsorum innatâ dolerent, gemerentq; quòd vita eis, quàm cæteris animalibus, data esset miserior (quoniam homines, aquila, & canes ad mortem eos usq; persequerentur) decernunt melius sibi fore semel mori, quàm in vita tam miserâ diutiùs permanere. Hoc capto consilio, ut se in stagnum præcipitent dum ocyùs tendunt, rana quæ super stagni ripâ astabant, ut strepitum audiunt, in stagnum desiliunt, séque aquis submergunt. Quam rem cùm lepus qui præibat conspicatur, reliquis ait, State; nam nobis sententia mutanda est: quippe, ut liquidò videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula significat, quòd cùm miser miseriorem aspicit, suam æquiùs miseriam fert.

De Asino & Equo.

ASinus, cùm equum almoniâ & otio diligenti curâ abundare perspiceret, eum longè beatum esse commendabat, séq; nimiùm infelicem dicebat; qui cùm multùm laboraret, ad saturitatem de paleis haud haberet. At quum tempus belli advenit, miles armatus equum ascen-

dit, ac cùm medios decurrit in hostes, equus mucrone per cussus, cadit humi prostratus. Quem asinus perspiciens, ingemuit, eúsq; misertus, sui animi sententiam mutavit.

Fabula significat, quòd cum paupertate, quæ mater est quietis, quis convenire debet potius, quàm locupletioribus invidere.

De Asino & Lupo.

ASinus quidam pede altero sentem calcavit, claudúsq; factus, cùm lupum ad se venientem conspiceret, nec fugere posset, miserabili voce inquit; Heus lupe, demorsor equidem è dolore: sed ex quo opus est, ut tibi & corvis futurus sim cibus, obsecro quatenus tuâ benignitate sentem pede velis extrahere, ut munere tuo extremum sine dolore obeam diem. Dum sentem dentibus lupus evellit, asinus eum calce percussit. Lupus deinde, naso, fronte, ac dentibus perfractis, Heu me miserum exclamat; jure hoc patior (deplorandéque reiterat) qui cùm essem coquus, medicus esse volui!

Fabula significat, quòd quam quisque novit, in ea se exerceat arte.

De Muliere & Gallina.

MVlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream esse illam, occidit. Sed cùm aliis gallinis esse similem reperit, ubi divitem se fore putavit, quem primò quæstum habebat eum plus habendi cupiditate amisit.

Fabula significat, quòd plus habendi cupiditate id sæpe perdimus quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude existens, cæteris animalibus clamandi cùm profiteretur se medicam esse, pharmacorúmq; peritam, ei vulpes venustissimè ait; Quî alios curaveris cùm claudicantem curare te nescias?

Fabula significat, quòd aliòs docere quis non potest id, quod haud didicerit

De Serpente & Agricola.

Serpens, ante agricolæ cujusdam domum latebras habens, cùm ab agricolæ filio esset percussus, tam acriter ipsam momordit, quòd morsu ex illo puer repentè obiit. Hac re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus, acceptâ securi, serpentem, ut occideret, persequitur; vibránsque securim ut serpentem percuteret, extremum caudæ ejus sescidit. Deinde volens pacem cum serpente confícere, acceptis farinâ, aquâ, sale; & melle, ad reconciliándam inter se amicitiam vocat serpentem. At Serpens sub petra latens, sibilando ait; Frustrà laboras, bone vir: nam inter nos amicitia fieri non potest; quippe dum me sine cauda aspexero, & tu tuis filis sepulchrum, quieti animo esse nequibimus.

Fabula significat, quòd cùm injuriarum recens vel maximè existat memoria, odia tolli minimè queunt.

De Gallina & Vulpe.

Vulpes gallinarum tugurium ingressa, cùm gallinam nido agrotantem aspexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè respondit, meliusculè me haberem, si hinc abires soror.

Fabula Indicat, quòd inimicorum præsentia nimiùm est molesta.

De Viatore.

Viator quidam, cùm multam viam viàsset, vetum Mercurio vovit, quòd si quid reperiret, ejus rei medium sibi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactylisque refertam: & cùm putaret id esse argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos, & carnes dactylorum ipse comedit. Deinde templum Mercurii ingressus, atque peram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum; Vetum Mercuri, nunc persolvo tibi. Nam quas equidem re

adinve-

adinveni, earum tibi offero medium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quòd homines avaritia deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cùm semel simul viam viarent, ac interviandum se quisque verbis commendaret, ecce lapideo occurrunt columnæ, in qua erat incisum, quòd homo suffocavit leonem. Quàm sculpturam homo leoni ostendens, ait: Hîc videre licet, quantò homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sunt, ac robustiores. Ei leo promptè respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures à leonibus homines, quàm ab hominibus leones suffocari sculptos videres.

Fabula significat, quòd homines jactabundi fingunt se fecisse, quæ facere nunquam tentârunt.

De Vulpe quadam.

VVlpes cùm racemos uvarum plenos jam ac maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, quâ illos comprehendere posset. Sed cùm omnem viam frustrà tentâsset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait; Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quòd prudentius est fingere se nolle, quæ se consequi non posse agnoscat.

De Puero & Scorpione.

PVer quidam ruri venabatur locustas, & cùm scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognitâ, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quòd qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cùm quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujusmodi verba fecit ad eum; Heus perdicum auceps, si me missam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appositè respondit, Nunc eò te magis occidi dignum judico, quòd amicos per insidias perdere polliceris.

Fabula significat, quòd qui sibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Testudine.

TEstudo, cùm ejus pedes lepus derideret, subridens inquit ad eum; Si periculum in cursu feceris, quòd quam tu velocior sim, liquidò cognosces. Cui lepus ait; Te profectò fugit, quid mei valeant pedes: sed judicem eligamus, qui cursum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium sagacissimum, quæ & locum, & cursus terminum constituit. Testudo, omni segnitie ac negligentiâ remotâ, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulùm quievit, somno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibiq; cùm testudinem quiescentem reperit, se cum rubore fatetur à testudine superatum.

Fabula significat, quòd studio & diligentiâ, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cùm salicem caderet, ex ea ipsa cuneos fecit, quibus salicem facilius scinderet. Quam rem præsentiens salix, gemens ejulánsq; ait; Non tantum de securi queror, quæ hominum manibus me scindit, quantum de cuneis qui sunt ex corpore meo.

Fabula significat, quòd in adversis, non veri amici infestiores amicis, quam inimici sæpiùs redduntur.

De Puero quodam & Matre.

Pue

PVer quidam è ludo literario librum, socio clam, auferens, suæ matri tradidit illum: quem mater cùm libenter accepisset, nec filium castigâsset, rursus puer alteri vestem clam abstulit, atque matri quoque detulit. Quam cùm mater etiam libenter accepisset, puer castigatione carens, cùm plura indies, ac majora accrescentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furtivus, per quæstores publicè damnatus est mortis. Sed cùm ad locum justitiæ duceretur, eúmque mater gemebunda sequeretur, impetratâ veniâ ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam conversus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam secreti dicturus, aurem dentibus sibi abscidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala sibi imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum supra modum criminabantur, non solùm furti, sed quòd tam impius fuerit in matrem. Ille absq; rubore inquit ad eos; Nemini vestrûm sit mirum quòd aurem matris dentibus abscidi: ipsa enim hujus meæ perditionis auctor est, & causa. Quippe si me castigâsset, cùm ei librum detuli, quem socio è scholis primùm clam abstuli, omissis, præ timore verberum, furtis, adhoc in præsentia genus turpissimæ mortis non pervenissem.

Fabula significat, quòd qui in delinquendo ab initio non castigatur, facinorosior indies efficitur.

De Pastore & mari.

PAstor quidam juxta littus maris pecudes pascens, cùm mare ipsum semel placidum aspiceret, navigandi studio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impositis, cùm in altum jam navigaret, & in tempestate sine spe salutis fluctuaret, quæ in navi sunt, ea omnia projecit, atque in portum vix se recepit. Denuò cùm

ovi

oves pascerent, ac rursum mare jam tranquillum videret, suo consocio ipsam maris tranquillitatem commendanti ridiculè ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula indicat, quòd usus & peritia nos reddunt in periculis cautiores.

De Punica, & Malo, arboribus.

PVnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cùm diu inter se variis & acerbis contentionibus certâssent, rubus ex proxima sepe hujusmodi contentiones accipiens, accessit ad eas, atque inquit; Satis jam satis certatum inter vos est: quiescite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula significat, quòd minores majorum lites sæpenumero componunt.

De Talpa & matre.

TAlpa cæcum animal naturâ est. Hæc aliquando matri ait, Ingentem sentio odorem. Parùm pòst rursum ait, Excelsam aspicio fornacem. Tertiò item ait, Malleorum sonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait; Heus filia, tu, ut̀ percipio, non solùm oculis, sed naso & auribus orbæ existis.

Fabula indicat, quòd homines jactabundi, cùm magna profitentur, tunc vel maximè in minimis redarguuntur.

De Vespis, Perdicibus, & Agricola.

VEspæ semel & perdices siti concitæ, cùm simul convenissent, ad rusticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd sibi pro aquâ largæ referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, quòd plenos vites producant racemos. Vespæ verò, se vineam circumeundo custodire, ac fures indè amovere, largè offerunt. Quibus Agricola inquit, Duos habeo boves, qui cùm nihil promittant, eandem hanc operam nihil minùs præstant. Itaque satius est mihi illis, quam vobis aquam exhibere.

Fabu-

Fabula significat, non esse illis subveniendum, qui vani & inutiles sunt.

De Iove.

CVm Iupiter nuptias celebraret, cuncta animalia sibi munera obtulerunt, quæque pro viribus suis. Verùm enim serpens rosam legit, illámque ore tenens, Iovi obtulit. At Iupiter, ut eum aspexit, palàm inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verùm à serpente id haudquaquam facio.

Fabula significat, quòd improborum munera non esse sine dolis quivis prudens sibi persuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unum duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentissimè nutrit: alterum verò odit negligitque. Contigit autem, quod qui in deliciis habebatur, à simia in somnis fuit suffocatus: quamobrem qui neglectu erat, ad perfectam usque ætatem, ceu matris delicia, fuit educatus.

Fabula significat, quòd hominum prudentiam fortuna procul dubio superat.

De Pulice.

PVlex cùm quendam morsu aliquando stimulàsset, eumque rogaretur, quisnam esset qui membra sibi depasceret, ait, se ex eo animalium genere esse, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere velit, cùm multum mali facere ipse sibi nequeat. At homo ille subridens, inquit ei, Eò magis meis necaberis manibus, quoniam nec multùm nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula significat, quòd malorum, licèt parum vel multum delinquant, misereri haud oporter.

De Pulice & Homine.

PVlex suo solito more saltans, super hominis pedem resedit, illúmque morsu acriter pupugit. Quâ punctione homo

homo ille graviter concitus, pulicem cepit, & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præsens non fuisti?

Fabula declarat, quòd non in minimis, sed in magnis arduisque rebus à diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicadâ.

Hyemis erat medium cùm formicæ sparsim triticum apricabant. Quod cicada aspiciens, cùm inediâ conficeretur, accessit ad eas, ac triticum pro alimonia ut sibi concederent oravit. At cùm formicæ eam rogarent, quidnam æstate fecerit, num segnis & otiosa eo tempore steterit: illis cicada ait, Neque segnis aut otiosa steti, sed cantu cecini, quo laborem viâ viantibus levabam. Quâ re auditâ, formicæ subridentes inquiunt, Si æstate cecinisti, ut viantes delectares, nunc salta, ne frigore conficiaris.

Fabula declarat, quòd qui quæ facienda sunt, suo tempore non facit, is in angustias, quando non putat, incidit.

De Viro & Vxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus, quum nec juvenis nec senex esset (semicanus enim erat capillis) duas simul duxit uxores: unam quidem natu grandem, alteram verò juniorem. Quum omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem sui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros sibi avellebat capillos. Pari studio junior, ut ab anus consuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Postremò ità illum depilârunt, ut calvum ac ridiculum, non absq; summo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula significat, quòd nulla melior senibus salus existit, quàm fœminas cavere, & maximè juniores, nisi penitus obrui se velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQVOT Æsopi Fabulæ è Græco in Latinum versæ, incerto interprete.

Impossibilia promittens.

Vir pauper ægrotus & malè affectus, quum à medicis desperatus esset, deos rogabat, pollicens, si sanitatem sibi rursus restituerent, centum boves ipsis oblaturum esse in sacrificium. Uxore autem ejus audiente, Et ubi tibi hæc, si convalueris? Ille ait, Putas enim surgere me hinc, ut dii hæc à me repetant?

Fabula significat, multos facilè polliceri quæ re comprobare non sperant.

Ranæ.

Ranæ duæ in palude pascebantur: æstate autem siccata palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: ceterum profundum invenerunt puteum. Quo viso, altera alteri inquit, Descendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa respondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo ascendemus?

Fabula declarat, non oportere inconsideratè rem aggredi.

Canis & Gallus.

Canis & gallus, initâ societate, iter faciebant. Vesperâ autem superveniente, gallus conscensâ arbore dormiebat; at canis ad radicem arboris excavata. Quum gallus, ut assolet, noctu cantâsset, vulpes, ut audivit, accurrit, & stans inferiùs, ut ad se descenderet, rogabat, quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Quum autem is dixisset, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut quum ille aperuisset, descenderet.

deret: & illâ quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim proſiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſukantes ad fortiores alio mittere.

Leo & Vrſus.

LEo & urſus ſimul magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multa pugna etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroſq; percurrendo, rapuit, fugiénſq; abiit. At illi videbant quidem ipſam; ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros, dicebant, quia vulpi laboravimus.

Fabula indicat, aliis laborantibus, alios lucrari.

Veſpertilio, & Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, & rubus, & mergus, initâ ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque veſpertilio argentum mutuata, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus tertius as: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ, & navi eversâ, omnibus perditis, ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quidpiam as ejiciat mare. Veſpertilio verò, creditores timens, interdiu non apparit, ſed nocte ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in poſterum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem pavo orabat, ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait; Sed ſi, te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabu

Fabula declarat, principes non modò propter pulchritudinem, sed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

Singularis animal & Vulpes.

Singularis agrestis, super quadam sedens arbore, dentes acuebat. Vulpe regante causam, quare, nullâ propositâ necessitate, dentes acueret; ait, Non absque hoc facio: nam si me periculum invaserit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum esse oportebit, sed potiùs paratis uti.

Fabula declarat, adversus periculum præparatum esse oportere.

Cassita.

Cassita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi misera & infelici volucri; non aurum surripui cujusquam, non argentum, non aliud quicquam pretiosum; granum autem tritici parvum mortis mihi causa est.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum, magnum subeunt periculum.

Hinnulus.

Hinnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia gestas ad vindictam: cur nam igitur sic eos times? Et ille ridens ait, Vera quidem hæc sunt, fili: unum verò scio, quòd cùm canis latratum audivero statim ad fugam, nescio quomodo, efferor.

Fabula declarat, naturâ timidos nullâ admonitione fortificari.

Avarus.

Avarus quidam quum omnia sua bona vendidisset, & auream glebam fecisset, in loco quodam infodit, unà defosso illîc & animo suo & mente, atque quotidie eundo, ipsam videbat. Id autem ex operariis quidam observando cognovit, & refossam glebam abstulit. Post hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit, & capillos evellere. Hunc quum quidam vidisset sic plorantem, & causam audivisset, Ne sic, inquit, O tu, tristare:

neq; enim habens aurum habebas. Lapidem igitur, pro auro acceptum, reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit: nam, ut video, neq; quum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quòd essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum quum manssissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facilè fugere; divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Eâ autem admonente, procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; indè demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos, quia in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero obcæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum verò ad mare, unde nihil suspicabatur. Prætervigantes autem quidam, & hoc conjectantes, ipsam sagittârunt: hæc autem seipsam lugebat, quòd unde timuerat, nihil passa foret: quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: quæ verò utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est. In leonem autem ibi quum incidisset, ab eo compre-

hensa est: moriens autem dicebat; Hei mihi! homines fug ens, in ferarum immitissimam incidi.

Fabula significat, multos homines, dum parva fugiunt pericula, in mag incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, sub vite delituit. Cùm pr terissent autem parumper illi, cerva prorsus jam later arbitrata, vitis foliis pasci incepit. Illis verò agitatis, v natores conversi, & quod erat verum, arbitrati animal ali quod sub foliis occultari, sagittis confecerunt cervam. H autem moriens talia dicebat; Iusta passa sum; non enim o fendere oportebat, quæ me servârat.

Fabula significat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Asinus & Leo.

CVm asino gallus aliquando pascebatur. Leone aute aggresso asinum, gallus exclamavit, & leo (aiunt eni hunc galli vocem timere) fugit. Asinus ratus propter se fu gere, aggressius est statim leonem. Ut verò procul hunc pro secutus est, quò non amplius galli perveniebat vox, conver sus leo devoravit. Hic verò moriens clamabat; Me miseru & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibu cujus gratiâ in aciem irrui?

Fabula significat, plerósque homines, inimicos, qui se de industria humil runt, aggredi, atque ità ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipsu illinc extracturus, descendit & ipse in puteum. Rat autem canis eum accessisse, ut se inferius magis obruere conversus olitorem momordit. Hic autem cum dolore re versus, Iusta, inquit, patior: nam cur unquam sui inte fectorem servare studui?

Fabula in injustos & ingratos.

Sus & Canis.

SVs & canis mutuò convitiabantur. Et sus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus discissuram canem. Canis autem ad hæc dissimulanter dixit; Bene per Venerem nos juras: significas enim ab ipsâ vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes degustantem, nullo pacto in sacellum admittit. Ei sus; Propter hoc igitur magis præ se fert dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo ladentem me, omnino aversatur: tu tamen malè oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificiosè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SVs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, se fœcundam esse maximè pedestrium omnium. Et sus occurrens, ad hæc inquit, Sed quum hæc dicis, scito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, sed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, initâ cum eo societate. Itaq; cancer simplex moribus, ut & ille astutiam mutaret, admonebat: hic autem minimè obediebat. Cùm observâsset igitur cancer ipsum dormientem, & pro viribus compressisset, occidit. At serpenti post mortem extenso ille ait, Sic oportebat antehac rectum & simplicem esse: neque enim hanc pœnam dedisses.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipsos offendi potiùs.

Pastor & Lupus.

PAstor nuper natum lupi catulum reperit ac sustulit, unáque cum canibus nutrivit. At quum adolevisset, quandoque lupus ovem rapuisset, cum canibus & ipse persequeretur. Quum canes autem aliquando non possent assequi lu-

pum

pum, atq; ideo reverterentur, ille ſequebatur, ut quum ſum aſſecutus eſſet, particeps foret venationis, ut lupus: in redibat. Sin autem lupus extrà non rapuiſſet ovem, ipſe cl occidens, unà cum canibus comedebat: donec paſtor quum conjectâſſet, & intellexiſſet rem, de arbore ipſum ſuſpen & occidit.

Fabula ſignificat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo, quum conſenuiſſet, ægrotabat jacens in antro. A ceſſerant autem viſitatura regem, præter vulpem, cæte animalia. Lupus igitur captâ occaſione accuſabat apud le nem vulpem, quaſi nihili facientem ſuum omnium dominu & propterea neq; ad viſitationem profectam. Interim aſſ vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra am infremuit. Sed defenſionis tempore petito: Et quis, i quit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum eg quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te medico quæſivi & didici? Quum autem leo ſtatim, ut me dicamentum diceret, imperâſſet, illa inquit; Si lupo viven excoriato, ipſius calidam pellem indueris. Et lupo jacen vulpes ridens ait; Sic non oportet dominum ad malevolen tiam movere, ſed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, qui quotidiè machinatur, in ſeipſum laqueum vertere

Mulier.

MVlier quædam virum ebrium habebat: ipſum autem à morbo liberatura, tale quid commenta eſt. Aggra vatum enim ipſum ab ebrietate quum obſervâſſet, & mor tui inſtar inſenſatum, in humeros elevatum, in ſepulchre tum allatum depoſuit, & abivit. Quum autem ipſum ja ſobrium eſſe conjectata eſt, profecta januam pulſavit ſepu chreti. Ille autem quum diceret, Quis eſt qui pulſat jan

? Uxor respondit; Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ; Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer: tristem ins me reddis, quum cibi, non potus meministi. Hæc an- n pectus plangendo, Hei mihi miseræ, inquit: Nam neq; u profui. Tu enim vir, non solùm non emendatus es, sed pe- quoq; teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem ndoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat; non ad eadem tamen; sed alterum cantus, alterum mensa ratiâ. Quum autem oporteret anserem pati ea, quorum usâ nutriebat, nox erat, & discernere tempus non per- isit utrumq; : cygnus autem pro anse re abductus, cantat ntum quendam mortis exordium: & cantu significat na- ram, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus, negligentiâ e ius qui priùs habuit: ac assumpto in do- um, omnes ei adhibuit absterstones, omnibus lavacris ten- vit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, d morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio provenerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Re- spondens autem cornix ei dixit; Sed tua pulchritudo erno tempore floret, meum verò corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestra quadam pendebat. Vespertilio autem profecta rogavit causam, quare die fileret, nocte can-

ret. Cùm autem id ea non incassùm hoc facere dixisset (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, Sed non nunc te cavere oportet, cùm nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RVstici filius assabat cochleas. Cùm autem audiret eas stridentes, ait; O pessimæ animantes, domibus vestris incensis vos canitis!

Fabula significat, omne intempestivè factum, vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MVlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His verò assiduo defatigatis labore, visum est oportere domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera, ignorans gallorum horam, temporiùs eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MVlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit: quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, coronabat

at. Huic autem Fortuna adstans inquit, Heus tu, cur rræ meæ munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditaturæ tè Nam si tempus immutetur, & in alias manus hoc tuum au- um eat, scio tè tunc me Fortunam accusaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoscere, atque huic grátiam re- erre.

Viatores.

DVo quidam unà iter faciebant: & cùm alter securim reperisset, alter, qui non invenit, admonebat ipsum ne diceret Inveni, *sed* Invenimus. *Paulò pòst autem, cùm ag- rederentur ipsos qui securim perdiderant: qui eam habe- at, persequentibus illis, ei qui unà iter faciebat, dixit,* Pe- iimus. *Hic autem ait,* Perii *dic, non* Periimus: *etenim & tunc cùm securim inveniſti,* Inveni *dixiſti, non* Inve- imus.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibu rmos esse amicos.

Ranæ duæ.

DVæ ranæ vicinæ sibi erant: pascebantur autem, altera in profundo stagno, & procul à via; altera in via, pa- um aquæ habens. Verùm, quum quæ in stagno alteram admoneret, ut ad se migraret, ut tutiore cibo frueretur, illa non paruit, dicens, Firmissimè se teneri hu iusce loci consue- udine; quousque obtigit, currum prætereuntem ipsum con- fringere.

Fabula significat, homines quoque prava aggredientes, citiùs mori, quàm mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingressus quidam, absente domino, favum abstulit. Hic autem reversus, ut alveolos vidit inanes, vans, quod in his erat perscrutabatur. Apes autem è pa- tu redeuntes, ut deprehenderunt ipsum, aculeis percutie- ant, pes neque tractabant. Hic autem ad eas; O pessi-

mæ animantes, furatum vestros ſavos illæſum dimiſiſtis, me verò ſatagentem veſtrî percutitis!

Fabula declarat, ſic homines quoſdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut inſidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis eſt ſolitaria, ſemper in mari vitam degens. hanc dicitur hominum venationes caventem, in ſcopulis maritimis nidificare. Cæterùm aliquando paritura, nidum fecit. Egreſsâ autem eâ ad pabulum, accidit, mare vehementi concitatum vento, elevari ſupra nidum, atque hoc ſubmerſo, pullos perdi. Hæc autem reverſa, re cognita, ait, Me miſeram, quæ terram ut inſidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longè eſt inſidius.

Fabula declarat, homines etiam quoſdam ab inimicis cavendo, ignaros multò graviores inimicis amicos incidere.

Piſcator.

PIſcator in fluvio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo, utrinque funi alligato lapide, aquam verberabat, ut piſces fugientes incauti retia inciderent. Cùm quidam autem ex iis qui circa id cum habitabant, id facere videret, increpabat, quòd fluvium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere. Et respondit, Sed niſi ſic fluvius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maximè operari, cùm populum in ſeditionem induxerint.

Simius & Delphis.

MOris cùm eſſet navigantibus, Melitenſes catulos ſimios adducere in ſolamen navigationis, quidam habebat ſecum ſimium. Cùm autem perveniſſent ad Sunium Atticæ promontorium, tempeſtatem vehementem ſi contigit. Navi autem eversâ, & omnibus natantib

atabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & ominem eſſe ratus, digreſſus levabat, ad terram perferens. t verò in Piræo fuit Athenienſium navali, rogavit ſimium, genere eſſet Athenienſis. Cùm autem hic diceret, & cla- ibi eſſe parentibus: rogavit, an & Piræum ſciret. Ratu tem ſimius de homine eum dicere, ait, Et valdè amicum ſe ei, & familiarem. At delphis tanto mendacio indigna- , ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes, exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

N cella quadam melle effuſo, muſcæ advolantes comede- bant: implicitis autem earum pedibus, evolare non pote- ant. Cùm autem ſuffocarentur, dicebant, Miſeræ nos, quia modicum cibum perimus.

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius & Statuarius.

Mercurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, ivit in ſtatuarii domum, transformatus in hominem: viſâ ſtatuâ Iovis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſ- t. Hic autem cùm dixiſſet, Drachmâ, riſit. Et quanti monis, ait? Cùm dixiſſet pluris: viſâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, opinatus (cùm nuncius ſit deorum, & lucroſus) maxi- um de ſe apud homines haberi rationem, rogavit de ſe. atuarius verò ait, Si baſce emeris, & hanc additamen- um dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius & Tireſias.

Mercurius, volens Tireſiæ vaticinium an verum eſſet cognoſcere, furatus ipſius boves ex rure, it ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ſum divertit. Boum autem amiſſione renunciatâ Ti-

reſia-

resiæ, ille assumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure consideraturus. Et hic jubet dicere sibi quamnam avem viderit. Mercurius autem primò vidisse aquilam à sinistris ad dextram volantem, dixit. Hic non ad se id esse quum dixisset, secundò cornicem super arbore quadam sedentem vidit, & modò superiùs aspicientem, modò ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait; Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, si tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc sermone uti quispiam poterit adversus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum servare. Caterùm si quando venaticus caperet aliquid, qui domum custodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægrè ferente autem venatico, & illi objiciente, quòd ipse quotidiè laboraret, ille nihil faciens suis nutriretur laboribus, respondens ipse ait; Non me, sed herum reprehende, qui non laborare me docuit, sed labores alienos comesse.

Fabula indicat, adolescentes, qui nihil sciunt, haud esse reprehendendos, cùm eos parentes sic educaverunt.

Maritus & Vxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domesticis omnibus inimica erat, voluit scire an etiam erga paternos domesticos ità afficeretur. Quapropter cum rationabili pretexto ad suum patrem ipsam misit. Paucis verò post diebus eâ reversâ, rogavit quomodo adversus illos habuisset. Hæc vero cùm dixisset, Bubulci & pastores me suspectabant; ait, Sed ô uxor, si eos odisti qui manè greges agunt, serò autem redeunt, quid sperare oportet in iis quibuscum toto conversaris die?

Fabu

Fabula significat, sic sæpe ex parvis magna, & ex manifestis incerta cognosci.

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, persequente lupo, conversus ad eum dixit; O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, ne in jucundè moriar, cane tibiâ primùm, ut saltem. Lupo autem canente tibiâ, atque hœdo saltante, canes quum audivissent, lupum persecuti sunt. Hic conversus, hœdo inquit; Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquum quum sim, tibicinem non agere.

Fabula significat, qui ea, quibus naturâ apti sunt, negligunt, quæ verò aliorum sunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes

CAncer è mari cùm ascendisset, in loco quodam pascebatur. Vulpes esuriens ut vidit, accessit, ac eum rapuit. Ille devorandus ait; Sed ego condigna patior, qui marinus cùm sim, terrestris esse volui.

Fabula significat, homines etiam qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, meritò infortunatos esse.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incrustatâ familiariter, ut solebat, canens, & contrà resonante in se voce, existimabatur valdè canorus esse: verùm elatus super hoc, cogitavit & theatro sese committere oportere. Profectus verò ad ostendendum, quum malè admodum caneret, lapidibus fusum explosum abegerunt.

Fabula significat, ex Rhetoribus quosdam, qui in scholis videntur esse aliqui, cum adres publicas se conferunt, nullius pretii esse.

Fures.

FVres in domum quandam ingressi, nihil invenerunt nisi gallum, atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendu, rogabat ut se dimitterent, dicens utilem esse hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt;

Sed propter hoc, tantò magis occideris: illos enim excitando, furari nos non sinis.

Fabula significat, ea maximè pravis esse adversa, quæ bonis sunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens, quòd is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idq; crederetur uti futura prædicens conspicata viatores quosdam prætereuntes, ivit super arborem quandam, stánsq; valde crocitavit. Illis autem ad vocem conversis, & admiratis, re cognitâ, quidam inquit Abeamus hens vos: cornix enim est quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præstantioribus certantes, præterquam quòd non ad æqua perveniunt, risu quoque dignos esse.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ sacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit; Quid frustra sacrificia absumis? Dea enim adeò te odit, ut ex peculiaribus quos tibi auguriis fidem sustulerit. Cui cornix, Ob id magis sacrifico ut reconcilietur mihi.

Fabula significat, plerosque ob lucrum non vereri, inimicos beneficiis prosequi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut serpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cùm se vertisset, atque momordisset ipsum, corvus moriturus dixit; Mè miserum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo.

Fabula in virum, qui ob thesaurorum inventionem de salute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis vi bene nutritis, dealbavit seſe, ivitque ut & ip

eodem cibo impertiretur. Hæ verò, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cùm aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognitâ naturâ, expulerunt percutiendo: eáq; privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cùm ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens, neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quòd nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cùm quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suum nidum se contulit. Circumvoluto verò ramis vinculo evolare haud valens, cùm moritura esset, secum loquebatur; Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem, incautè meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cùm se à mediocribus studeant periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

IVpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cùm verò solo relicto sutore, multum supereſſet medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit; atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maximè verò omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Iupiter.

IVpiter, formatis hominibus, omneis illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per urbem ingredi eum jussit. Hic verò primùm indignè ferens, contradicebat: vehementiùs verò eo instante, ait; Sed ego sanè

his ingredior pactis, si amor non ingrediatur: sin ingredi-
tur, ipse exibo quamprimum. Ex hoc sanè evenit, omnes
scorta inverecunda esse.

Fabula significat, captos amore invereundos esse.

Iupiter.

IVpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: se-
là verò testudine tardè profectâ, admirans causam tardi-
tatis, rogavit eam quamobrem ipsa ad cœnam non accesse-
rat. Cùm hæc dixisset, Domus chara, domus optima; ira-
tus ipsi, damnavit ut domum bajulans circumferret.

Fabula significat, plerosque homines eligere, parcè potiùs apud se vive-
quàm apud alios lautè.

Lupus & Ovis.

LVpus à canibus morsus, & malè affectus, abjectus ja-
cebat. Cibi verò indigens, visâ ove, rogabat ut po-
tum ex præterfluente flumine sibi adferret: si enim tu mi-
hi, inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipsi inveni-
am. Illa, re cognitâ, ait, Sed si ego potum tibi do, tu e-
cibo me utêris.

Fabula in virum malefieum, per simulationem insidiantem,

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocârunt
in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis auxi-
liaremur, nisi sciremus qui vos estis, & cum quibus præli-
mini.

Fabula significat, eos, qui cum præstantioribus certant, suam salutem ex-
temnere.

Formica.

QVæ nunc formica, homo olim fuit: hic agricultu-
æ assiduè incumbens, non erat propriis laboribus con-
tentus, sed & vicinorum fructus surripiebat. Iupiter
autem indignatus hujus avaritiâ, transmutavit eum

hoc animal, quæ formica appellatur. Verùm quum mutâsset formam, non & affectum mutavit: nam usq; nunc arva circumeundo, aliorum labores surripit, & sibi recondit.

Fabula indicat, naturâ pravos, etsi maximè speciem transmutaverint, mores non mutare.

Vespertilio & Mustela.

VEspertilio in terram quum cecidisset, à mustela capta est; & quum occidenda foret, pro salute rogabat. Hac verò dicente, non posse ipsam dimittere, quòd naturâ volucribus omnibus inimica foret, ait, Non avem, sed murem esse; & sic dimissa est. Postremò autem quum iterum cecidisset, & ab alia capta mustelâ, ne voraretur orabat. Hac autem dicente, cunctis inimicam esse muribus; Hæc, Non mus, sed vespertilio sum, dicebat; & rursus dimissa est: atq; ita evenit, bis mutato nomine, salutem consecutam fuisse.

Fabula indicat, neque nos in eisdem semper esse oportere, considerantes eos qui ad tempus mutantur, plerunque pericula effugere.

Viatores.

VIatores secundum littus quoddam iter facientes, iverunt in speculam quandam, & ibi conspicati sarmenta procul natantia, navem esse magnam existimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquam appulsurâ ea esset. Quum verò à vento lata sarmenta propiùs forent, non navim amplius, sed schapham videre videbantur. Advectis autem illis, quum sarmenta esse vidissent, inter se dixerunt, Ut nos pœnitet frustra quod nihil est, expectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviso terribiles esse videntur, cùm periculum feceris, nullius esse pretii inveniri.

Asinus sylvestris.

ASinus sylvestris, asino viso domestico in loco quodam aprico, profectus ad ipsum, beatum dicebat & corporis habitudine & cibi perceptione. Deinde autem quum vidis-

vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait; Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quòd assiduè onera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Iovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, tunc eos liberatum iri laboribus, cùm mingendo fluvium fecerint. At illi eum verum dicere existimantes ex illo & nunc usq;, ubi aliorum urinam viderint asinorum illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique, quod fatale est, incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle Leonis vagabatur, reliqua brutis perterrendo. Cæterùm visâ vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait; Compertum habeto, quòd & ego te muissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertransibat paludem quandam. Lapsus autem, ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude auditis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cùm, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem, qui ob minimos quosque labores tristatur, cùm ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

Asinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus percutiente, asinus rudebat ac saltabat: Sed agasone procul stante, ac ridente, lupus praeteriens ipsum vidit, & dixit, Miseri nos, nos si tantùm viderit, persequitur; hinc autem & arridet.

Fabula indicat, maleficos homines, si tantùm appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

Asinus & vulpes, initâ inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo verò cùm occurrisset ipsis, vulpes imminens periculum videns, profecta ad leonem, traditurum ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promiserit. Qui cùm dimissurum eam dixisset, illa, adducto asino, in cassem quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minimè posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos, qui sociis insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

Gallina, serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cùm eam vidisset, ait; O demens, quid haec nutris? quae quum excreverint, à te primùm injuriam auspicabuntur.

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licèt afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

Cum primùm visus est Camelus, homines perterriti, & magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi verò procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, consuerunt eò usque, ut ad eum accederent. At intellecto paulò post, bellua non inesse bilem, eò contemptiùs îere, ut frena ei immerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

*Serpens à multis hominibus pessundatus, Iovem postul-
vit. Iupiter autem ad eum dixit; Si quis prior concule-
vit pupugisses, nequaquam id facere secundus aggressus f-
isset.*

Fabula significat, eos qui priùs invadentibus resistunt, aliis formidol-
fieri.

Columba.

*Columba siti correpta, ut vidit quodam in loco pocul-
aqua depictum, verum rata, atque multo elata impe-
tu, insciа in tabulam offendit, usque adeo ut & pennis ipsi
perfractis in terram decideret, atque à quodam accurren-
um caperetur.*

Fabula indicat, nonnullos homines, ob vehementes alacritates incautiùs
aggredientes, injicere sese in perniciem.

Columba & Cornix.

*Columba in columbario quodam nutrita, foecunda ex-
superbiebat. Cornix verò, eâ auditâ, ait; Hanc tu
sine hac re gloriari: nam quò plures paris, eò plus mœror
accumulas.*

Fabula significat, ex famulis quoque eos esse infelicissimos, qui in servi-
multos filios procreant.

Dives.

*Dives duas habens filias, alterâ mortuâ proficas ex-
duxit. Quum verò altera filia dixisset: Vt nos miser-
ipsa, ad quas pertinet luctus, lamentari nescimus: hæ vi-
non necessaria sic vehementer plangunt. Mater ait; Ne m-
rare filia, si hæ ità lamententur: nam numerorum gra-
id agunt.*

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis ca-
tatibus quæstum facere.

Pastor.

*Pastor altis in quercetum quoddam ovibus, stratâ s-
queren veste, ascendit, & fructum decutiebat. Oves*

nter edendum glandes, nescia, & vestes unà devorârunt. cùm pastor descendisset, & quod erat actum vidit; O ima, ait, animalia; vos cæteris vellera ac vestes præbetis; e verò, qui vos nutrio, & vestem surripitis.

abula indicat, pleroſq; homines ob dementiam, eos, qui nihil ad se attinent, eficio afficere, in domesticos mala operari.

Bubulcus.

Bubulcus armentum taurorum pascens, amisit vitulum; lustranda omnem solitudinem, indagando moram xit. Vbi invenire nihil potuit, precatus est Iovem, si furem vitulum cepit ostenderit, hœdum in sacrificium oblatu m. Cæterùm proficiscens in quercetum quoddam, invenit ne devorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefa elevatis manibus suis in cœlum, ait; O domine Iupi promiseram tibi hœdum me daturum esse, si furem in nirem: nunc taurum tibi recipio sacrificaturum, si hu us effugero.

abula in homines infortunatos, qui, dum quippiam amiserint, precantur m entant: cùm invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

Vper petrâ aquila sedebat leporem raptura: hanc autem quidam percussit sagittâ; quæ intra ipsam ingressa est; rena cum pennis ante oculos stabat: quam quum vide Et hoc mihi altera mœstitia, quòd propriis pennis m eam.

abula significat, durum esse, cùm quis à suis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

Vi sub vacuo celabatur vermis, super terram egres dicebat omnibus animalibus; Medicus sum medic orum doctus, qualis est Pæon deorum medicus. Et quum , ait vulpes, alios curans, ipsum claudum non cura abula indicat, nil præstò experientia fuerit, omne verbum inane esse.

Gal

Gallina auripera.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipsam auri massam inesse, occisam aliis gallinis similem reperit. Hic multum sperans invenire divitiarum, exiguis illis privatus est.

Fabula indicat, oportere contentum esse præsentibus, & fugere inexplet tatem.

Lupus & Vitula.

LVpus esuriens circuibat quærendo cibum. Profect autem ad locum quendam, audivit lugentem puerul eiq; dicentem anum; Desine plorare, sin minus, hac horâ t dam te lupo. Ratus igitur lupus serio loqui anicul pectabat ad multam horam. Sed cùm advenisset vesper dit rursus anum blandientem puerulo, ac dicentem; Si v verit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus undo dicebat; In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciun

Fabula in homines, quorum facta verbis non respondent.

De Culice & Leone.

CVlex ad leonem accedens, ait; Neque timeo te, neq fortior me es. Minus mihi adesse virium ideo exist mas, quòd laceres unguibus, & dentibus mordeas? hoc fœmina cum viro pugnans facit. Ego verò longè fo fortior. Si verò vis, veniamus ad pugnam. Et cùm tuba t cinisset, culex inhæsit mordens circa nares ipsius leves ge Leo autem propriis unguibus delaniavit seipsum, donec dignatus est. Culex autem, victo leone, cùm sonuisset & epinicia cecinisset, evolavit. Aranea verò vinculo plicitus, cùm devoraretur, lamentabatur, quòd cum ma mus pugnans, à vili animali aranea vexaretur.

Fabula in eos, qui prosternunt magnos, & à parvis prosternuntur.

FINIS.

Sales, sive Facetiæ multùm jucundæ, selectæ ex libello Poggii Florentini, Oratoris eloquentissimi.

De Pigritia Adolescentis.

BOnatius adolescens facetus, è familia Galiscorum, dum essemus Constantiæ, admodum tardè surgebat è lecto. Cùm socii eam tarditatem culparent, quídve tam diu in lecto ageret, percontarentur, subridens respondit, Litigantes disceptantésque ausculto. Adsunt enim manè mihi è vestibulo, cùm expergiscor, duæ habitu muliebri; Solicitudo videlicet Pigritia. Quarum altera surgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quiescendum offert, & propter frigoris vim, in calore lecti permanendum, indulgendúmque corporis quieti, neque semper laboribus vacandum. Prior insuper rationes suas tuetur; ità ut cùm diutius disputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans, audio disputantes, expectans quoad sint sententiâ concordes. Hoc fit ut surgam tardiùs, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes ad decipiendas gallinas, quæ gallo duce arborem excelsiorem, quò sibi aditus non erat, ascenderunt, ad gallum blandè accessit: quem comiter cùm salutâsset, Quid in excelso agis, inquit? Numquid non audísti nova hæc scientia tam salutaria nobis? Nequaquam, cùm gallus respondisset; Atqui prænuncia huc accessi, ait, ad communicandum tecum alacritatem, Animalium omnium concilium celebratum est, in quo pacem perpetuam omnium inter se firmârunt, ità ut omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel soli, quò velit, securè. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ, gallus, Bonum, inquit, adiers nuncium, & mihi gratum: & collum altiùs protendens, prospecturóque longiùs, & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis, vulpes cùm dixisset; Duos,

quit, magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum trem bunda vulpes, Valeto, inquit: mihi fuga expedit antequam illi a veniant, & simul cœpit abire. Huic gallus, Quonàm fugis, a quid times, ait? Siquidem pace constitutâ nihil timendum. D bito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo elusus est dolus.

De Muliere obstinata, quæ virum pediculosum vocavit.

MVlier quædam è nostris admodum viro contraria, semp verbis ejus objurgando refragabatur, perstans in eo qu cœperat, ità ut superior esse vellet. Habitâ semel cum viro gra altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum ill retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens calcibus. Quò magis cædebatur, eò plùs illa pediculosum app labat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam su raret, per funem in aquę puteum demisit, suffocaturum se dice nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantiùs perseverabat etiam aqua mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tu vir, ne amplius loqui posset, in puteum demersit, tentans si e mortis periculo à verborum pertinaciâ posset avertere. At illa, quendi facultate ademptâ, etiam dum suffocaretur, quod lo nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erect atque unguibus utriusque pollicis conjunctis, saltem quo po gestu, viro pediculos objiciebat. Vnguibus enim eorum digitor pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALter uxorem quæ in flumine perierat quærens, adver aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, quum de sum secundum aquę cursum illam quæri admoneret: Nequaqu hoc modo reperitur, inquit: Ità enim, dum vixit, difficilis ac m rosa fuit, reliquarúmq; moribus contraria, ut nunquam nisi co trario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui caniculum sepelivit.

ERat Sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulen Hic caniculum sibi charum, quum mortuus esset, sepelivi cœmiterio. Sensit hoc Episcopus; & in ejus pecuniam animu intendens, Sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se pu endum vocat. Sacerdos, qui animum Episcopi satis nove

unquaginta aureos ſecum deferens, ad Epiſcopum devenit. Qui pulturam canis graviter accuſans, juſſit ad carcerem Sacerdotem ci. Hic vir ſagax, O pater, inquit, ſi noſceres prudentiam cani, non mirareris ſi ſepulturam inter homines meruit: fuit enim uſquam ingenio humano, tum in vita, tum præcipuè in morte, uidnam hoc eſt, ait Epiſcopus? Teſtamentum, inquit Sacerdos, fine vitæ condens, ſciénſque egeſtatem tuam, tibi quinquagin. aureos ex Teſtamento reliquit, quos mecum detuli. Tum E. ſcopus, teſtamentum & ſepulturam comprobans, acceptâ pecu. â, Sacerdotem abſolvit.

De Milite qui uxorem habuit litigioſam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigioſam ac perverſam, quæ quotidie ad religioſum confeſſorem, (ut aiunt) devotum ſuum, querelas viri & vitia deferebat. Hic quitem reprehendebat objurgabátq;. Aliquando verbis admoni uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad con ſionem peccatorum: quâ factâ, non dubitabat conventuram ter eos concordiam. Paruit Eques. Et cùm religioſus eum ſua eccata explicare juſſiſſet, Nequaquam eſt opus, inquit; quicquid im unquam commiſi, & multò plura etiam, ab uxore ſæpiùs tibi citata extiterunt.

Facetiſſimum de Sene quodam, qui aſinum portavit ſuper ſe.

DIcebatur inter ſecretarios Pontificis, eos, qui ad vulgi opinionem viverent, miſertimâ premi ſervitute; cùm nequaquam oſſibile eſſet, cùm diverſa ſentirent, placere omnibus, diverſa probantibus. Tum quidam ad eam ſententiam fabulam tulit, quam nuper in Alemania ſcriptam factámque vidiſſet nem ait fuiſſe, qui cum adoleſcentulo filio, præcedente abſque nere aſello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiſcebatur. rætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes, ſenem cu runt, quòd aſellum nihil ferentem neque pater, neque filius cendiſſet, ſed vacuum onere ſinerent; cùm alter ſenectute, alter tate tenerâ vehiculo egeret. Tum ſenex adoleſcentem aſino im oſuit, ipſe pedibus iter faciens. Hoc alii conſpicientes, locu runt ſtultitiam ſenis, quòd adoleſcente, qui validior erat, ſuper inum poſito, ipſe ætate confectus pedibus aſellum ſequere

Is, mutato consilio, atq; adolescente deposito, ipse asinum asce-
dit. Paululum verò progressus, audivit alios se culpantes, quò
parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servu
post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verb
permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter
quens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cùm a
nuisset, castigatus est verbis, quòd ejus, tanquam alius, nulla
curam haberet, minimè apti ad tantum onus, cùm satis unus
ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis
cùm neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superim
posito, absque calumnia progredi posset, tandem asellum pedib
junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiiq; collo superim
positum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novit
tem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè v
rò patris, increpantibus, indignatus ille, supra ripam fluminis co
sistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ità amisso asi
domum rediit. Ità bonus vir, dum omnibus placere cupit, nem
satisfaciens, asinum perdidit.

De homine qui in somnis aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per so
num referebat in cœtu. Tum quidam, Vide ne tibi acci
ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus cecidit. Cùm somn
um narrari posceremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, duct
se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cùm multum
periisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre; sed signa locu
ut cognosci à te solo queat. Cùm alter, quo signaculo uteret
peteret; Caca hîc, inquit dæmon; nam hoc maximè modo n
lus hîc aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. An
vir; &, statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum
xâsse. Inter fœtorem & stercus cùm surrexisset, domo exitur
capiti capitium ultimò imposuit, in quo catus eâ nocte stercus
cerat: iniquo fœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem
vit. Ità aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porc
occidisset, viciniam ad cœnam invitaret. Quidam,
pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Die (

uit ille, eras porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, ni-
il tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit.
anè conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus,
tâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter,
ectè, compater mi, sapis, inquit: ità enim te docui locuturum.
ùm ille sæpiùs & per omnes deos juraret, id verum esse: Bene
gis, respondebat, & secundum consilium meum. Cùm ille jura-
nento iteraret: Hoc modo te loqui debere anteà monui, respon-
ebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea abscondita.

VVlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum,
qui in area triticum terebat, rogans ut à canibus tueretur;
simul pollicita est, nunquam se ejus pullos gallinaceos lęsuram.
nnuit rusticus conditioni, & sumptis paleis furculâ vulpem texit.
dvenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens: ro-
bant autem rusticum, numquid vulpem fugientem vidisset, & iter
jus. Ille verbis vulpem per certam viam defugisse, vultu verò &
culis latere sub paleis innuebat. Illi, potiùs ad verba quàm ad nu-
um respicientes, abiêrunt. Tum rusticus, detectâ vulpe, Serva,
nquit, modò promissa: nam verbis meis evasisti, cùm dicerem
biisse. At illa, quæ sibi timens per rimam inter paleas rusticum
ontemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, sed actus
is mali.

Dictum in eos, qui unum verbis, aliùd re agunt.

De Florentino qui equum emerat.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus necessariò equum,
pactus est cum venditore, qui 25 aureos, pretium carius equo,
stulabat, se 15 daturum in præsentia, reliquorum verò se debi-
rem ejus esse velle annuit. Venditor postridie quum residuum
sceret; solutionem recusans, Servabo conventa, emptor inquit,
pegimus quidem ut debitor tuus sim futurus; si autem tibi fa-
fecero, non sum debitor tuus amplius futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus est Christianus quendam infidelem Ægyptium, quo-
cum sibi diutina vitæ consuetudo fuerat, quum is in Italiam
nisset, ut semel interesset in Ecclesia dum missa solennis celebra-
ur. Assentitur ille, & missæ interfuit cum Christianis. Rogat-

mus deinde in cœtu, quid sibi de cæremoniis & solennitate officii videretur; respondit, Omnia rectè & ex ordine præter unum sibi videri: nullam enim charitatem in ea missa esse servatam; cùm unus solùm, reliquis esurientibus, comedisset ac bibisset, nullâ portione cibi ac potus reliquis impensâ.

Facetum hominis dictum, asinum erudire promittentis.

TYrannus, ad exhauriendum bona subditi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas doceret. Ille impossibile ait fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus, decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem suscepisset. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote, Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam Sacerdotis contribuli sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuncians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis extiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ tabernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cùm diverteret ad cauponulam, ventrem cibo potúque farcivit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se datis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cœpit viator canere, & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & arrepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt; *Metti mano alla borsa, & paga l'hoste.* Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto numquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes

Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc ea-
tio placuit tibi. Itaque absque solutione discessit.

De sancti Antonii fratre, & Laico, & Lupo.

REligiosus ex his quæstuariis qui pro sancto Antonio eleemo-
synam petunt, agricolæ ad dandum sibi nescio quid frumen-
ti persuasit eâ pollicitatione, ut assereret omnes res suas, & oves
præsertim, per eum annum salvas & incolumes fore. Hujusmodi
rusticus promissis fidens, cùm oves licentiùs vagari permisisset,
lupus plures ex eis comedit. Quâ ex re indignatus villicus, cùm
altero anno quæstuarius pro frumento rediret, negavit se quid-
quam daturum, & simul questus est, inanes suas fuisse pollicita-
tiones. Sciscitatus causam, respondit, à lupo oves suas raptas. Lu-
pus, inquit alter? Oho, mala est bestia, & absque fide. Cave tibi ab
eo: non enim sanctum Antonium tantùm, sed ipsum Christum, si
posset, falleret.

Stultum est his fidere, quorum exercitium in fraudando consumitur.

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, responsio.

AD ægrum quendam, civem nostrum perfacetum, qui gravi
morbo diutiùs torquebatur, accessit religiosus hortandi gra-
tiâ. Cui quidam, inter cætera consolationis verba, dixit, solere
Deum, quos diligit, hoc pacto castigare, & incommodis affice-
re. Non mirum est, inquit ægrotus, si tam paucos amicos habet
habiturus, si ità tractaret eos, etiam pauciores.

De Iudæo nonnullorum suasu Christiano facto.

IVdæum quum multi hortarentur ad Christi fidem, ægrè ille
bona sua dimittebat. Suadebant complures, ut ea daret paupe-
ribus, quoniam, secundum Evangelicam sententiam, quæ es-
set verissima, centuplum esset accepturus. Persuasus tandem, ad
fidem conversus est, distributis inter pauperes, egenos, & men-
dicos, bonis. Indè per mensem ferè hospitio exceptus est honori-
ficè à diversis Christianis. Quum ei omnes blandirentur, & lau-
darent factum, ille tamen, qui precario vivebat, expectabat cen-
tupli promissionem; Et cùm multos satietas cibandi hominis ad-
visset, iámque rarus invitator reperiretur, cœpit homo admodum
egere, ità ut ei necesse esset divertere ad hospitale quoddam: in
quo, morbo correptus, ad extremum vitæ devenit, cùm sanguis
per posteriora efflueret. Desperans itaque salutem, & simul pol-
licitatio

licitationi diffisus centupli, ex anxietate quadam aërem quærens, egressus est lectulo ad secessum ventris in pratulum propinquum. Vbi cùm constitisset, quæsitis post egestionem ad tergendum anum herbis, invenit involutum linteum refertum lapidibus pretiosis. Quare ditior factus, adhibitis medicis, convaluit; atque domo emptâ & possessionibus, vixit postmodum in summâ rerum opulentiâ. Cùm ergò diceretur ab omnibus, Ecce, nonne verum prædiximus tibi, Deum centuplum redditurum? Reddidit, inquit ille: sed tamen, ut priùs usque ad interitum sanguinem cacarem permisit.

Dictum contra eos, qui tardi in beneficio dando & reddendo existunt.

De Medico qui insanos curabat.

PLures colloquebantur de supervacuâ curâ (ne dicam stultitiam) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Rectè hos, inquit, risit stultus Mediolanensis. Quum narrari fabulam posceremus, Fuit, inquit, olim civis Mediolani, dementium & insanorum medicus, qui ad se delatos infra certum tempus sanandos suscipiebat. Erat autem curatio hujusmodi: Habebat domi aream, & in eâ lacunam aquæ fœtidæ atque obscœnæ, in quâ nudos ad palum ligavit eos qui insani adducebantur, alios usq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs, pro insaniæ modo; ac eos tam diu aquâ atque inediâ macerabat, quoad viderentur sani. Allatus est inter cæteros quidam, quem usque ad femur in aquam posuit; qui post quindecim dies cœpit resipiscere, ac curatorem rogare, ut ex aquâ reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu, eâ tamen conditione, ne aream egrederetur. Quum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit: reliquis sociis, qui plures erant, in aquâ relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans verò aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate: neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ. Cùm accessisset juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; oro, mihi paucis, si libet, responde. Hoc quo veheris, quid est? & quamobrem illum tenes? Equus, inquit; & aucupii gratiâ. Tum deinceps, Verùm hoc quo

manu gestas quid vocatur, & in quâ re illâ uteris? Accipiter, respondit; & aucupio aptus querquedularum, & perdicum. Tum ait; Hi qui te comitantur, qui sunt, age, & quid prosunt tibi? Canes, ait; & aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæ autem aves, quarum capiendarum causâ tot res paras, cujus pretii sunt, si unam conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, quum respondisset, & quòd sex aureos non excederent; subdit homo, Quænam est equi, canúmque, & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho, inquit, abi hinc ocyùs, oro, atque adeò avola, antequam medicus domum redeat; nam si te hîc compererit, volui insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjicies curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summam collocabit.

Ostendit aucupii porrò studium summam esse dementiam, nisi aliquando ab opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

RVsticus cùm castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex eâ, costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo persacetus: qui inde loquendum daturum se illi normam dixit, quâ servatâ, nunquam ex arbore caderet. Vellem hîc antea, inquit æger, consuluisses; attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Facimper, inquit, ne sis celerior in descensu quàm in ascensu, sed quâ ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam praeceps cem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDem Minacius cùm aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentémq; amicus; Quid nam est tibi, inquit? Nihil, Minacius ait. Curnam ergò, si nihil habes, ploras? Hoc solum quòd nihil habeo, inquit. Admirans ille, Quare ergò, si nihil habes ploras, ait? Ob hanc ipsam causam respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploret, intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De paupere monoculo, qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ ſumma aliquando erat annonæ caritas, acceſſit pauper luſcus ad forum, quædam ſextaria frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter ſuperveniens, quanti ſextarium frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, conſtat; deſignans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens ſcitulus, qui aderat, puer, Cur tu ergò, ait, tam grandem ſaccum portâſti, quum non amplius quàm unum ſextarium poſſis emere?

Fabula Mancini.

MAncinus vir ruſticus oppidanus meus, frumento ad Figinum caſtrum aſellis vehendo exercebatur, quos ille complures ad vecturam ſumebat. Cùm ille ſemel à mercatu rediens, ſuſus è viâ, aſcendiſſet aſinum quendam præſtantiorem; computatis in viâ aſinis præibat, domo appropinquans; eóque quo vehebatur minimè annumerato, viſum eſt ei unum deeſſe. Turbatus igitur, ac reliquis aſinis uxori quos reſtituerit commendatis, confeſtim eo aſino quo ferebatur ad mercatum ſeptem millibus paſſuum retrocedit; quæréntſque à ſingulis obviis, an aſinum quem piam amiſſum reperiſſent: cùm omnes negarent, domum noſtram mœrens & dolens jacturam aſini, rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cùm deſcendiſſet, illum, quem tanto ſtudio & dolore quæſierat, aſinum eſſe cognovit.

De illo qui aratrum ſuper humerum portavit.

ALter Pierus nomine, admodum incultus, cùm uſque ad meridiem arâſſet, feſſis bobus, & ipſe labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum ſuper aſellum alligat: deinde aſellum, præmiſſis bobus, aſcendit. Qui cùm nimio onere gravatus ſub pondere deficeret, ſenſit tandem Pierus aſellum ire non poſſe. Tum deſcendens, atque aratrum ſuper humerum ponens, rurſus aſellum aſcendit, inquiens, Nunc rectè ambulare potes: non enim tu, ſed ego aratrum fero.

FINIS.